Materiale om Glæde indsamlet, skrevet og redigeret af Egon Vendelboe

(NB enkelte steder er der fejl i rækkefølgen i de indscannede dokumenter. Originalen befinder sig på den lokalhistoriske samling i Frøstrup)

1 Familiens stamtavler

10 Beboere som tilbage i tiden boede på ejendommene i Betlehem og i Glæde

15 Søndergade i Frøstrup

16 Min barndom i Glæde

30 Da vort land blev besat den 9. april 1940

32 Om hvordan vi oplevede krigstiden. Om tøj og mad og andet som var mangelvarer under krigen

42 Den ældste beretning fra Lild sogn

43 Da sandflugten hærgede og lagde egnen øde

44 Om egnen Betlehem og Myrup

48 Slægten Vabbesgård og Diernes i Myrupgård

60 Djerneshus og Nørefuglsang

62 Nørefuglsang

63 Mellemfuglsang

64 Sønderfuglsang

65 Frøstrup Hede

71 Vores Fødehjem i Glæde

77 Købmandsgården i Glæde

83 Mølbækfamilien i Glæde

105 Rærgård i Glæde

107 Ferdinands ejendom i Glæde

109 Kristian Myrups ejendom

112 Diernesgård

116 Koldkjærgård

119 Koldkjær Mølle

120 Glædebys første kommuneskole
123 Karl Kristensens ejendom i Glæde
125 Amalie og Niels Mouritsens Hus i Glæde
127 Da byboerne kom til Glæde
128 Skoleholder i Glædeby
129 Glæde skole
136 Om livet i Hjardemål Klit i 1885

Familiens Stamtavle

Sønder Skadhauge som den så ud da Peder Laursen blev født der i 1698.
Sønnen Laurs Pedersen var også født der den 14/5-1730, han blev gift den 21/9 -1753 med Bodil Larsdatter født 19/11- 1730 i Hvolle i Lild.
Paret boede i Myrup hvor deres Børn var født, og må have været de sidste fæstere af gården, som var ejet af Thøger Pedersen Buxhauge. Gården blev da solgt for 395 rigs- i 1786 daler til Karen og Niels Christian Nielsen, som senere også fik Myrup som efternavn.

Bodil og Laurs Pedersen havde 8 Børn.

1 Maren Larsdatter født 4/8 -1754, gift med Christen Larsen Møller.

2 Ellen Larsdatter født 7/4 -1756, gift med Laurits Lars Christensen født i 1758 søn af (Christen Nielsen og Maren Hansdatter), Paret blev gift 20/1-1785 i Lild Kirke, fik 4 børn som var født i Glæde. 1 Maren Larsdatter født i 1785 død 10/2 1786. 2 Niels Christen Larsen født 1787 i Glæde, død 27/4 -1820 omkom på havet sammen med 11 andre, blev gift 8/5 - 1816 med *Karen Christensdatter (Møller)*

3 Anders Larsen Myrup født 6/1 -1760 gift 1791 med Anne Nielsdatter Viksø datter af Niels Nielsen Viksø og Mette Christensdatter, paret boede i Vust, 8 børn Anne født 1792 død 1795. Bodil født 1793 død 1794. Niels Andersen Myrup Født 1796 gift med Kirsten Jensdatter. Mette Andersdatter, gift med Christen Nielsen Nesager. Lars født i 1802 død i 1802. Laurits født i 1805 død i 1826.

4 Maren Larsdatter født 21/12 1762, gift 1791 med Niels Jensen i Glæde, kun et barn levede Jens Nielsen født ca 1895, blev gift med Maren Kirstine Christensdatter fra Langvad.

5 Kirsten Larsdatter født 10/2 -1765, blev gift 1792 med Niels Christensen Bojer i Madsbøl. Børn Anne født 1793, blev gift med Jens Larsen Hammer. Christen født 1795, blev gift med Anne Sørensdatter. Maren født i 1797. Anders Christian født i 1800. Lars født i 1802. Peder født i 1807.

6 Christen Larsen Myrup født den 26/12 -1767 blev gift første gang med Anne Nielsdatter Holme. Blev gift anden gang med Margrethe Madsdatter Rokkjær, de boede i Thisted Malle og Ræhr. Børn Bodil født i 1799.- Niels født i 1803 død i 1812.- Maren født i1804 død de som lille.- Mads Rokkjær født i 1807,døde samme år.- Anne Birgitte blev født i Malle i 1808, blev Plejebarn hos Farbroderen Peder Larsen i Glæde, og blev gift med Peder Christensen Bliksted i Glæde og parret fik 13 Børn.- Birgitte født i 1810 i Febbersted ved Ræhr og blev gift med Bertil Christian Pedersen i Glæde og parret fik 9 Børn. - Niels Larsen Christensen Myrup født i 1812 blev gift første gang med Mette Marie Pedersdatter Datter af Peder Bertelsen i Glæde, og gift anden gang med en kusine Mariane Jensdatter Datter af Jens Nielsen i Glæde, paret udvandrede som Mormoner til Amerika og fik 9 Børn. Axel Christensen Myrup blev født 1814 blev gift med Ane Katrine Poulsdatter boede i Lild. Peder Christensen Myrup født i 1816 i Febersted ved Ræhr, gift 4 gange, var Lærer i Tømmerby fra 1845 til 1856, var Konservativ Folketingsmedlem opstillet i Bjerget Kro 1852. havde 13 Børn, en af sønnerne Christen Madsen Myrup, født i Tømmerby i 1849 blev senere en kendt Redaktør i Rasine Viconsin i Amerika.

7 Peder Larsen Myrup født 17/9- 1770, blev gift i 1805 medElse Christensdatter, datter af Christen Pedersen i Glæde, hvis ejendom paret overtog, havde ingen Børn selv, men fik en Plejedatter Anne Birgitte Christensdatter, Broderen Christen Larsens datter.

8 Laurids Larsen Myrup født 17/9- 1775 blev gift i 1804 med Karen Christensdatter Skårup, boede i Thisted. Børn Anna født 12/1- 1805, Kirsten Marie født 4/6 1806. Lars Christian Født i 1807, og død samme år. Maren Kirstine født den 4/2- 1809. Kristian født 8/6- 1810. Frederikke født 14/1 -1807. Dorthe født 12/9 -1813 alle børn er født i Thisted.

Folketælling 1787 i Hjardemål sogne Klitten By .
Lars Pedersen Myrup 57 år Husbond Bonde og Gårdbeboer.
Bodil Larsdatter 56 år hans kone begge i 1 ægteskab.
Kirsten Larsen 20 år
Christen Larsen 19 år Deres børn,
Lars Larsen 9 år han var 12 år.

Laurs

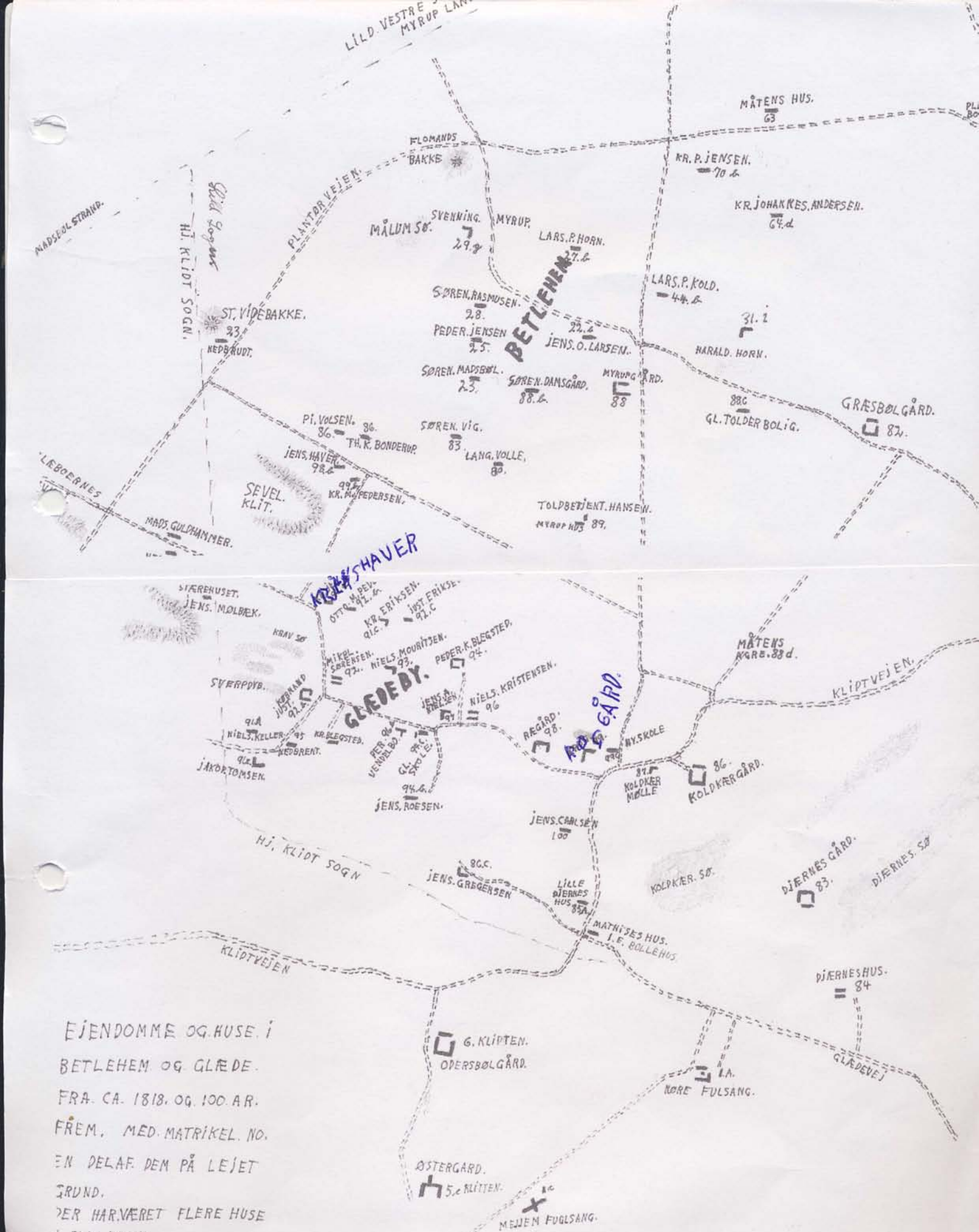
s.519. 6.3.1797 Lars Pedersen Myrup i Hjardemål Klit
hos sin svigersøn Niels Bøyer i Klitten.

enken Bodil Larsdatter og børn:
Anders Larsen boende i Vust
Christen - 29 år, tjener i Thisted
Peder - 27 - - i Glæde
Lars - 21 - - i Klitten
Maren Larsdt. g.m. Chr. Møller på Kiæret
Ellen - - Lars Christensen i Glæde
Maren - - Niels Jensen i Glæde
Kirsten - - Niels Boyer her i stervboet.

enkens lavværge, Søren Jensen Bang i Klitten.

Vurdering af kiste og klæder
udg. t. begravelse m.v.
og intet at arve.

2

EJENDOMME OG HUSE I BETLEHEM OG GLÆDE. FRA CA. 1818. OG 100 ÅR. FREM. MED MATRIKEL NO. EN DEL AF DEM PÅ LEJET GRUND. DER HAR VÆRET FLERE HUSE I BETLEHEM.

E HENDELBO.

14 C

SØNDER FULSANG.

BETLEHEM OG GLÆDE

Ejendommen matr no 91 i Glæde, var før 1793, selv om der fandtes flere huse på matrikelen ikke delt op med bogstaver.

Der står for eksempel Gadehus på Langodde, hvor Christen Sørensen Smed i Glæde sidst havde beboet. Den første ejendom der var opført på matr no 91, måtte flytes på grund af Sandflugten (ca 1525 - 1690).(i de sidste 150 år er gårdens matr no 91b) 91 b

Den første der er fundet som fæster på ovennævnte ejendom var Niels Mogensen født ca 1630 i Tømmerby blev gift med Karen Pedersdatter.

Efter dem sønnen Mogens Nielsen der overtog fæstet, var født ca 1660 i Glæde, død 1758 i Glæde, gift med Maren Andersdatter, født ca 1687, død 25/3- 1765 i Glæde.

Deres søn Jens Mogensen født ca 1700 i Glæde, overtog fæstet efter dem. Han blev gift med Kirsten Nielsdatter fra Græsbøl, hun døde i Glæde 11/12 -1746, var da 67 år. I dette ægteskab fødtes en søn, Mogens Jensen døbt i Lild Kirke i Januar 1730, blev gift med Maren Jensdatter. Jens Mogensen købte ejendommen i 1761, for 104 rigsdaler. Jens Mogensen blev gift anden gang i lild Kirke 9/3- 1747, med Karen Bertelsdatter, datter af Bertel Jørgensen og Else Nielsdatter i Glæde, hun døde hos sønnen Bertel Jensen i Glæde 65 år gammel. Deres Børn

Karen Jensdatter født 1747 døbt 10/12, død 19/4 -1753 5 år gammel.

Kirsten Jensdatter født 1751- døbt 24/2 -1751, gift med Christen Nielsen Myrup, født i Myruphuse 1750.
Bertel Jensen født 1749 døbt 31/8, gift med Mette Pedersdatter af Glæde Paret overtog hjemmet i 1773. for 98 rigsdaler.
Maren Jensdatter født 1753 døbt i 1752, gift med Jakob Thomsen Hj. Klit.

Karen Jensdatter født 1753 døbt 31/8 1753.

Christen Jensen født 1757 døbt 31/8 1757 . Han kom til Blegsted i Vust.
Alle Børnene er født i Glæde og Døbt i Lild Kirke.

Ejendommen som siden1950 bliver kaldt Vestergård, som Bertel Jensen overtog i 1773 Og har matr no 91b blev overtaget af hans søn Peder Bertelsen i 1838. Han solgte omkring 1870 denne ejendom til Just Eriksen som da startede en Detail og Købmandsforretning der og havde pakhus ude ved Bulbjerg, hvorfra han drev Skudehandel med Norge til omkring 19o8. Han blev gift med Ane datter af Peder Chr. Bliksted i Glæde, paret fik tre døtre, ældste datter Erika blev gift med Søren Mikkelsen, de boede først i Frøstrup, men flyttede i 1928 til Hj. Klit. En datter blev gift med Thammes Koesen på Kæret. Den yngste datter Johanne døde af den spanske syge.

Den 23/12 1835 sælger Bertel Jensen ejendommen på Langodde til sønnen Peder Bertelsen, som sælger igen 1/11- 1837 til sin søn Bertel Chr. Pedersen. Den 25/5- 1861 sælger hans enke Birthe Marie Christensdatter ejendommen på Langodde som nu har matr no 91 e til Jakop Svensen Thomsen.

Birgitte

Jens Mogensen ses i 1735 af Peder Ingvarsen i V. Torup at have faaet fæstebrev paa halvdelen af et paa Langodde beliggende gadehus, som Christen Sørensen Smed sidst havde beboet. I fæstebrevet hedder det, at Jens Mogensen maatte nyde, bruge og beholde dette hus sin livstid mod en aarlig husleje paa 3 mk., som skulle betales til hvert aars Sankt Mikkelsdag. Senere købte Jens Mogensen endvidere et husmandssted i Glæde af hartkorn 1 skpr. 2 fjdkr., hvilken ejendom han i 1773 solgte til sønnen Bertel formedelst 98 rdr. Faa aar efter, nemlig i 1785, ses Jens Mogensens enke at have solgt halvparten af det gadehus paa Langodde, som nu var beboet af Christen Smed, og som hendes mand for en del aar siden havde købt. Køberen var atter sønnen Bertel, som i skødet lovede at skaffe sin moder et lige saa godt hus, som det hun havde tilskødet ham, eller i dets sted udbetale hende 18 rdr.

Jens Mogensen var fæster af et husmandssted i Glæde indtil 1761, da han ifølge efterstaaende skøde overtog ejendommen til selveje:

"Laurs Christian Lassen i Torup sogn og bye tilstaar herved, at jeg med fri villie og velberaad hue haver solgt og afhændet som ieg hermed sælger, skøder og aldeles afhænder fra mig og mine arvinger til velagte mand Jens Mogensen, boende i Lild sogn, Glædebye, hans iboende fæstehus, beliggende i Vester Hanherred i Lild sogn, Glædebye, skatter af hartkorn nye matricul 1 skp. 2 fjdkr; forskrevne hus og hartkorn med agger, eng, kiær og mose, fiskevand og fægang, tørvegrøft og lyngslet, vaadt og tørt, inden og uden markeskiel, som dertil med rette ligger og fra arilds tid tillagt haver, bem. Jens Mogensen og hans arvinger skal have og beholde til evindelig arv og ejendom og giøre sig saa nyttig, som han bedst ved, vil og kand, og kiendes jeg for mig og mine arvinger ingen mere lod, del og ret eller rettighed at have efterdags til eller udi bemelte hus eller noget af dets tilliggende, men derfore af bemelte Jens Mogensen haver bekommet fuld betaling; thi bepligter jeg mig eller mine arvinger at frie, frelse, hjemle og fuldkommeligt at tilstaa ofbemelte Jens Mogensen forskrevne hus med al rettighed som meldt og fri for hver mands tiltale, som med rette derpaa kan have at prætendere, og dersom saa skete, som ingenlunde formodes, at forskrevne hus blev bemelte Jens Mogensen ved nogen ret fravunden for min vanhjemmelsbrøsts skyld, da bepligter jeg mig og arvinger at igiengive ligesaa godt ved belejligt jordegods igien eller i dets sted 104 rdr., siger et hundrede og fire rigsdaler som jeg af ham derfor

Ejendommen matr no 92 i Glæde. det var en gammel paralel gård hvor begge længer lå i øst-vest, med stuehuset liggende mod syd.
Det kan ses i den gamle Brandprotokold hvor store bygningerne var tilbage i tiden,

Våningshuset øst vest, 30 alen lang og 8alen bred, en kvist syd nord 4 alen lang og 7 alen bred, alt med grundmur og stråtag.
Lade og stald 40 ½ alen lang og 11 ½ alen bred. (det var en paralelgård)

Ejendommen blev nedbrudt i 1935.
Det meste af jorden til ejendommen havde lidt stor skade i de 150 år da sandflugten hærgede på egnen. Ejendommen var i 1668 under Kollerup Præstegård, men i 1712 var den under Vesløsgård.

Niels Mortensen.

han var født 1673. han var gift med Maren Nielsdatter og de over-tog fæstet på ejendommen der da var under Ågård, den 16 april 1704, og den er indført i Kølby-gårds fæsteprotokol 1712. han fik ejendommen på lempelige vilkår, på grund af at den var hårdt ramt af sandflugten, ved tid og lejlighed skulle den forsvarligt ombygges. I landgilde skulde han betale 2 rigsdaler og i indfæstning kun 4 mark.
Maren Nielsdatter døde 1728 77år gammel og han giftede sig anden gang med Maren Andersdatter. Sammen fik de sønnen Christen Nielsen der var født i 1730. Niels Mortensen beholdt fæstet til 1749, hvor det overgik til sønnen. Niels Mortensen døde som aftægtsmand hos denne i 1751.

Christen Nielsen.

Han var født i Glæde i 1730 som søn af forige. Han overtog fæstet på sit fødehjem 20 oktober 1749. ifølge fæstebrevet skulle der holdes to huse, en lade og et rålingshus der hørte til stedet skulle vedligeholdes. I landgilde og arbejdspenge skulle han betale 2 rigsdaler og i infæstning 10 rigsdaler. Faderen skulle betale for brøstfæld og besæt-ning. Christen Nielsen blev senere gift med Maren Hansdatter, der var født i 1727.

Paret havde to børn.
Else Christensdatter født 1754,
Lars Christensen født 1756.

På et tidspunkt købte Christen Nielsen gården af Vesløsgårds ejer Frederik Bjeregård og blev selvejer. Omkring 1787 solgte han ejendommen til sønnen Lars Christensen. Han døde som aftægtmand hos denne i 1819. Maren Hansdatter døde i 1784.

Lars Christensen

Som nu var ejer af ejendommen matr no 92 i Glæde, blev gift 20/1- 1785 i Lild Kirke med Ellen Larsdatter født 7/4 1756 i Myrup som datter af Bodil og Laurs Pedersen.

Paret havde 4 børn,
Maren Larsdatter født 1785, døde 10/2-1786.
Niels Chr. Larsen født 1787, døde 27/4-1820 på havet ved den store drukne ulykke som kostede 12 mand livet.
Christen Larsen født 1791.
Laurids Lars Larsen født 1795, omkom også på havet ved den store drukneulykke, sammen med broderen Niels(de fiskede sammen)

Vend

Niels Chr Larsen som omkom på havet 27 /4- 1820, blev gift 8/5 -1816 i Lild Kirke med Karen Christensdatter Møller(datter af Christen Christensen Møller og hustru Ane Katrine Hansdatter) født 1796 i Tømmerby Sogn. Paret havde 3 børn,

---

Christen Nielsen født 9/8 -1816 født i Glæde.

Johanne Nielsdatter født i Glæde 2/6 -1818, død 11/11 -1856 i Lild i Barselseng, blev gift 10/7 - 1845 i lild Kirke med Christian Christensen Kvolsgård, født ca 1807 i Lild Sogn, død 15/2 1897 i Lild Sogn tømrer, paret havde 6 børn,

Christiane Christensen født 22/9-1846 i Lild Sogn.
Niels Larsen Christensen født 22/9-1846 død 8/1-1848 i Lild Sogn.
Niels Larsen Christensen født 26/2-1848, død 27/3-1848 i Lild Sogn.
Lars Christian Christensen født 4/2-1849 i Lild Sogn.
Julius Christian Christensen født 12/4-1851 iLild Sogn.

Christian Martinus Christensen (Kvolsgård) født 27/3-1854 i Lild Sogn død 1/5-1918 i Ranum Sogn, kom i pleje på Bjerget hos(Niels Chistoffersen og hustru Margrethe Madsdatter.) blev gift 28/10-1881 i Ajstrup Kirke med Maren Christensen, født i Ajstrup Sogn, død den 13/7-1924 i Løgstør. Han Blev den senere kendte forfatter C.M C. Kvolsgård, dimiterede fra Ranum 1874, lærer i Ajstrup 1877-90 lærer i dansk ved Ranum Seminarium1890-1918.

Niels Nielsen født i 1820 i Lild Sogn, Sømand, bror til Christen og Johanne.

Christen Larsen født 1791 i Glæde døbt 18/9-1791 bror til Niels og Laurits Larsen.

Laurits Larsen. (blev kaldt Lille Lars.)

Han var født i 1795 i Glæde, og havde overtaget ejendommen matr 92 efter faderen Lars Christensen. da han omkom på havet 27/4 - 1820 sammen med 11 andre. Han blev gift den 13/11-1812 med Inger Marie Bertelsdatter, (datter af Bertel Jensen og hustru Mette Pedersdatter fra naboejendommen) født 1783 i Glæde, hun døde den 29/3-1866 i Glæde hos sønnen Lars. Deres 2 børn,

Sønnen Lars Christian Larsen født 28/10 -1814 i Glæde.
Datteren Elene Larsdatter født 27/11-1817 i Glæde.

Christen Pedersen Sund.

Deres mor Inger Marie Bertelsdatter, blev gift anden gang 13/2 -1821 i LildKirke med Christen Pedersen Sund født i 1775 i Tømmerby Var smed i Glæde. De overtog ejendommen i 1821.

De fik en datter Margrethe,
som blev gift med Peder Myrup Pedersen i Glæde.

Lars Christen Larsen .

Født 28/10 1814 i Glæde overtog ejendommen ca 1828 blev gift i 1838 i Lild Kirke med Karen Pedersdatter (datter af Peder Hansen Ræhrgård og hustru Maren Katrine Nielsdatter)født ca 1809 i Ræhrgård i Glæde, skræderpige . Hun døde den 29/3- 1866 (samme dag som hendes svigermoder), de fik 7 børn han blev gift anden gang

Lars Christen Larsen blev gift anden gang 17/6 -1866 i Lild Kirke med sin første kones søster, Maren Kirstine Pedersdatter født 1812 i Ræergård i Glæde Vævepige. De to søstre var børnebørn af Margrethe Pedersdatter og Niels Pedersen Ræhrgård, og oldebørn af Maren Poulsdatter og Peder Lauritsen, som også havde boet i Ræhrgård i Glæde.

Lars Chr Larsen havde sammen med sin første kone 7 børn,

Marie Katrine Larsdatter født 9/11 -1840, død 9/12- 1847 af mæslinger.
Lars Peter Larsen født 27/3-1842, død !/3-1862. han boede hos sin Far,
I kirkebogen står "aflivet sig selv ved hængning, jordet i stilhed".
Christen Larsen født 28/5-1844 .
Niels Andreas Larsen født 4/6-1847, død 13/2-1848.
Marie Katrine Larsdatter født 26/3-1848.
Niels Andreas Larsen født 2/12-1850.
Peder Ræhrgård Larsen født 26/3-1853 ,død 21/3-1854.

De er alle født i Glæde.

Mindst en af de tre overlevende er udvandret til USA. Da der i ca 1980 var nogle af efterkommerne i Glæde og ville finde ejendommen hvor Lars Chr Larsen havde boet i Glæde. Desværre fandt de ikke noget har jeg spurgt. Men det kan siges at de har været årsag til mit skriveri om beboerne i Glæde.

Elene Laesdatter.

Hun var søster til Lars Chr. Larsen, født 27/11-1817 i Glæde, blev gift 23/4 -1841 i Lild Kirke med Christen Andersen (søn af indsider Anders Christensen i Lund og hustru Maren Christensdatter) født 14/12 -1819 i Lund i Lild Sogn. Han boede i 184o i Myrup hos sin mor og stedfar Niels Christian Nielsen Myrup.

Paret havde 7 børn

1 *Marie Caroline Christensdatter født 24/10 -1841 i Glæde gift med Poul Jensen Bunk. Boede i Hjardemål Klit- Hvidbjerg og Sennels. Mindst 3 børn.*

2 *Inger Marie Catrine Christensen født 15/4 -1844 i Glæde, gift 27/3 -1866 i Lild Kirke med Anders Christensen (Thorhauge)tømrer i Vust. 2 børn*

3 *Andrea Nikoline Christensen født 29/3 -1847 i glæde død 9/1 -1931 i Frøstrup, Gift 11/11 1870 i Lild Kirke med Peder Andres Sørensen(Vendelbo). De boede i Glæde, bødker og tømrer, søn af(Maren og Søren Nielsen i Klim) 10 børn.*

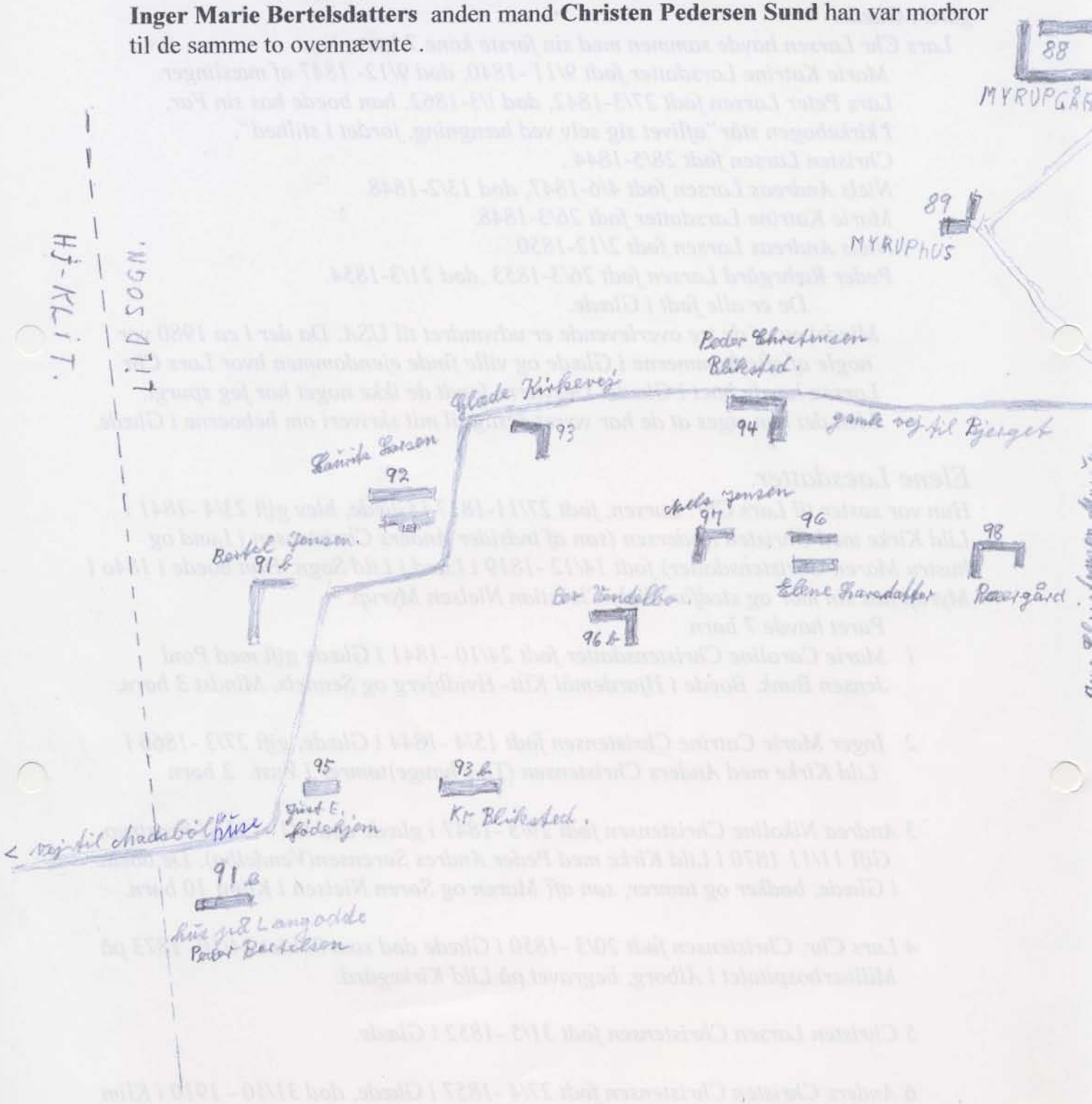
4 *Lars Chr. Christensen født 20/3 -1850 i Glæde død som Soldat 24/10- 1873 på Militærhospitalet i Ålborg, begravet på Lild Kirkegård.*

5 *Christen Larsen Christensen født 31/5 -1852 i Glæde.*

6 *Anders Christen Christensen født 27/4 -1857 i Glæde, død 31/10 - 1910 i Klim Sogn, gift 30/1 -1880 i Klim Kirke med Anine Marie Christiansen (datter af Husmand Christian Andersen Cortsen og hustru Mariane Christensdatter) født 22/1 -1852 i Klim Sogn, død 4/1- 1928 i Fjeritslev Kollerup Sogn.*

7 *Otto Christian Christensen født 31/7 -1860 i Glæde, død 11/3 -1861i Glæde af krampe.*

Det kan siges at næsten alle der boede Glæde før i tiden var en stor Familie. Fdéksempel **Inger Marie Bertelsdatter** gift med Laurits Larsen, hun var datter af (Bertel Jensen og Mette Pedersdatter)og var faster til_Mette Marie PedersDatter gift med Niels Larsen Christensen Myrup, og Bertel Christian Pedersen gift med Birte Kristensdatter Myrup. **Inger Marie Bertelsdatters** anden mand **Christen Pedersen Sund** han var morbror til de samme to ovennævnte .

Skitse over den gamle Glædeby. Der må være noget tiltrækkende imellem familier der stammer der ude fra, de bliver stadig gift sammen,8 Karl Ejner (Vendelbo) Pedersens) datter Inga er gift med Poul Erik Bertelsen, søn af (Margrethe ogPost Kr. Bertelsen i Frøstrup), der selv om de bor i Thisted, så stammer de fra fælles familier i Glæde. Så er der Karen, (datter af Ella og Vigo Larsen på Bjerget),, som er gift med Anders Bertelsen,(søn af Asta og Svend Bertelsen i Frøstrup), bor i Ålborg, men har fælles stamtavle i Glæde.

Beboerne som tilbage i tiden, boede på Ejendommene i Betlehem og i Glæde.

Ifølge Hartskorns og Brandprotokol fra Thisted Amts Brandforsikring med mere.
Ved matrikelnumre ude i Betlehem, fra 22 - 44 står der Bjerget Klit, og var oprindeligt hedelodder som Bjergboerne var blevet tildelt, da sevejet i ca 1795 ved lov blev inført, og det kan nogenlunde ses på hedelodernes størelse, hvor store de ejendomme har været, som var blevet dem tildelt. Ved matr, numre fra 63 - 80 står der Lild Klit, og har været tildelt Kærboerne.

Matr no,22,e Bjerget Klit, i 1879 Mikel Peter Kristensen,- ny ejer Niels Nielsen,- i 1897 Jens Olsen Larsen, - i 1933 Niels Andersen, - nedbrut i 1950.

Matr no,23,? Bjerget Klit, i 1870 Søren Peter Kristensen Madsbøl, - ny ejer Søren Kr. Jensen, (Kr Damsgård).

Matr no, 23,? Bjerget Klit, huset lå ude ved Store Videbakke, der blev født tvillinger i huset, kort tid før det blev forladt.

Matr no, 25,? Bjerget Klit, i 1883 Peder Jensen, - i 1901 Lars Juul Nielsen, - senere beboet af Martin Bonnerup .(Maren Kirstine Christensen og Lars Juul Nielsen, boede i 1860 i et nabohus ved Myrup, og i 1870 boede de på Rotbøl Hede.

Matr no, 27,b Bjerget Klit, i 1890 Lars Pedersen Horn, - ny ejer Lars Pedersen Kold.

Matr no, 28,? Bjerget Klit, i 1872 Søren Rasmusen, nedbrændt i 1917.

Matr no, 29,g Bjerget Klit, i 1879 Strandfoged Niels Vabesgård Myrup,han druknede i 1905 ved Lild vestre strand, - ny ejer Svenning Vabesgård Myrup,- i 1925 hans Enke, som senere blev gift med Peder Engelbrægt Nielsen. Ejendommen blev nedbrudt i 1946, og fiskerne fra Lildstrand lod da opføre et tårn som på stedet som landkending sammen med Flomandsbakke.

Matr no, 31,c Bjerget Klit, i 1870 Niels Kristian Jensen Holme, nedbrænt i 1895, - ny ejer Harald Pedersen Horn. - ny ejer uldspinder P. Jakopsen, - i 1916 Politifulmægtig A.C.Vright, - i 1934 J.P.Højbjerg, - nedbrudt i 1939.

Matr no,44,b Bjerget Klit, i 1893 Lars Pedersen Kold, - i 1903 Niels Pedersen Kold, -ny ejer Kresten Sund Larsen Dal.

Der har været flere huse nord for Myrupgård, blandt andet et der blev kaldet Hav Karls hus, hvor der i 1850 boede, Karen Nielsdatter og Anders Nielsen (Vigh).

I, 1873 er Jakob Ferdinand Jensen, fra Nykøbing Mors og Johanne Marie Sørensen nævnt ved fødsel, boende ude ved Myrup, forældre til Søren Cristian Jensen (Kristen Damsgård).

Matr no 63,? Lild Klit, Mortens hus, der blev fortalt en historie om da Morten fik slagtet sin gris, det var en nabo der skulle hjelpe til, og det gik godt med at få grisen

aflivet, men det gik galt med skoldningen, så børsterne ikke kunne skrabes af, da de følte sig sultne, baberede de et stykke af grisen, som så blev kogt, det varme flæsk blev skyllet lidt rigeligt ned med brændevin, og det var først da de vognede næste dag, at de kunne fortsætte med at barbere resten af grisen.

Matr no 64,d Lild Klit, i 1895 Kristian Johannes Andersen, blev nedbrudt i 1929.

Matr no, 70,b Lild Klit i 1884 Kristian Peter Jensen, - i 1894 Kresten Damsgård Nielsen, - i 1915 Ole Nekolaj Konge.

Matr no, 84,? Lild Klit (Volle) Ole Larsen.

Matr no, 82,a Græsbølgård, i 1795 Anders Græsbøl, - i 1818 Peder Nielsen, - ny ejer (søn) Hans Pedersen, - i 1896 Anders Larsen Græsbøl, - i 1916 Svend Kr.Larsen Græsbøl. Nedbrudt i 1939, men stuehuset er genopført i Vestergade i Frøstrup.

Matr no, 83,a Glæde Diernesgård i 1755 Niels Christian Pedersen, - i 1786 (søn) Lars Nielsen Diernes, - i 1818 Lars Nielsens Enke, - ny ejer Kristian Kold Larsen, 1827 næsten hele den store familie døde af tuberkulose omkring århundredskiftet, tre sønner kom i pleje hos en faster på Oddersbølgård. Diernesgård nedbrænte i 1902, hvorefter gården blev udstykket.

Matr no, 83,b Glæde Klit Søren Vigh.

Matr no, 84,a Glæde Dierneshus i 1818 Niels Jensen Degn, - i 1857 Mikel Nielsen, - i 1903 Anton Marinus Sørensen, - i ca 1939 Lund Sørensen.

Matr no, 85,a Glæde, blev kaldt for lille Dierneshus, i 1818 Jens Thomsens Enke.

Matr no, 86,a Glæde, Koldkjærgård i 1442 hørte gården under Bøglum Bispesæde, - i 1795 Stephan Brix, - i 1815 Lars Cristian Nielsen, - i 1838 Casper Josva Preetzmann Larsen, - i 1874 Jens Svensen Koldborg Preetzmann Larsen Koldkjær, - i 1898 Else Koldkjær, - i 1907 Cristian Jakobsen Mortensen, - i 1928 Anton Mortensen, - i 1944 blev gården solgt til ejendomshandlerne Krabbe og Gade, de købte da gården for 125 tusinde, og frasolgte da besætningen, som da bestod af 14 heste og 88 store kreaturer en snes kalve og ca 25 får, der blev også solgt en del jord fra gården, ca 60 tdr land, og selve gården blev solgt til Viktor Andersen, som satte en tørveproduktion i gang, og der blev igen solgt jord fra ca 40 tdr land, og i 1950 var det Cristian Bisgård der købte Koldkjær. Midt i halvtreserne, var det Kjeld Cristiansen, der forsøgte sig med korn og gåseavel. I 1962 købte Jytte Jarl Koldkjærgård, hvor der i nogle år var Ponyrideskole, nu i 1999 er det Jens Jarl, der sammen med sin Lægegerning, driver et alsidigt landbrug på Koldkjærgård.

Matr no, 87,a Glæde Koldkjær Mølle, den lå midt imellem Koldkjærgård og Glæde Skole, i 1795 ejet af Jeppe Brix, - i 1818 Kresten Vestergård, - i 1838 Casper Koldkjær Larsen. I 1882 blev Møllen flyttet til Frøstrup.

Matr no,86,c Glæde, i 1879 Jens Kristian Gregersen, - i 1921 Karl Marthinus Kristensen, - 1947 Johannes Jørgensen, ca 1960 fru Wrigth.

Matr no, 86,b Glæde Klit, i 1890 Thomas Kr. Bonnerup, i ca 1920 Gravers Madsbøl. Blev nedbrudt i 1944.

Matr no, 86, på lejet grund fra Koldkjærgård, Peder Olsen,(Pi Volsen) boede senere i nærheden af Myrup, - ny ejer Christian Jakobsen Mortensen i Koldkjærgård.

Matr no, 88,a Myrupgård, blev i 1483 kaldet Meyrup, en gammel Strandfogedgård, som tilbage i tiden har hørt under Agersborg. Der har før i tiden på gården, været huset mange af de redede fra skibsforlis på Bragerne. Selve bygningerne på Myrup, bar tydeligt præg af at være opført af materialer fra strandede skibe, gulvene i den gamle del af stuehuset var lavet af pitspainplanker, og de indre døre, med de små runde vinduer, har før sidet i kahytter. I 1786 solgte Thøger Pedersen Buxhauge, gården til Niels Cristian Pedersen, for 395 rigsdaler, - i ca 1808 overtog en søn, Niels Cristian Nielsen gården, - i 1844 Cresten Jensen Vabesgård, - i 1880 Kasper Vabesgård Myrup, - i 1925 Niels Andersen, som i 1946 solgte Myrupgård til Gunner Schmith. Prisen de da fik for gården med sine 200 tdr land, med avl og besætning og den store fåreflok, var da 28000 kr.

Matr no, 88,b udstykket fra Myrup, i 1858 Cristen Møller Nielsen, - i 1881 Ole Kristensen Larsen, - i 1911 Søren Kristen Jensen,(Kristen Damsgård), - i 1928 Vilhelm Koldkjær i Oddersbølgård.

Matr no, 88,c udstykket fra Myrup, blev kaldt Tolderhuset. Der har indtil fiskerne omkring 1890, flytede deres landingsplads, fra(Sønderen til Naerend), i dag Lildstrand, været en Toldbetjent på egnen, i mange år boende i dette hus. I 1886 købte Kasper Myrup ejendommen.

Matr no, 88,d der har været et mindre hus på denne matrikel, da staten købte jorden i 1936, var der stadig en mark som blev kaldt for Måtens agre.

Matr no, 89,a Myruphus, før 1799 Niels Christensen Myrup, efter ham en søn, Christen Nielsen Myrup gift med Kirsten Jensdatter(datter af Jens Mogensen og Karen Bertelsdatter i Glæde.) -- I 1818 Søren Chr Nielsen, - i 1860 Toldbetjent Christian Frederich Hansen, (fra Nyborg) Der blev i hans tid bygget nyt stuehus, - i 1881 Morten Jensen (fra Arup), gift med Enken efter forige ejer. -- Sidst i 1920erne, boede Frands Larsen (Stiv Frands) i huset, - Fra ca 1938 Oskar Larsen. Huset blev nedbrudt under krigen, og blev genbrugt til opførsel af hus i Vestergade i Frøstrup.

Matr no, 90,a beliggende ved det der førhen hed Sønderend, i 1818 beboet af Christian Thomsen, men ejet af Peder Rosenørn De Lasson, Selbjerggård.

Matr no, 91,a Glæde, lå sydvest for den nuværende Vestergård, og mentes at have været den oprindelige gård, og opgivet på grund af sandfygning, i 30erne fandtes der stadig lidt ruiner. Ejendommen er senere delt op i 91-b -c og e.

Matr no, 91,b Glæde, i 1740 Jens Mogensen, min tip-tip-tip Oldefar, var født i Glæde i 1700 og døde sammested i 1784 , efter ham sønnen Bertel Jensen,født i Glæde 1749, ~~han blev den første selvejer på ejendommen i 1795~~.- Efter ham Peder Bertelsen, - I 1838 står Bertel Cristian Pedersen som ejer, - ca 1870 ejet af Købmand og Detaillist Just Eriksen, som drev forretning derfra, og havde pakhus ude ved Bulbjerg, hvorfra der blev drevet skudehandel med Norge. I 1910 Gregers Sekkelund, - i 1952 Svend Bak.

Jens Mogensen købte ejendommen i 1761.

Matr no, 91,c Glæde, i 1886 Kresten Larsen Eriksen, - i 1922 købt af Oluf Ferdinand Nielsen ved en tvangsauktion, for et bud på 100 kroner.
Matr no, 91,e Glæde, i 1860 Jakob Svensen Tomsen,(født i Klim Odde i 1829), - i 1900 overtaget af sønnen Jens Mølbæk Jakobsen, - i 1935 Alfred Mølbæk, - i 1946 Peter Lund Sørensen, - ca 1955 Jens Mosgård, blev senere til Bjålumgård.

Matr no, 91,b Glæde, på lejet grund Kresten Jensen, - i 1887 Niels Keller.

Matr no, 92,a Glæde, ca 1795 Lars Christensen og Ellen Lauritsdatter, mine tip-tip oldeforældre, - i1818 Laurits Lars Larsen, omkom på havet sammen med 11 andre 27/4 1820 , - i 1821 Cristen Pedersen Sund, - i 1838 Lars Cristen Larsen Sund (søn af Laurits Larsen), - i 1880 Mikel Cristen Sørensen Sund, - ? Lars Cristen Sørensen Sund, - i 1916 Johannes Kaspersen Diernes, - 1920 Gregers Sekkelund, nedbrudt i 1935.

Matr no,92,c Glæde, i 1904 Just Eriksen, - 1915 Husmands Kreditforeningen, - Blev i 1922 købt ved tvangsauktion af Oluf Ferdinand Nielsen, for bud på 100 kroner, pluds 13 kr, i omkostninger.

Matr no,92,e Glæde, i ? Niels Kr. Pedersen Kold, - i 1888 Otto Marthinus Pedersen.

Matr no, 93,a Glæde, i 1818 Lars Jensen, - i 1886 Niels Chr. Mouritsen, - i 1924 Holger Vendelbo Pedersen, - i 1928 Lars Olsen, - i 1932 Politibetjent Maiens og Brøndboeren, fra Fjeritslev, - i 1933 Andreas Pedersen, i 1935 Emil Jensen, - i 1936 Bernhard Pedersen, - i 1940 Niels Mølbæk Jakobsen, som købte af Kreditforeningen for 2600 kroner.

Matr no, 93,b Glæde, -? Kristian Bliksted Pedersen, -i 1929 Niels Mølbæk Jakobsen.

Matr no, 94,a Glæde, i 1795 Christen Pedersen, - i 1818 Peder Bliksted Christensen, - i 1868 Peder Myrup Petersen, - i? Peter Myrup Pedersen, - i 1928 enken Petrine Pedersen (Trine Odsig), - i 1934 Marinus Kristian Pedersen(Kristen Myrup), - i 1958 Chalmer Rasmusen.

Matr no, 94,c Glæde, i 1818 Jens Christensen Holm, - i 1892 Jens Roesen Vadbæksgård, født i Myrupgård, fisker, - i 1919 enken Andrea Roesen, - i !931 Kjærgård Græsbøl, - i 1933 Martin Bonnerup,

Matr no, 94,d Glæde, i 1849 blev der bygget Komuneskole på denne parcel, denne Skole fungerede til 1883,(hvor der blev bygget ny Skole i Glæde), - i 1883 Kresten Jensen, - i 1900 Maren Kirstin Jul, som holdt privatskole der til 1908, - ny ejer Otto Smærup, - 1926 Kristen Peter Bro, - i 1928 Lars Mølbæk Jakobsen, - i 1935 Peter Pedersen (Mellemmølle), - i 1945 Jens Nørgård, - i 1950 Niels Åge Sigh.

Matr no, 95,a Glæde, i 1818 Carlsen, - i 1835 Madsen. (Nedbrændt).

Matr no,96,a Glæde, i 1818 Christen Kold Nielsen, - i ? Niels Christian Christensen, - i 1841 Christen Andersen og Elene Larsdatter(mine oldeforældre), - i 1898 Lars Chr. Pedersen,(Vendelbo), - i 1910 Oluf Ferdinand Nielsen,(den sidste af Elenes Plejebørn).

Matr no,96,b Glæde, I 1877 Peder Andreas Sørensen,(Vendelbo) gift med Andrea

Christensen(mine Bedsteforældre), - i 1919 Søren Chr Pedersen døbt Glæde (Kristen Vendelbo) og Pitrea Petersen (mine Forældre) - i 1945 Emil Jensen.

Matr no, 97,a Glæde, i 1793 Niels Jensen, - i 1818 Jens Nielsen, - i ? Niels Jensen, - i 1898 Jens Andreas Nielsen, - i 1925 Marinus Nielsen, - i 1946 Krestian Bunk. (Efterkommer af Poul Jensen Bunk, gift med Marie Caroline Christensen, søster til Bedstemor Andrea).

Matr no, 98,a Glæde, Rægård, i 1795 Niels Pedersen, - i 1818 Peder Hansen Rægård, - i 1850 Hans Pedersen Rægård, i 1895 Søren Hansen Rægård, - i 1917 Søren Hansen Rægårds Enke,(Inger i Rægård), - i 1938 Emil Jensen, i ca 1940 Marinus Sørensen.

Matr no, 99,a Glæde, i 1795 Anders Thomsen Krog, - i 1820 Jens Christensen Myrup, - i 1845 Anders Christen Jensen Krog, - i ? Meelsen, - i 1894 Kresten Smed Gravesen Madsbøl, - i 1920 Johannes Kaspersen Diernes, - i 1936 Sørensen forhenværende kromand i Frøstrup, - i 1937 Henning Røge, - i 1943 Severin Tvilde, - i 1944 Emil Madsen, - i 1945 Lund Sørensen, i 1946 Aksel Jensen, - i 1967 Kaj Lang.

Matr no, 98,b Glæde Klit, i 1891 Jens Kristensen Haver, - i 1922 Kreditforeningen til Christian Jakobsen Mortensen, for bud på 100 kroner.

Matr no,99,b Glæde Klit, i 1889 Jens Pouelsen Kristensen Haver, - ny ejer Kr. Kristensen, - ny ejer Kr. Marthinus Pedersen, - ny ejer Thomas Kr. Bonnerup.

Matr no,99,c Glæde, bygget ny Skole i Glæde i 1883, denne Skole blev nedlagt i 1946, og blev købt af Søren Chr. Pedersen Glæde (Kristian Vendelbo), - i 1950 Egon Chr. Pedersen (Vendelbo).

Matr no,100,a Glæde, i 1818 Jens Chr. Carlsen.

Matr no, 1,e Fulsanggårde, blev kaldt Bollehus og Mathiaseshus, - ? Jens Christian Christensen, - i 1884 Lars Mathias Pedersen.

I Hjardemål Klit, kaldet Stærehuset, nok på grund af sin lidenhed, i 1892 Sine og Jens Mølbæk Jakobsen, deres ældste søn Frands var født der, - i 1898 købt af Købmand Just i Glæde, og blev til hestestald på vestsiden af Købmandsgården.

I Hjardemål Klit, hus beboet af Mads Christian Guldhammer, som fik huset flyttet til Lildstrand i 1895, taget blev kørt til Lildstrand på to stivvogne af Købmand Just Eriksen i Glæde.

I Hjardemål Klit, dette hus lå lige syd for Mads Guldhammers.

Søndergade i Frøstrup.

Dem der først boede på højre side af Søndergade.
No 2. Smed Strømgård. (Smed Rødbro.)
No 4. Tømrer Gregers Gregersen . (Tømrer Poul Tomsen.)
efter dem(Baber Chr. Hansen.)
No 10. Gam le Brugsforening .(Var oprindelig Købmandsforretning) som blev
. Bygget af Købman Nørgård der omkring banens start , men blev så i 1928
Solgt til Frøstrup første Brugsforening som blev drevet her frem til 1957
Hvor den blev flyttet over på den anden side af gaden.
No 14. Det var her Maskendiser Søren Christensen overtog og ombyggede
Søndergade 14 ,det var ret store lave bygninger, hvor der var flere trin ned
Til den ret store lagerhal som lå bag ved Butikken, der blev handlet med
både nyt og gammelt i den butik, når vi Børn havde været ude i klitten og samle bær , blev de blev de afleveret hos Maskendiseren ,det var blåbær der blev samlet i august, og fra første september måtte vi samle tranebær. Det var en stor dag når vi i oktober skulle op og afregne, og så købe tøj til næste års forbrug.
I lagerhallen var det mest gamle møbler som blev opmag asineret og når der var fyldt op, blev møblerne kørt om i kroens sal, hvor der så blev afholdt auktion over møblerne, der var mange af de mindre hjem, som derfra fik deres første polstrede møbler. Kristian Pedersen, forhenværende Pedel ved Tømmerby Skole fortæller at i hans unge dage, da lod Maskendiseren efter sådan en auktion, afholde Bal for ungdommen i den tomme lagerhal.
Maskendiseren havde også et ret stor lager af brugt tøj, jeg kan huske da krigen brød ud da købte min far en dag vi var der inde, tre brugte overfrakker, nu havde han jo oplevet første verdenskrig, og under krigen fik jeg hos min moster Karoline Smærup syet bukser af det yderste stof, medens foret blev til en meget flot kjole til min søster Anne.
Foruden at være Maskendiser, kørte Søren Christensen også taxi kørsel.
Efter krigen lod Søren Christensen opføre nye Bygninger, hvor han drev forretning indtil midt i halvtredserne. Forretningen blev da solgt til en Jensen fra Sommersted, som drev Møbelhandel derfra . Efter et stykke tid blev Møbelforretningen solgt videre til Nørgård Larsen, han havde også udstilling af møbler i kroens ombyggede hestestald. Den sidste der drev møbelhandel der hed Lykke, det var ham der senere solgte Ej e ndommen til hanherreds Sparekasse,
som i 1992 blev til Egnsbank HanHered. Hvor også Advokat M. A.Madsen drev Forretning Fra.

No 16 Murer Dres Byggede huset i 1904 og solgte det til slagter Tomsen som
Som drev forretning herfra men solgte senere hus og forretning til
Søren Iversen som drev Forretning herfra i en hel del år.
Ejendommen har senere været ejet af Kristian Sekkelund Mekaniker.
Efter hans død, er det nu hans Enke som bor i ejendommen.

Min barndom i Glæde.

Anne og Egon Vendelbo .

HISTORIER FRA MIN BARNDOM

Jeg kan huske fra min megen tidlige barndom,vores forældre var ude i marken for at høste, min søster som da var omkring de seks år, led allerede dengang af rengøringsdille, og besluttede at der skulle gøres rent i huset, medens vores forældre var i marken.Det startede med at der skulle vaskes gulv i dagligstuen, det gik for sig på den måde at jeg blev sat til at bære vand fra pumpen ude i bryggerset ,hvorfra jeg gik i rutefart med vand i et pottemål ind i stuen, hvor det blev hældt på gulvet, hvor min søster lå på sine våde knæ og kørte rundt med en gulvklud i vandet. Da vi var færdige med vores vasken gulv i dagligstuen, kunne vi godt se at der var noget forkert ved alt det vand som stod på gulvet, men efter megen overvejelse, kom vi i tanker om at mor havde fortalt om at i hendes hjem ovre i Hjardemål Klidt, der strøede de sand på gulvet når de havde gjort rent. Som den der altid blev jaget med, min søster var jo halvandet år ældre end mig, blev jeg sendt ud i sandgraven på nordsiden af vejen, for at hente sand, men vi mente nu at sandet nok var for gråt, men så var det jeg fik en god ide, for inde bag ved stigen op til loftet, der stod en spand med pæn rød aske i, og vi fik slæbt spanden ind i stuen, hvor der blev strøet et godt lag ud over gulvet, men resultatet nåede slet ikke op til vores forventninger, og des mere vi traskede rundt på gulvet, desværre blev pløret. Vi var mildest talt på grådens rand, da Mor kom hjem, og det gik som det plejede, lige så snart Mor åbnede døren, råbte min søster, Egon har hældt vand inde på gulvet og så har han strøet aske derinde, så var jeg jo kulet ned, men det må siges vores Mor tog det pænt, og vi fik en god forklaring på hvordan man gjorde rent, men det tog nu sin tid med at få sporene slettet .

Billede af os Børn ,øverst Anne og Egon Vendelbo
nederst Elida og Erna Mølbæk ,ved Glæde Skole i 1934 .

I mine første syv år var vores nærmeste naboer Elna og Lars Mølbæks, og vi var nogenlunde jævnaldrende med deres børn. Vi børn var altid sammen, næsten fra morgen til aften, det kunne jo hænde at vi blev uvenner under legen, men det varede sjældent ret længe inden legen gik videre. Når vi var hos Lars og Elna, sagde vi alle far og mor til dem og når vi var hos vores forældre Petrea og Kristian, så sagde alle fater og moter til dem. Som nu til fastelavn fulgtes vi altid ad med vores hjemmelavede fastelavns masker, hvor vi gik fra hus til hus og var nødt til at tage vores masker af, når vi blev budt på fastelavnsboller. Det var jo også tit der faldt lidt penge af, det var som regel to eller femører der vankede, og dem var vi meget taknemmelige for, onsdagen var nu noget særligt, for så kom bager Kristensen fra Frøstrup om eftermiddagen og solgte brød, og hvis vejret var til det, sad vi pænt ved Larses østgavl når bageren var på vej, for Larses havde en hund der hed Molly, og den kunne bestemt ikke lide biler, og den prøvede ihærdigt at bide sig fast i træegerne på bagerens bil, bilerne kørte jo ikke ret stærkt dengang, og der var jo et par skarpe sving på vejen lige før Larses, og det var jo spændende at se hvor mange gange Molly kunne køre med rundt, inden den måtte slippe sit tag. Og så var det at vi havde fundet ud af, at hvis vi sad pænt stille, så var det ikke så sjældent der falt en jødekage af til os, og det var jo ikke noget vi var forvænt med, så det var virkelig guf for os. Det med legetøj var der ikke meget af, pigerne havde som regel en dukke, sommetider bestod den af en hjemmelavet tøjdukke påsyet et købt hoved, og vi drenge fik gerne en træhest til jul, og så var der Lars ,han lavede fløjter til os, men så måtte vi love ikke at fløjte når han var i nærheden. Det var ellers fantasien der blev taget i brug når vi legede, en sten kunne være en ko, og en sten med hul i, som vi fandt ved havet, var altid godt legetøj, for der kunne jo bindes en snor i og så kunne vi jo trække med koen og den kunne tøjres. I 1935 flyttede Lars Mølbæks til Frøstrup, og det var søster og jeg meget kede af, og vi havde bestemt at de nye børn som kom, dem vilde vi ikke lege med, men efter et par dage, så havde vi nu glemt alt om det .

Min skolegang i Glæde Skole, startede i 1935, og vi var dengang 13 elever i første klasse. Det var da Lærer Nielsen, som var Lærer i Skolen, og han havde sin egen måde at styre klassen på. Selv om vi aldrig blev straffet, var der utroligt stille i skolestuen,og hvis en elev var uheldig at tabe en blyant på gulvet, så lød det som en frygtelig larm i skolestuen, og for at vi ikke skulle bruge unødig tid på at se ud af vinduerne, så blev hele den nederste række af vinduesruderne, overmalet med brun maling, det var jo godt nok ikke så meget der var at kige efter, men Per Engelbregt kom jo hver morgen

Billede fra Glæde Skole i 1935 .
Øverst Tage Koldkær -Karl Rotbøl -Anna Nielsen -Maren Pedersen -Arnold -Christensen -Osker Stentoft og Kristian Christensen.
Sidende Lærer Nielsen -Anne Vendelbo -Viktor Koldkær -Rigmor Bjeregård -Ester Bjeregård -Kristian Andersen -Erna Sunesen og Egon Vendelbo .
Nederst Henry Pedersen -Olga Pedersen -Else som var ved Lærer Nielsens og Erling Cristensen.(Maren-Henry og Olga Pedersen,blev kaldt Mellemmølle.)

helt ude fra Betlehem, med sine 11 pund mælk, som skulle med mælkevognen, ja så kom mælkevognen et par gange om dagen, og rutebilen som da kom helt op til Skolen, men efter at vinduerne var blevet overmalet, måtte vi jo nøjes med lyden når nogen kørte forbi.

Da Lærer Nielsen, ret ofte havde problemer med sygdom og ikke kunne forestå undervisningen, så var det Fru Nielsen som overtog, og det var vi bestemt ikke kede af, for så blev der liv i klassen, for hun kom altid ned til os for at hjælpe os igang, og hende turde vi spørge om hjælp.

Lærer Nielsens var tilsyneladende glade for at være i Glæde, de gik meget ud for at besøge beboerne, især dem der vilde spille vest. Fru Nielsen var meget hjælpsom over for beboerne, og var ikke bange for at give en hånd med, hvis nogen havde brug for hjælp.

Da jeg en vinter havde fået en meget slem lungebetændelse, og det på grund af vejret, det var en frygtelig snestorm, var umuligt at få Lægen til Glæde, så der gik to dage inden Lægen kunne komme frem, for sneen skulle jo flyttes med håndskovl og det tog jo tid . Der var en hel uge der var væk for mig, og da jeg vågnede op kan jeg huske det var fru Nielsen der sad og vågede hos mig . Fru Nielsen kunne også vende den anden side til, og hun havde klaget over at taget på skolen var utæt, og Sognerådet havde lovet at lægge nyt tag på medens Lærer Nielsens holdte sommerferie. Da Nilsens kom hjem fra ferien, havde man istedet ladet taget male sort, men de fik omgående besøg af Fru Nielsen, og så kom der nyt tag på Skolen.

I min første skoletid, var der skolesti nord om Rægård og Krog, det var før vejen gennem Glæde blev rettet ud, og Johannes Djernes i Krog havde da en stor flok gæs, hvori der var en meget arrig gase, som altid skulle gøre sig bemærket ved at hænge sig fast i rumpen på os, når vi skulle forbi, der var jo ingen der ville være bekendt at være bange for en gase, og ind imellem var vi heldige at få om halsen på bæstet, som så fik sig en ekstra flyvetur, men det var for det meste gasen der løb af med sejren.

Vores færdsel bag om Rægård fik imidlertid en brat ende, en morgen vi skulle i Skole, og var på vej bag om gården, fik vi en slem forskrækkelse, der var på gården en ældre bestyrer, kaldet Jens Rægård, hans rigtige navn var Jens Brun . Manden var blevet træt af tilværelsen, hvad der nok ikke var noget at sige til, for det der blev sat på bordet af tallerkener og mad af Inger, var der ingen der havde lyst til at gå i krig med, og Jens havde nu i al sin trængsel taget strikken ude i køreloen og uheldigvis for os, var de ved at skære rebet over da vi gik bag om gården, og der gik meget lang tid inden vi vovede os bag om gården igen .

I 1939 rejste Lærer Nielsens fra Glæde, der blev da truet med at skolen skulle nedlægges, for børneantallet gik stærkt tilbage, men efter megen protest, blev nedlæggelsen udsat, og der blev ansat en vikar.

Det var Helleberg, som da blev ansat i Glæde skole, og med ham kom der en hel omvæltning, hvor der blev mere liv i klassen, for han kom ned og satte sig ved os, for at få os sat i gang, og ham turde vi altid spørge til råds, når der var noget vi ikke forstod .

Om vinteren i Hellebergs tid, når det var meget koldt, blev skolebordene flyttet ind i hans dagligstue, den var nemmere at varme op, og så kunne han jo spare lidt på eget brændsel, for krigsårene begyndte jo så småt at sætte sit præg, også på brændsel.

Det var ikke så nemt at være dreng i skolen på den tid, for vi var kun tre drenge og der var syv store piger i klassen, som hele tiden førte krig mod os .

Den værste af pigerne, var nok min søster Anne, som vi havde døbt kongen, og så Else fra Fuglsang. Elses søster Ragnhild, var flyttet fra København og hjem til Fuglsanggård (mor til Ib Mosin), og hun havde foræret Else en del kosmetik, ihvertfald pudder og læbestift, og Anne og Else og de andre piger, de havde besluttet at vi drenge skulle males, det gav os store problemer, os tre drenge som var ude på gangen, mod syv piger som godtnok var inde i skolestuen .

Vi havde stor besvær med at holde døren, så Kristian og mig, besluttede at ofre Johannes,ja han var den yngste, så Johannes blev hurtig lukket ind af døren, og det gik langtfra stille af, mens vi to fik lidt luft, men det betød jo ikke at krigen var slut, men heldigvis for Kristian og mig, var frikvarteret ovre, og det var Helleberg der kom og frelste os, så vi larmede højt, for at pigerne ikke skulle høre at han kom, og lige da de rykkede ham ind med døren, blev han oversmurt, både med læbestift og pudder.

Jeg har aldrig før eller siden set så sminket en Lærer, og så var det ligesom hans sprogbrug helt havde forandret sig, vi havde aldrig før hørt ham bruge den slags ord.

Der blev aldrig brugt kosmetik i skolen efter den dag, men Johannes var blevet ukendelig, han var den rødeste dreng jeg nogen sinde har set, hans mor skurede på ham en hel måned inden han igen så normal ud .

I min første skoletid havde vi gymnastik en gang om året, så kunne Læreren med god samvittighed sige at vi gjorde gymnastik.

Ribber og bom stod fast opstillet ude på legepladsen, og den ene gang om året, blev buk og plint fundet frem. Det kunne hænde at Læreren var med til at spille rund og langbold, og de første år jeg gik i skole, spillede vi også fodbold, men det blev vi ret hurtigt for få til, elevtallet dalede jo for hvert år der gik .

Lige før krigen var vi kun tre knægte i store klasse, så det var begrænset hvad der var at finde på for os, men frikvarteret skulle jo gå med noget, og en dag fandt vi nogle uåbnede gamle konserves dåser, gemt bag ved skolen, og vi bestemte, at de kunne bruges til at skyde til måls efter, og de der jernpigge fra bommen, dem fandt vi velegnede med en snor bundet i, og blev så svunget rundt, det kan siges at vi var heldige, vi ramte en dåse så den eksploderede, og oversprøjtede os med forrådnet konserves .

Man siger gylle lugter stærkt, men så skulle i prøve rådent konserves. Vi var nede ved Krog sø, for at prøve at vaske det af med vand og græs, men lugten var lige stærk. Det var heldigvis i sidste frikvarter det skete, men da vi kom ind til time, gik Helleberg i en stor bue rundt om os knægte, og holdt om næsen, han vilde lige have en forklaring på hvor den lugt kom fra, hvorefter vi blev bedt om at forlade skolen omgående.

Det var med tunge skrit jeg gik hjem den dag, men hvad der blev sagt ved min hjemkomst, mener jeg ikke egner sig til gentagelse .

Vi fik igen ny Lærer, det var Poul Thomsen som også var dygtig til at lære os noget, især regning og geografi var hans stærke fag .

Han var også skrap til at spille på violin, og han lærte Johannes fra Myrup og mig at spille efter noder. Der var en gang i sangtimen, vi var jo ikke så mange der kunne synge, og Johannes fra Myrup vilde ikke, men istedet sad han og prikkede mig i siden med sin blyant, ja når Læreren ikke kunne se det, så min sang ind imellem bestod af mærkelige lyde, med det resultat at Thomsen gav mig en oven i hovedet med violinbuen, så den knækkede, hvilket han omgående fortrød, og forsvandt i en halvtimestid, men om det var violinbuen, eller min hjerneskal som han havde mest ondt af, blev aldrig opklaret.

Der var et par ret store viktoria blommetræer bag ved skolen, og et år medens Thomsen var Lærer, var der utrolig mange blommer på træerne .

Det var strengt for os børn at se på de mange blommer, vi var ude i Glæde ikke forvændt med den slags, og vidste af erfaring at de smagte godt, og heldigvis for os børn havde Thomsen nok set problemet, så det endte med at han hver dag plukkede en skålfuld til klassen, de smagte fortrinligt, og så var det på denne måde meget sundt for vores samvitighed.

I Lærer Thomsens tid, var der et år op til eksamen, hvor han havde lært os en hel del om hovedregning, med ret store tal, tallene skal svare til hinanden, foreksempel 42 gange 48, så siger man først 40 gange 50 = 2000 ,så ganges de bagerste tal, 2 gange 8= 16 som lægges til, altså 42 gange 48 = 2016, hvis man nu sagde 42 gange 58 skal man lige lægge 10 gange 42 til, 42 gange 58 bliver altså 2436 , og der er masser af muligheder, som i dag ikke har nogen interesse, nu hvor der findes lommeregnere .

Dengang var den lidt aldrende Skolekommision, meget imponeret af vores hovedregning, alle tallene var skrevet op på tavlen, og da vi skulle have frikvarter gav de sig til at regne efter, så vi fik et meget langt frikvarter .

Der var et år, det var under krigen vistnok i 1941, at skolens tørveration var blevet læsset af ved østgavlen af skolen, tørvene skulle hejses op og ind af lemmen på gavlen.

Der boede dengang en mand som hed Oskar Larsen, ude i Stiv Franses hus, der lå der ude i Betlehem, han havde lovet Kommunen at få tørvene bragt op på loftet, men det blev ved med at trække ud med at få arbejdet udført, og det med vejret så ikke så godt ud, for det trak op til regn .

Lærer Thomsen var ikke glad ved udsigten til at skulle fyre med våde tørv, så han fik os med på ideen om at vi skulle hjælpes ad med at få tørvene bragt ind på loftet, og så dele pengene som Kommunen skulle give for at få tørvene ind .

Billede af Glæde Skole nogle år efter den blev nedlagt .
I baggrunden ses Myrupgård i sin fulde størelse .

Vi gik i krig med tørvene, og tilfældigvis kom Oskar sidst på eftermiddagen forbi, da vi var næsten færdige med at hejse tørvene op, ja fræk som han var, tog han direkte op til Kommunen, og fortalte at nu var tørvene inde, og fik så pengene for arbejdet udbetalt. .

Det var en streg i regningen, både for os og Læreren, vi Børn fik dog lidt for vores arbejde, men det blev Lærer Thomsen der måtte punge ud .

Det var ikke de store ting der skete for os børn, men glæden var stor når endelig der skete noget, der var jo hvert år skoleudflugt, som foregik med hestevogn, hvor vi et par gange var ved Lildstrand, det var når der var redningsøvelse, og for os var det spændende at se når de affyrede rakketer med line ud over en båd. Der var gerne en syv otte køretøjer når Glæde skole var på udflugt, jeg kan huske et år vi var i Tovsig, hvor hestene blev tøjret inde i skoven, at da vi skulle hjem sad fluerne i hundredvis i hestenes øjne, som var så ophovne at de næsten intet kunne se på vejen hjem .

Et år var vi kørende til Amtoft, hvor en familie Jenny og Jacop Mølbæk, som stammede fra Glæde, sørgede for at vi havde en festlig dag .

Vi var jo vandt til at få hjemmelavet mad, men sådan en udflugtsdag vankede der rød sodavand, og madderne var den dag med leverpostej fra konservesdåse, det smagte himmelsk, og måske fik vi en jødekage, og var vi heldige en is eller to .

Da jeg gik i Skole, da kunne der godt være en hel del forskel på de madpakker, som vi fik med, når vi skulle i Skole, børnene fra gårdene, havde som regel en god fed madpakke med, hvor madderne var godt belagt med smør og pålæg som rullepølse - steg - leverpostej og ost, og som de nok til tider syntes var lidt for ensformig, og de vilde godt bytte madder med dem fra de mindre hjem, deres madpakker kunne også være noget ensformig, ret tit madder smurgt med magarine og med pudersukker som

Frøstrup Kro med sin dengang store hestestald.

pålæg, og det var ikke så sjældent der skete en byttehandel, som begge parter var tilfredsse med.

Vi fik også lov til at komme med til efterårs marked i Frøstrup, markedspladsen var dengang foran Kroen, og hel op til Povel Tamsen .

Den dag var der altid en hel del dyr, både kvæg får og heste som blev udbudt til salg, nogle af dyrene kom lige ude fra Vejlerne, hvor de havde græsset om sommeren, nogle af dyrene havde fået sul på kropen, medens andre ikke havde klaret sig så godt .

Der var en hestekrejler som vi altid lagde mærke til, han var altid i fine ridebukser og blanke støvler, og så talte han altid så højt, at vi kunne høre ham over helemarkedspladsen, men det så nu flot ud, når han med sin fine pisk jagtede både hest og karl, når en hest skulle traves.

Kroen skulle godtnok være afholds, men inde i en stue bagved, der sad der altid nogle stykker og hygede sig med en øl, foreksempel min Far-- Laj fra Kærup Holme, så var der Knudsen fra Bjerget, og så Kr Kirk ,og sommertider mange flere .

Jeg kan huske at Kr Kirk han sagde, vi -vi blyver da ve, å så glej han liså stil ind øjer æ bover. Jeg var så bange for at han var død, men de ajer der sot der in såe, at når han had soved lit, så sku han nok kom te lyv ijen, å det gjøv han da osse .

Vi børn fik altid en 25 øre at snolde for sådan en markedsdag, det første vi vilde have var en jødekage og så en sodavand, ude langs på vejene stod der nogle krejlere og solgte frugt, der sommetider så ud til at have været på flere markeder, og for en femøre kunne vi få sådan en pose pærer, som nok kunne føre til en hel del uro i maven, selv om 25 ører ikke lyder af noget, så var der et år hvor jeg havde 4 ører med hjem fra marked, som jeg ikke havde nået at få fortæret .

Der blev jo holdt Julefest i Glæde skole, det var for os børn noget vi virkeligt så frem til, og i Lærer Nielsens tid, var det Fru Nielsen som stod for sådan en fest, hvor hele Byen var med, og det gjorde hun virkelig godt. Hun skulle nok holde gang i det hele, og når de ældre hen på aftenen blev sendt ind i privaten, hvor der var dækket op til dem, så blev fru Nielsen inde i skolestuen hos os, og så blev der gang i løjerne .

Sådan en aften fik vi hver en pose med slik, og en appelsin med en sukkerknald i, og så et stort rødt amerikansk æble, og det var jo ikke noget vi børn var forvændt med.
Efter vi fik de unge Lærere, blev der også holdt Julefest i skolen, men rationeringens virkning gjorde sig da gældende, og familierne måtte selv medtage det fornødne til festen.
Lærer Nielsens flyttede til Birkelse i 1939 . Jeg kan huske de engang kom på uventet besøg, og vi børn blev sendt til Bageren for at hente brød til eftermiddags kaffen, det var ved Bager Christensen i Frøstrup .
Der var dengang en af Vanborgs piger i forretningen, og hun havde fundet det brød vi skulle have og lagt det i en pose, og vi stod og var ved at betale, men så kom Bagerens kone Maren ind i butikken, og så på os kravel, der ude fra, hvorefter hun kikkede i posen, så tog hun brødet som var i posen og lagde det op på hylden igen, hvorefter hun fandt noget andet sort brød og lagde i posen. Da vi kom hjem med brødet var vores mor grædefærdig, for det brød kunne hun ihvertfald ikke byde vores gæster .

Når der skete noget særligt ude ved stranden, foreksempel da de mange hvaler i 1936 var svømmet ind på Madsbøl strand, så fik vi fri fra skole, muligvis på grund af at Læreren var lige så nysgerrig som os. Jeg kan huske når de store dyr lå og slog med halen, det kunne mærkes på stranden, længe før vi kom i nærheden af hvalerne at stranden gungrede .
Der var en mindre Hval, som nogle stærke mænd flere gange fik bakset ud i havet, men når den havde været ude et stykke tid, kom den med fuld fart op på stranden igen. Andreas Eriksen som da boede ude i Harboslette, gik rundt på stranden og slagtede hvaler, der var så store, at hans arm med kniven næsten ikke kunne nå ind og skære blodåren over.
Der var dengang næsten krig om hvem der skulle have hvalerne, enten det var dem der havde jagten eller det var Strandfogeden.
Det tog meget lang tid med heste som trækkraft, at få slæbt hvalerne op til Plantørboligen i Hjardemål klit, og det var da et stort problem at få kæmpedyrene læsset op på lastbiler, der var ikke noget med kraner og tipelad på biler dengang.
Hvalerne blev kørt hen på en kødfoder fabrik, hvor man forventede at få en masse olie ud af dem, men der blev hverken olie eller penge ud af dem, for både fabrik og hvaler brændte .
En anden gang vi fik fri fra skole, da var der strandet et stort Skib, som var lastet med props, det var også ved Madsbøl strand. Skibet stod inde på en revle, og Svitser forsøgte hele tiden at hale Skibet ud, samtidig med at der blev lodset props af i store mængder .
Der lå efterhånden et tygt lag af props, fra skibet og ind til land, og der var nogle overmodige som prøvede at gå ud på propsene, der hele tiden fulgte bølgegangen, og det var ikke pæne ord der blev råbt efter de overmodige .
Da det efter nogle dage blæste op, lykkedes det endelig for Svitser at trække Skibet fri af revlen, og det blev slæbt til Frederikshavn for at blive efterset og repareret .

I efteråret 1939, kørte der en bil rundt på klitvejene, det var en mindre lastbil, hvorpå der var monteret noget boregrej. De startede fra Glæde Skole og ud ad vejen forbi Myrup og Per Engelbrægt, og som endte ude ved stranden, og der blev hele vejen afmærket med hvide silkesløjfer, og der blev indimellem boret i undergrunden, vi børn var jo nysgerige, men når vi kom i nærheden af dem, så kom der en mand imod os, og han fortalte at de borede efter olie, hvad vi nu ikke rigtigt vilde tro på, for vi havde set da de borede efter vand ved Skolen, og det var med støre boregrej end det de havde på

bilen. De endte deres søgen i undergrund, helt ude langs med stranden, og begyndte så fra Vestergård i Glæde, ned af havvejen, og der blev også afmærket med hvide silkesløjfer, og boret i undergrunden, helt ud til stranden.

Efter at boreholdet var forsvundet, kunne vi børn ikke lade sløjferne være i fred, og der forsvandt en del, men så var det, da Tyskerne om foråret ankom, de første vi så i Glæde var kørende i biler, og forsvandt ud af de med sløjfer afmærkede veje,og der hvor der manglende sløjfer blev der hurtigt afmærket med nye hvide silkesløjfer, og jeg kan huske at vi børn blev advaret af min Far og Gregers Sekkelund, de sagde at det var vidst klogt at vi lod sløjferne sidde, når der var Tyskere med i spillet.

Når vi fik sommerferie fra skolen, skulle vi gerne ud for at tjene penge, vores dagløn bestod da af 35 ører om dagen, og så fik vi jo kosten, arbejdet bestod for det meste af at luge roer eller ved høbjergning, det kunne være nogle lange arbejdsdage, fra syv morgen til seks aften .

Det var nu bedre i bærtiden, fra den første august måtte vi samle blåbær, og fra første september måtte der plukes tranbær i klitten. Bærene vi samlede blev som regel afleveret hos Maskkendiseren i Frøstrup, når så bær sæsonen var slutet, skulle der gerne være penge til næste års forbrug af tøj, og det var en dag vi så frem til, når vi skulle op og afregne, og se på nyt tøj .

I kattoffelferien som efterårs ferien blev kaldt, var vi også ude at tjene penge, ved at samle kattofler op,ferierne var jo dengang, ikke ligefrem til for børnenes skyld, men mere for at man ude på landet, kunne udnytte deres arbejdskraft .

Medens jeg gik i(bete klas), gik vi om sommeren i skole fire dage om ugen, og de andre tre dage skulle jeg hvis det var godt vejr, se efter om bierne sværmede .
Sådan en dag kunne føles utrolig lang, når man troede der var gået en time, havde uret højst bevæget sig fem minutter, men hvis bierne så sværmede, var det til gengæld spendende, for dengang kunne en stor bisværm koste 20 kr, og man kunne få en dagleje for 2 kr. Når en bisværm vilde flyve væk, var det sjældent en stor sværm, og det var skiken at hvis jeg kunne fange den, så var bisværmen min .

Engang fulgte jeg en bisværm, som satte vest over søerne, og op over de store bakker vest for Glæde, efter en tre fire kilometers jagt, satte de sig i en busk, hvorefter jeg måte bruge skjorten til at lægge over dem, for at skærme mod solen, derefter måtte jeg hurtigt hjem efter en dertil inrettet sværmekasse .Det var en stoldt knægt der om aftenen solgte bisværmen til Skomager Kanstrup i Frøstrup, for 15 kr .

Senere som knægt lavede jeg min egen bigård, det var i Tyskertiden, og det var ikke så sjældent, at der var nogen af dem der kørte for Tyskerne, som var uheldige at tabe noget af det de kørte med. Man havde jo et specielt forhold til Tyskerne, det man på nogen måde kunne få narret fra dem, des bedre var det for os Danskere .

Tyskerne havde jo lagt beslag på alle byggematerialer, men jeg var heldig, der var tabt nogle telefonpæle i en dyb grøft, det var ovre i Hjardemål Klit, ved en gård hvor jeg arbejdede, og manden jeg var ved, var meget behjælpelig med at få dem savet i passende længder, og kørt op til Farbror Lars (Vendelbo)som da boede i Frøstrup, hvor han da havde mølle som trækkraft for rundsaven. Efter at Lars havde savet træet i passende brædder, gav han mig et hurtigt kursus i hvordan man laver bistader .

Det var næsten umuligt at købe søm, for dem gjorde Tyskerne også krav på, men jeg kendte nogen der arbejdede hos Tyskerne på Buldbjerg, og når de skilte forskalling ad, så tog de, de brugte søm i lommen, og med hjem til mig .

Jeg havde efterhånden fået lavet min egen bigård med 12 stader bier, og havde læst alt hvad der kunne fåes fat på om biavl og især dronningavl, hvormed jeg ivrig var

igang med nogle forsøg.

Den sommer var der kursus for omegnens Biavlere i min Faders bigård, men de fremmøte var mere interesserede i, hvad der skete ovre hos mine bier .

I krigstiden var der mange der ville have bier, sukkeret var jo rationeret, og det kneb altid med at få rationen til at slå til. Der blev i krigstiden udsteet sukkerkort til bier,15 kg pr stade og 10 kg til en ny sværm fra sommeren .

Røde Villy, daværende Betjent i Fjeritslev, var to gange om året ude for at kontrollere om stade antallet stemte .

Det var jo før markerne blev sprøjtet for ukrudt, og agerkålen gav en utrolig velsmagende honning, der var et enkelt år hvor der var så meget honning fra agerkålen, at vi måtte slynge fire gange. Lyngen som da tit blev slået af til foder, kunne da være et utroligt smukt blomsterflor, som gav meget honning, hvis da vejret var til det .

I min drengetid så vejene på min egn ikke så velplejede ud, som de gør i dag, og det var noget forholdsvis nyt at køre grus på vejene, der var da på vejene en hel del sving, der efterhånden blev rettet ud. Det var for det meste Gravers Madsbøl og Ferdinand Nielsen med hestevogn, der stod for den slags arbejde, hvor der blev flyttet en mængde jord, og hvor der så når vejen var jævnet, først blev lagt et lag lyng, inden der kom grus på. Gruset kom oppe fra grusgraven på Bjerget, og var ikke harpet, når gruset så blev lagt på vejen, blev de største sten samlet fra og lagt i dynger langs vejen, der kom så en mand der skulle slå skerver af de store sten, og han havde en afskærmning med, lavet af nogle lægter, og beklædt med sækelæred på de tre sider, og som han lige kunde stå i, når han slog skærver, om afskærmningen var til for at læ for manden, eller for at fange stenstumper, det fandt jeg aldrig ud af .

Engang Far og mig om foråret i tøbrud ville gå til Kæret, da kom der så store mængder smeltevand ude fra Myrup, at vandet lavede store grøfter gennem grusvejen nordøst for Koldkærgård, og Rutebilen kunne ikke køre den vej i lang tid, det var jo inden der blev gavet grøfter og plantet træer derude på heden .

Senere blev der ansat faste vejmænd, som Andreas Lassen -Levi Johansen og Anders August til at holde vejene farbare, men arbejdet blev nu altid udført bedst ved de steder hvor de blev budt ind på kaffe, især når det var dårligt vejr, for det med læskur var vist ikke opfundet dengang .

For os børn var det meget spændende, når Martin Pedersen kom med sin traktor og tærskemaskine ud til byen, der var jo ikke ret meget vi små kunne hjælpe til med, og det var aldtid vores nabo Bernhard, som vi unger ikke kunne lade være i fred, det var gerne ham der bar avner ind i en stor sæk, men når vi blev alt for volsomme, blev vi stoppet i bunden af sækken, med avner ovenpå, og så var det næsten ikke til at træke vejret, men vi var jo selv ude om det .

Da jeg var barn var det elektriske lys ikke nået til Glæde, og i krigstiden var petroliumrationeret, så der ikke var nok til belysning. Vi havde en karabid lampe, som nok gav bedre lys end en petroliumslampe, hvis det nødvendige vand kom ned til karabiden, for kom der for meget vand derned, blev der for meget tryk på gassen, og lampen kunne eksplodere, og det hændte at en spruttende lampe, blev smit ud igennem et vindue,

Karabiden kunne også anvendes til andet end lys, foreksempel lavede jeg en karabidbombe, det var i en fernisdunk, som lunte havde jeg brugt et stykke julelys, hvortil der var lavet et passende hul i skruelåget, hvori julelyset var smeltet forsvarligt fast, der blev så bragt en passende mængde karabid ned i dunken, og lidt vand skulle der jo også til, for det skulle jo virke hurtigt, så låget blev skruet forsvarligt fast, og bæstet

blev sat udenfor, men der blæste det så meget så lyset blæste ud, så dunken blev sat inddenfor i gangen, hvor der så blev sat ild til vægen .

Det hele skete medens min Far sov middagssøvn, det holdt han nu ret hurtigt op med, for der lød et ordentligt brag, og heldigvis gav gangdøren efter, den lå med karm og det hele ude på grusvejen.

Det er for mig umuligt at gentage hvad der blev sagt, men jeg har aldrig siden eksperimenteret med karabidbomber .

Der var meget snobberi da jeg var Barn. Engang jeg var med min Far, vi var kørende med hestevogn til byen, og var inde for at handle i Brugsen i Frøstrup . Når vi sådan var kørende, skulle vi gerne have en hel del varer med hjem, og så var der skrevet en lang sedel om hvad vi sådan manglede .

Det var Uddeleren selv, der fandt de ønskede varer til os, men da vores daværende Præst kom ind i butikken, fik Uddeleren meget travelt med at finde de varer som han ønskede. Da vi havde set på et stykke tid, blev min Far vist lidt sur og sagde, de ka da vær te æ Kjømand vil hajl mæ vos, hvorefter han tog vor bestillingssedel og vi gik over til Købmanden .

En fjorten dage efter, kom Uddeleren cyklende ud til Glæde til os, og bad om unskyldning, men min Far svarede ham, a tøt te æ Kjøman han behajlt vos got ,så a trover nok vi blyver ve å hajl mæ ham .

I min drengetid, blev vi indprentet med at vi skulle tage huen af for visse personer, det var jo Præsten og Læge Såby, og hvis vi kom ind på apoteket var det helt nødvendigt at tage huen af for Apotekeren, for ellers kunne vi ikke købe noget, der var jo også Lærer Nielsen, der måtte huen af, der turde vi ikke lade være, og så skulle vi også tage huen af for Anton Mortensen .

Det var ikke altid lige let at finde ud af hvem man skulle tage huen af for, og hvorfor, men jeg ved med sikkerhed, at hvis jeg var med ovre hos Plantør Christensen i Klit, hvor vi holdt i en lang række med hestevogne, så skulle huen af, ellers kunne vi ikke købe noget .

Det var hegnspæle kvas eller brænde, som folk vilde have, og der var en fast dag om ugen man kunne møde op, og pressis klokken ni, så begyndte ceremonien, så kom Plantøren ud af den pæne dør, og Kasketten blev taget af med et dybt buk, hvorefter han gik ned til den første vogn, hvor både Plantør og manden på vognen, igen tog huen af, og efter et par dybe buk kunne man fremføre sine ønsker, hvorefter så Plantøren på cykel kørte ud foran hver enkelt vogn, og fandt det ønskede, og det kunne godt blive langt op af dagen, før den sidste vogn fik sit ønske opfyldt .

Der var ingen der som Gregers Sekkelund, kunne fortælle spøgelses historier, og der var ingen ende på hvad han havde oplevet af den slags . Den hovedløse hest haj han mødt flier gong, sønder i smedebakker, og en enkelt gang helt naer ved Krog .

Og han had sit en ha-an, der gik nuern for Kolkjæ skov, å han vest at når den noed naer te Kolkjægoer, så vil æ goer bren, å det sist han haj sit æ ha-an, da vaen nær ve æ goer .

Der må have været meget med rimtåge i Grejses tid, for det var oltijer når han var ud å kyr i rimtog, te Grejs had møt sån nur ligfær, for så stanst æ hejst oltier, å nægted å goer faer æ ligfær va goen fobi.

Når Grejs sot hjem ve vos å fortal histårier, så sot vi Bar jaer op po æ kanaper, å så trak vi æ bien op aøjjer vos, å tur slet et go in å i seng, å vi tøt vi ku sik gespenser ol vejen .

Gregers kunne få folk ,-(hvoraf mange dengang var meget overtroiske)- til at sidde

musestille i timevis, når han sådan fortalte om spøgelser, og han nød det .

Min Far var absolut imellem de meget overtroiske, og han fortalte om en gang hvor han havde været til marked på Bjerget . Når man skulle til Bjerget, gik Glædeboerne dengang med en vej der gik syd om Koldkærgård, og over forbi den daværende Djernesgård, og fortsatte østpå, så man kom op på sydenden af Bjergetbakke .

Han var sent på aftenen nået tilbage til Smedebakkerne (ligende syd for Koldkær skov),det var der den hovedløse hest efter sigende holdt til, og han kunne høre nogle mærkelige lyde, så det var som om hårene rejste sig på hovedet af ham, men han havde jo været på Kroen, og nok fået et par genstande, som nok gav ham lidt ekstra mod, og besluttede at nu vilde han se den berygtede hest.

Da han kom frem til stedet hvor lyden kom fra, viste det sig, at der på en skrænt sad en ældre mand, der ude fra nabolaget, som hed Jakob, som også havde været til marked, kørende med sin trillebør, med en lerdunk som han havde fået fyldt op med brændevin .Jakob havde nu på hjemvejen, smagt lidt rigeligt på dunkens indhold, og han sad nu på skrænten, hvor dunken var trillet fra ham, og det var lyden fra dunken, som lå og klukede som min Far havde hørt .

Nogle år før krigen, da var det Jens Thomsen fra Lildstrand, der kørte landtur til Thisted med sin lastbil. Han havde slagtesvin med ud, og korn - brændsel og anden fragt med tilbage. Jens (Tamsen) som vi sagde, han var også Fiskemodtager ved Lildstrand, hvorfra han også fragtede fiskene til Stationen i Frøstrup .

Dengang blev slagtesvinene læsset med håndkraft, så de var altid to mand i bilen, der skulle jo også bæres sække ind med korn, og der var jo 200 pund i sådan en sæk .

Krisen krassede jo i trediverne, og det var faktis ikke Grisene der kostede pengene, der var svinekort under krisen, og dem blev der handlet meget med, og en hel del af handelen med svinekort det foregik oppe på Kroen .

Der var en overgang tre slags svinekort, med forskellige farver, som der blev handlet med til priser fra 18 kr, for dem der var mindst værd, og op til 70 kr, for dem der gav ret til den største kilopris for grisen. I 1936 var der kun et slags svinekort, og deres værdi kan her ses på noteringen fra den 12 december, da var kiloprisen for svin med kort, 164 -162 og 160 ører, og for svin uden kort var kiloprisen 60 ører .
Spædekalvene, kunne det heller ikke betale sig at føde op, og mange blev sendt på slagteriet, og noteringen på dem var 35 -40 ører pr, kilo. En kalv blev dengang tit fodret godt i en måneds tid, og så hjemmeslagtet.

Noteringen var for korn pr, tønde hvede 19,50 - rug 14,50 - byg 16,50 og havre 13,65 kroner pr, tønde, og smørnoteringen var 2 kr pr, kilo . Det bedste vi havde var ægene, noteringen var da 1,30 kr pr, kilo, og havde man en kurv æg med til Købmanden eller Brugsen,så kunne man altid få en kurv varer med hjem ,og så endda penge med tilbage.

Jeg kan huske engang min Søster blev sendt til byen med en kurv æg, hun havde lige fået en brugt cykle, men havde fået besked på at trække med cyklen de 4 kilometer til Frøstrup. Det blæste en brandstorm fra vest, men hun kunne alligevel ikke dy sig, og da hun troede sig ude af syne, satte hun sig op på cyklen med kurven i den ene hånd, men da hun kom til svinget nord for Koldkær skov, havde stormen givet så meget fart på cyklen, at hun ikke fik drejet til højre, men fortsatte istedet lige ind imod Koldkærs pigtrådshegn, og med cykel og æg fløj hun i en centimotale over hegnet .

Når der blev lavet noget skidt der hjemme, var min Søster altid hurtig i reblikken til at sige at det var mig der havde gjort det, men den dag duede det ikke .

Da vi kom sidst i trediverne, begyndte der at ske noget med priserne . Min Far havde købt tre torvegrise, men da de skulle på slagteriet, kunne de ikke koste mere end han havde givet for dem som små. Der blev så slagtet en, og to blev løbet ,og da det nærmede sig tiden hvor de skulle fare, købte Arnold Christensen fra Klit, den ene af sopoltene, medens den anden nedkom med 16 grise .

Priserne på slagtesvin var da steget enormt, og der blev våget med de 16 grise i døgndrift, og de blev som små vænnet til at drike nymalket mælk. Det blev Per Silkeborg som købte grisene, og han gav en pæn pris for de flotte grise .

Jeg kan huske vi fik gjort en hel del ved huset dengang, der kom nyt gulv og loft samt nyt komfur og køkkenbord i køkkenet, og der blev sat fliser på væggen, der kom også ny skorsten op, og inde i dagligstuen kom der ny kakkelovn og der blev lagt nyt loft .

Jeg hørte en aften mine forældre sad og talte om hvad der var blevet lavet, min Mor sige, de va no et så gal mæ den leg gris, dæ æ en hel dil peng i behol ino .

Jeg kan huske når de voksne, under krisen i trediverne talte sammen, så var det altid om hvordan de kunne få penge til føden, det med brændsel, det kunne de jo selv fremstille, det var være med tøj, men så måtte kone og børn gå i klitten, for at plukke bær, for det eneste ved landbruget der gav lidt penge, det var hønssene, som desvære ikke lagde æg om vinteren når det var mørkt, der var jo ikke el i Glæde, og en petroliumslygte, kunne ikke lyse så meget at hønssene kunne se at skrabe og finde foder, og det var først senere at pettromaksen kom frem.

Der blev sparet på varmen, det var jo meget små stuer der var i de mindre hjem, de blev kaldt store, når de var på ti kvr. meter, og møblerne i en stue bestod af en hjørnebænk og et bord og sommetider en skammel og en stol eller to, og så var der som reggel et tobaksbord hvorved der stod en spytbakke, så hang der gerne et ur på væggen og et par skellerier, som nok ikke var af de dyreste. Hvis der blev købt møbler, var det når Maskkendiseren holdt auktion over sine brugte møbler.

Børnenes tøj dengang, var noget anderledes end nu, og var for det meste hjemmelavet, med en uldtrøjje inderst, med særk og livstykke over, livstykket var formet lidt som en vest, hvor der var påsyet knapper forneden, til ellastikken ned til de lange hjemmestrikkede strømper, hvor der også var påsyet en knap. Det var ikke skjorter vi drenge gik med, men bluser med linding i bæltestedet, og vi gik med korte bukser hele året, tit syet af noget stof der lignede væmuld, og det ru stof var årsag til at vi gerne var hudløse på lårene. Næsten alle børn gik i træsko til Skole, og skiftede til kludesko, når vi gik ind i skolestuen.

Jeg blev konfirmeret den 22/3 -1942, og vi var nogle som kom der langt udefra, som fik lov at gå til Præst med det hold der gik sommeren før, nok på grund af at det nærmest var blevet umuligt, at købe støvler og cykeldæk, på grund af krigen, og det var vi meget heldige med, for vejene var nærmest ufremkommelige den vinter, og de fire gange vi gik til Præst i marts måned, var det næsten en heldagstur, på grund af den megen sne.

Det med gaver til konfirmation, var ikke helt som i dag, det var meget almindeligt at naboerne gav et telegram med 50 ører i, det største bidrag kom fra min moster Cristiane, som gav mig 25 kr, det var mange penge på de tider. Jeg skulle nu have et lommeur, et ganske almindeligt et, det blev købt ved Karl A.Jørgensen i Frøstrup , og kostede 75 kr. foruden kæde. Ja tiderne har forandret sig, man kan stadig få et ur til 75 kroner, som er mere driftsikker end mit lommeur var, men gaverne er nu vokset lidt, men jeg tror vi var gladere for det vi fik.

Billede af min gåsefarm.

Johanne og Marinus Sørensen, flytede i 1940 , fra Djerneshus til Rægård i Glæde, de var ældre folk dengang, men meget foretagsomme, og de havde en mængde fjerkræ af alle slags, og gjorde også lidt i bævere, de havde også en kæmpestor kalkunhane, som blev sat til at ruge på almindelige hønseæg, og udrugede 58 kyllinger, som kom ud af 60 æg, men ikke nok med det, så fandt kalkunhanen sig i at blive sat på en ny redefuld af 60 æg, som den også fik udruget, men det med at side så meget og ruge, det var ikke godt for kalkunhanens bentøj, og den blev meget dårligt gående.

Marinus Sørensen, en rar mand ,og stor optimist. En dag hvor jeg var på vej hjem fra skole, da sad han og så på en flok små gæslinger, og spurgte om jeg vilde købe et par stykker, og det endte med at jeg om nogle dage skulle hente et par, som skulle koste fire kroner, dem havde jeg meget fornøjelse af den sommer, det var straks være da de om efteråret skulle slagtes, de var jo blevet temmelig forkælet. Det tager nogen tid at plukke et par gæs, og bagefter gnide dem ind i harpigs, for at få de sidste dun af, men det var for mig en god forretning med de to gæs, som blev solgt til Brugsen i Frøstrup, som gav mig den pæne pris af 48 kr.for dem.

Jeg kom til at kende Marinus ret godt, for jeg havde jo bier, og solgte honning til ham hvert år. Nu havde Marinus også selv været biavler, og der stod en hel del tomme bistader ovre i djerneshus skov, som han mente jeg kunne have fornøjelse af, og vi blev enige om en mindre pris, som skulle betales i honning.

Jeg mindes stadig Marinus som en rar, og over for mig, en vældig hjælpsom mand.

*Billede fra 1936 hvor der lå strandede Hvaler fra Lildstrand og mod vest til Madsbøl*strand.

Da vort Land blev besat den 9 april 1940.

Det var vores nabo Peter Mellemmølle, der den 9 april 1940 om morgenen kom og sagde, ved i vi er blevet tyskere. Vi modtog senere på dagen nedenstående meddelelse.

Berlingske Tidende

Grundlagt Aar 1749.

KØBENHAVN, TIRSDAG DEN 9. APRIL 1940

TIL DET DANSKE FOLK

Tyske Tropper har i Nat overskredet den danske Grænse og har gjort Landgang forskellige Steder. Den danske Regering har under Protest besluttet at ordne Landets Forhold under Hensyn til den Besættelse, som har fundet Sted, og i Henhold hertil kundgøres følgende:

De tyske Tropper, der nu befinder sig her i Landet, træder i Forbindelse med den danske Værnemagt, og det er Befolkningens Pligt at afholde sig fra enhver Modstand overfor disse Tropper. Den danske Regering vil forsøge at sikre det danske Folk og vort Land imod de af Krigsforhold følgende Ulykker og opfordrer derfor Befolkningen til rolig og behersket Holdning overfor de Forhold, som nu er opstaaet. Ro og Orden maa præge Landet, og loyal Optræden maa udvises overfor alle, som har en Myndighed at udøve.

København, den 9. April 1940.

Christian R. / *Th. Stauning.*

Under disse for vort Fædreland saa alvorlige Forhold opfordrer jeg alle i By og paa Land til at vise en fuldtud korrekt og værdig Optræden, da enhver uoverlagt Handling eller Ytring kan have de alvorligste Følger.

Gud bevare Dem alle. Gud bevare Danmark.

Christian R.

Amalienborg, den 9. April 1940.

OPROP!

Til Danmarks Soldater og Danmarks Folk!

Uten Grund og imot den tyske Regjerings og det tyske Folks oprigtige Ønske, om at leve i Fred og Venskab med det engelske og det franske Folk, har Englands og Frankrigets Magthavere ifjor i September erklæret Tyskland Krigen.

Deres Hensigt var og blir, efter Mulighet, at treffe Afgjørelser paa Krigsskuepladser som ligger mere afsides og derfor er mindre farlige for Frankriget og England, i det Haab, at det ikke ville være mulig for Tyskland, at kunde optræde stærkt nok imot dem.

Af denne Grund har England blandt andet stadig krænket Danmarks og Norges Nøitralitæt og deres territoriale Farvand.

Det forsøkte stadig at gjøre Skandinavien til Krigsskueplads. Da en yderlig Anledning ikke synes at være givet efter den russisk-finnske Fredsslutning, har man nu officielt erklæret og truet, ikke mere at taale den tyske Handelsflaates Seilads indenfor danske Territorialfarvand ved Nordsjøen og i de norske Farvand. Man erklærte selv at vilde overta Politiopsigten der. Man har tilslut truffet alle Forberedelser for overraskende at ta Besiddelse af alle nødvendige Støtepunkter ved Norges Kyst. Aarhunredes storste Krigsdriver, den allerede i den første Verdenskrig til Ulykke for hele Menneskeheden arbeidende Churchill, uttalte det aapent, at han ikke var villig til at la sig holde tilbake af »legale Afgjørelser eller nøitrale Rettigheder som staar paa Papirlapper«.

Han har forberedt Slaget mot den danske og den norske Kyst. For nogen Dage siden er han blit utnævnt til foransvarlig Chef for hele den britiske Krigsføring.

Den tyske Regjering har til nu overvaaket denne Mands Forholdsregler, men den kan ikke taale, a en ny Kriksskueplads nur blir skaffet efter de engelsk-franske Krigsdriveres Ønsker.

Den danske og den norske Regjering har siden Maaneder hat Beskjed om disse Forsøk.

Likeledes er deres Holdning ingen Hemmelighed for den tyske Regjering. De er hverken villig eller istand til at kunne yde en virksom Motstand mot det engelske Indbrudd.

Derfor har Tyskland besluttet at foregripe det engelske Angrep og med sine Magtmidler selv a overta Beskyttelsen av Danmarks og Norges Kongeriges Nøitraliotæt og værne den saalænge Krigen vare

Det er ikke den tyske Regjerings Hensigt at skaffe sig et Støttepunkt i Kampen mot England, de har udelukkende det Maal at forhindre at Skandinavien blir Slagmark for de engelske Krigsudvidelse

Af denne Grund har stærke tyske Militærkræfter siden idag morges tat Besiddelse af de vigtigst militære Objekter i Danmark og Norge. Over disse Forholdsregler treffes der for Tiden Overenskomste mellem den tyske Riksregjering og den Kongelige Danske Regjering. Disse Overenskomster skal sikre a Kongeriget bestaar videre, at Hæren og Flaaten opretholdes, at det Danske Folks Frihet agtes og a dette Lands fremtidige Uafhængighed fuldt ut sikres.

Indtil disse Forhandlinger er afsluttet, maa der ventes at Hæren og Flaaten har Forstaaelse for dett likeledes at Folket og alle kommunale Seder er fornuftige og har god Vilje, slik at de undlater enhv passiv eller aktiv Motstand. Den vilde være uten Nytte og bli brudt med alle Magtmidler. Alle militæ og kommunale Steder anmodes derfor straks at opta Forbindelsen med de tyske Kommandører.

Folket opfordres til at fortsætte det daglige Arbeide og til at sørge for Rolighed og Orden!

For Landets Sikkerhet mod engelske Overgrep sørger fra nu af den tyske Hær og Flaade.

Den Tyske Kommandør
Kaupisch

(Blev omdelt til alle danske husstande den 9 april 1940.)

Om hvordan vi oplevede krigstiden.

Om tøj og mad og andet som var mangelvarer under krigen.

Tøjkort til Mænd.

Tøjkort til Kvinder.

De sidste svinekort blev uddelt i foråret 1940.

Da man var klar over at krigen nærmede sig, var der mange af dem der havde oplevet første verdenskrig, som købte noget som de regnede med blev mangelvarer, min far købte foreksempel stof til mit konfirmations tøj, selv om der var tre år til at jeg skulle konfirmeres. Det var oppe hos Anna Bjeregård i Frøstrup at stoffet blev købt, det kaldtes blå sivjots og der skulle også være stof nok til en vest, og da tiden nærmede sig det skulle bruges, var det Faster Karoline Smærup i Frøstrup der syede jakkesættet, det var et meget godt sæt tøj, men jeg var jo i voksealderen, så det kom efterhånden til at knibe lidt mere med størrelsen på tøjet.

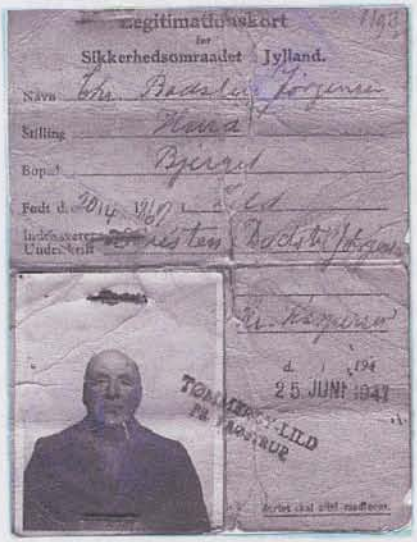
Far han købte også tre brugte overfrakker hos Maskandiseren, hvoraf der også blev bukser til mig af det yderste stof, medens min søster fik syet kjole af foret, det var lige før krigens slutning og hun var budt mere end en halv ars løn for kjolen. Det var ikke alle der var lige så heldige, jeg kan huske min fætter Frederik Rotbøl, han havde fået sig et sæt celuldstøj, som han havde været ude i en aften, kørende på sin cykle og da det kom til at regne, så fik tøjet en helt anden facon, det var især knæene som var blevet enormt store.

Nu var vi jo unge dengang, og en aften, hvor vi var til unggilde ovre hos Mads Nørgårds, jeg kan huske at vi unge knejte på et tidspunkt, var kommet om på bagsiden af laden, hvor der var nogen der havde travlt med at lufte ud, hvor der så var en, der samtidig med gas udluftningen skulle rive en tændstik, det kunne siges at Frederik vandt, alt lugen på de meget lådne ceuldsbukser var totalt svedet af på hans bagdel.

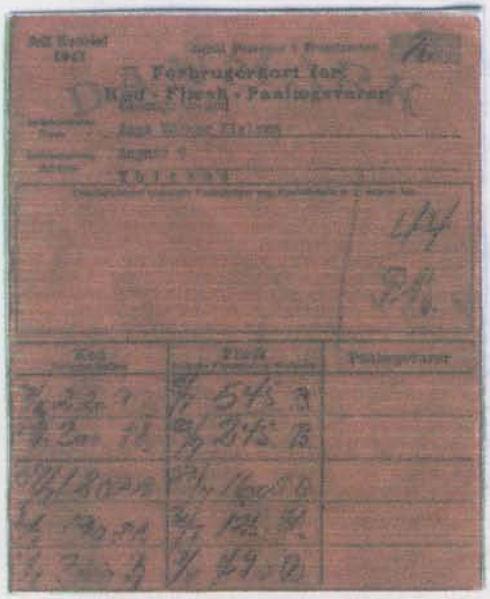
Min far havde også fået sig et par lange underbukser af meget tykt celuldsstof, men efter tre timer med at rense en grøft, var det blevet til korte underbukser, de lange ben var simpelthen faldet af. Selv var jeg ret heldig, jeg havde en fætter, Børge Smærup, som var noget ældre end mig, når han var vokset fra sit tøj, så var jeg den heldige, jeg fik foreksempel et flot sæt matrostøj som han var vokset fra. Var man heldig kunne man få forklæder og arbejdsbukser som var vævet af papirgarn, det var da bedre end tøj af celuld og kunne holde et stykke tid, hvis bare det ikke blev vådt. Det var også garn af papir der blev brugt i selvbinderen til at binde kornnegene med, og ligeledes i halmpresseren når der

Spinderokken som igen kom i gang.

Legitimationskort.

Forbrugerkort for kød.

blev tærsket om efteråret.

Da der efter en meget hård storm, kom der en aften drivende med vinden, tolv Engelske spærre-balloner som havde revet sig løse under stormen, de fleste havde en lang vire slæbende efter sig og tog en hel del af det pigtrådshegn med sig som det kom over, der var mange der prøvede at få stoppet sådan en kæmpe ballon, det var det vind og vandtætte stof man var ude efter, det kunne jo bruges til frakker som man ikke kunne få under krigen, så skulle man da have et læredslagn med som det kunde laves af, men det med at fange sådan en kæmpe ballon måtte de fleste opgive, hvis den ikke satte sig fast i noget, så der var kun få som fik sig en frakke af det eftertraktede stof.

Det var farligt at være kat under krigen, deres pels var pludseligt blevet penge værd, og der blev sat fælder op for at fange dem, kanin skind var også i kurs, dem blev der lavet kyser og veste af, jeg fangede en lækkat og troede faktis ikke det lille skind kunne give mere end til auktions omkostningerne, men der kom en check til mig på 29 kr, det var mere end jeg som 17 årig tjente på 9 dage.

Uld var i høj kurs under krigen, i 1945 kostede uld 14 kr. pr. kg og var dyrest i 1946 da prisen var 16 kr pr. kg, det var en god pris sammenlignet med prisen nu i 2001 der er ca 2 kr pr.kg, men selv om ulden var dyr, så var der mange ældre mennesker der fandt deres gamle spinderok og karter frem, de kunde slet ikke nå at klare efterspørgselen og der blev spundet garn til langt ud på aftenen.

Noget af det første vi fik påbud om fra tyskerne den 9 april, det var at der skulde være mørklagt allerede om aftenen, der måtte ikke komme lys ud fra vinduer og sprækken hvor lyset fra cykkellygten kom ud, måtte være 1 + 4 cm , og efter første juni 1941, så skulle alle over 14 år altid medbringe legitimationskort.
Under den sidste del af krigen var der udgangsforbud fra kl 20 om aftenen, og ballerne for de unge blev da holdt om søndagen om eftermiddagen,(da var der jo ikke noget der hed fri om lørdagen), og det med at følge pigerne hjem efter dansen, det blev der helt lavet om på.

Rationeringen var så vidt jeg husker, så småt begyndt før vi blev besat af Tyskerne, hvor der var mangel på enkelte varer, men efter besættelsen, blev der ret hurtigt uddelt rationerings-mærker på de fleste varer, og det blev efterhånden mindre der kunne fås af især impor-

Kaffeerstatning var rationeret.

Der var også mangel på salt.

Ekstra-mærker blev sjældent gyldige, derfor er de i behold.

terede varer. Det med kaffe, det blev der efterhånden så lidt af, at det ikke kunne smages når det blev blandet i kaffeerstatningen, kaffe havde på den tid hverken lugt eller farve som vi var vandt til, og på min egn, hvor vandet i brøndene kunne være meget mørkt, det var jo gammel søbund med tørvejord der var gemt under sandet, som vi boede på, og det var ikke så sjældent når vi gik fra et kaffebord, at vi hørte nogen sige, hun havde vist glemt at komme bønner på kanden.

Næsten alle ude på landet, forsøgte sig med at brænde korn til kaffe, der blev brugt en støbe-jerns gryde til formålet, og når nogen havde brændt korn, (skulle helst være ret sort) så kunne den meget stærke lugt, mindst lugtes i huset de næste fjorten dage. Vi fandt så ud af at dem der lavede kunstkaffe, de brugte at blande rødder fra mælkebøtter i deres erstatninger, så vi blev sendt ud i marken for at grave sådanne rødder op, som så blev brændt sammen med korn, det gav en lidt bedre smag, men det var nu ikke den store nydelse med den slags kaffe.

Sukker rationen var heller ikke stor, og det var næsten helt umuligt at få den til at slå til, og der blev protesteret meget over når der skulle spises havre og byggrød uden sukker, datidens søde tablet (krystalosetter), de gav nu en vis afsmag i maden og fandtes sjældent i forretninger.

Det var ikke altid en nydelse når vi var i byen og blev budt på æblekage, et sted i nabolaget havde vi, da vi kendte konen, taget meget lidt af det syrlige på vores tallerkener, da det så blev den nævnte kones tur til at tage af skålen, sagde hun at hun aldrig spiste æblekage, men da hun nu havde lavet det, så skulle det nu spises, hvorefter hun så gik en tur rundt med skålen og øste op til alle, selv om vi protesterede aldrig så meget, vi var jo dengang opdraget til at spise op, men det tog sin tid at kæmpe med det sure, det kan nu siges at det blev spist i stilhed, selv Alfred Mølbæk sagde ikke et ord medens vi kæmpede os igennem det sure.

Det kan siges at der blev prøvet meget, blandt andet var der nogen af vores naboer der kogte sukkerroer og rødbeder sammen, så kunne der spares lidt på sukkeret når der blev syltet rødbeder.

Søde sager som honning var meget efterspurgt, der blev lavet en hel del mjød af honningen, folk var vilde efter alt der var sødt, der var jo ingen import af søde sager under krigen. Brød og mel blev også en mangelvare, når der om efteråret blev tærsket korn ude på landet, var der ansat en mand til at tælle op ved tærskeværket, hvor mange sække korn der var på hver ejendom, der kom så besked til ejerne om hvor meget der så

Katoffelrasper.

Smørkerne.

Spareheks, hvori der blev fyret med avispapir under kedel med mere.

skulle afleveres til brødkorn. Når opgørelsen på landsplan var tilendebragt over hvor meget rug der var til rådighed, så kom der en bestemmelse om hvor mange % savsmuld der skulle blandes i rugbrød, et år var det 3 % mener jeg at huske.

Der var jo mange der selv fik lavet mel, selv om det ikke var lovligt, vi fik også selv lavet mel hos Martin Mølbæk som havde vindmølle, det var rug der blev malet når der blev slagtet gris til jul, melet blev sigtet og det grove blev brugt til blodpølse, medens det fine blev brugt til at strække mel rationen med.

Kartofler blev der brugt mange af under krigen, vi fik også kartoffel frikadeller, de smagte udmærket med saftsovs til. Vi lavede også selv kartoffelmel, så skulle kartoflerne selvfølgelig allerførst vaskes, hvorefter de kom op i en dertil lavet rasper, som blev trukket rundt med håndsving, rasperen var lavet sådan at den kunne stå over et trækar, hvor så alt det raspede kom ned sammen med en hel del vand, når vi så var færdige med at raspe, så blev der rørt rundt i karet, med det resultat at kartoffelmelet sank til bunds og efter et stykke tid kunne alt det overflødige hældes af sammen med vandet, hvor det pæne hvide mel så lå tilbage som et ret hårdt lag i bunden af karet.

Vi kernede også selv smør, både til os selv og det hændte også at dem inde i byen fik lidt, der var jo ikke noget der hed margarine i krigstiden, smør-rationen var heller ikke stor, da jeg var inde som soldat efter krigen, kan jeg huske at vi fik et smør-mærke med hjem som lød på 15 gram smør, når vi skulle hjem på orlov .

Under krigen gik der tyske soldater rundt for at købe smør-mærker eller smør, det var når de skulle hjem på orlov hos familien i Tyskland, hvor rationen var mindre end hos os. Man var dengang vandt til at sende bud med mælkevognen efter varer i butikken, der var så sat en seddel eller en pose i klemme ved låget af en mælkejunge, men nu skulle der jo rationerings-mærker med, så det gik ikke mere, for der var jo nogen der havde fundet ud af at der var penge i at sælge mærkerne på den sorte børs.

Det elektriske lys nåede ikke ud til Glæde før 10 år efter krigen, så der var også rationerings-mærker til petroleum til lamper, nu var rationen ikke så stor, så der var mange der anskaffede sig karabid lamper, selv havde vi sådan en lampe som stammede fra første verdenskrig. Karabiden gav faktisk meget bedre lys end petroleum, men hvis der kom for meget vand ned i karabiden, så

Hængelampe med karabid brænder.

Staldlygte, også kaldet Flagermus lygte.

Kedel som blev sat ind i den åbne kakelovnsdør for at udnytte al varmen.

blev gastrykket i beholderen for stort, der kom så en spruttende lyd fra lampen, hvilket var tegn på at lampen nemt kunne eksplodere, så det hente af og til at sådan en lampe blev kastet ud igennem et lukket vindue.

Tobakken blev også ret hurtigt en mangelvare, alle ville jo have deres ration og der var mange sortbørs handlere tilstede når der var fester på kro eller i forsamlingshuse, hvor der så kunne købes cigaretter tobak og cigaretpapir til ret høje priser, kvaliteten af tobakken som efterhånden for det meste var avlet her i landet var også derefter, tobak avlet på Fyn, var mere velsmagende en den tobak som Frøstrup cigarfabrik avlede på langageren på Nørrefuglsang, det kneb jo med at vente på at tobaksbladene blev tørret, og man kunne rede sig en ordentlig hovedpine af at ryge de alt for grønne cerutter, som vi nærmest stod og ventede på at der blev lavet. Dem der skråede kadus og snus, de gik rundt og samlede tobaksaske som de så blandede i deres skråtobak, vel nok mest for at strække rationen.

Da jeg under krigen havde fået fri for at tage til dyrskue i Thisted, så var vi nogle unge der var på den daværende Restaurant Markedshallen, for at spise aftensmad, ved bordet ved siden af os, der sad der fire af de mænd som blev kaldt for sjakbejster, de var jo højt lønnet af Tyskerne og kunne tilsyneladende ikke få deres penge brugt, de røg mange cigaretter og hver gang der blev tændt en cigaret, blev der først sat ild til en tikronesedel, som så blev brugt til at antænde cigaretten med, dengang var min løn beregnet efter tre kroner om dagen, og de ovennævnte brugte flere penge på at tænde deres cigaretter medens vi spiste vores aftensmad, end jeg tjente den sommer.

Kunstgødning var virkelig en mangelvare under besættelsen, hvor rationerne blev mindre for hvert år, hvor det især var kornavlen det gik ud over, selv affald fra cement fabrikker blev brugt som gødning, det indeholdt lidt fosfor, men lignede ellers cement og blev kaldt thomas-fosfat, det var ikke særlig rart at gå og strø det ud, det skulle absolut sås i stille vejr, for det blev ligesom stående oppe i luften i en tåge og gik både i øjne og næse.

Det med dæk til cyklen blev ret hurtigt et problem, det kunde siges at det var lap på lap for de fleste, stykker af et dæk blev sat uden på et andet, ja selv lim var ikke til at skaffe, vi lavede selv lim af rågummi som vi fandt nede ved havet, (havde nok været brugt til isolering i flyve-maskiner der var skudt ned), der blev brugt

Ekstra mærker til børn.

Og til hårdtarbejdende.

Rugbrødsmærker.

1953 sukker stadig rationeret.

Katoffelmel var stadig en mangelvare.

stenkuldsnafta til at opløse rågummiet med, og det gav en nogenlunde god lim. De enkelte dæk der kom frem under besættelsen, der var lærredet lavet af celuld og dækkene skulle pumpes meget hårdt op, ellers blev der revner i lærredet.

Man fik snart lært at låse sin cykel, det kunne nu ikke gøre det hvis cyklen stod ude om aftenen, alt var jo mørklagt, så når man så den igen, så var den som regel skrællet hvis der var dæk på af værdi. Der blev brugt ringe lavet af træ i stedet for dæk, hvor der var sat fjedre mellem fælgen og træringene, de kunne skam købes hos cykelhanleren, der blev også kørt på ringe skåret til af gamle bildæk, de var hårde at køre på , men man kom da så frem uden at punktere. Det var gode tider for kro Hans (Hans Højer), han havde i mange år passet kroens heste stald, det var jo før bilernes tid, hvor hestene blev spændt fra ved kroen. Når der under krigen var bal i byen for de unge, blev det skikken at sætte cyklerne ind til Hans, hvor han selvfølgelig for betaling havde låst dem inde.

Gummistøvler var også ret hurtig en mangelvare, som nok os på landet savnede meget, alle mark redskaber var jo hestetrukne og det var ikke så spændende at gå i træsko i den bløde pløjejord, men der var jo enkelte der var heldige at få et par træskostøvler.

Der var jo mangel på mange ting under besættelsen, selvfølgelig var det slemt, men det var som et plaster på såret, at alle andre havde de samme problemer, der blev jo prøvet med at bruge andre ting, hvor vi blandt andet kom til at rykke revling ude på heden, som blev brugt til at lave staldkoste af, hale hår fra heste var meget efterspurgte og det hændte at når man kom ud i hestestalden om morgenen, så var hårene skåret af helt ind til haleroden af hestene, det var ikke noget kønt syn, men heldigvis groede halen da ud igen.

Bensin blev ret hurtig en mangelvare, vores daværende dyrlæge (Borup), han kørte i begyn-delsen af besættelsen i en lille topersoners bil, men han måtte ret hurtig anskaffe sig en letvægts motorcykel på grund af mangel på bensin, alligevel hændte det flere gange, at han måtte trække med sin motorcykel ude fra Hjardemål Klit og hjem til Frøstrup, fordi bensinen var sluppet op.

Rutebilerne fik ret hurtigt sat gas generatorer på deres biler, så de kunne køre på brænde, det kneb ret tit for dem at overholde køreplanen, nok mest fordi der var mangel på tørt brænde. De lastbiler der kørte under krigen, fik også påmonteret gas generatorer, lastbilerne

Mærke til soda.

I 1949 chokolade og sæbe.

I 1950, så kunne vi få cakao.

blev dengang mest brugt til at køre med de mange mænd, som tyskerne skulle bruge til deres forsvarsværker som blev lavet langs med kysten. Der var også enkelte traktorer der kørte rundt på gas generatorer, det var mest når der var korn der skulle tærskes. Det tog nu sin tid at få de generatorer varmet op, så der rigtig blev noget ryk i motoren, det var især galt hvis brændet ikke var tørt nok.

Bygge materialer var nærmest umuligt at opdrive under besættelsen, det lagde tyskerne beslag på til deres fæstnings byggeri på vestkysten, skulle man bruge lidt, så skulle det nærmest stjæles fra dem, det var dem der kørte med hestevogne med gods for tyskerne, som kunne være uheldige at tabe en pose cement eller nogle brædder i en vejgrøft, som en dansker så fik mulighed for at bruge til reparation af sit eget hus.

Midt under krigen kom der besked fra tyskerne, om at alle gamle våben skulle afleveres til dem, der måtte jo være mangel på stål, for de gamle våben skulle smeltes om og bruges til fremstilling af nye, det var vist ikke meget af gamle våben der blev afleveret, det som folk havde af den slags blev gravet ned, eller som hjemme hos os, hvor en gammel flot forlader endte sine dage i en tørvegrav.

De tyske soldater her på egnen, opførte sig for det meste ret pænt, der var enkelte danskere som nok havde trådt dem lidt over tæerne, som nu fisker Johannes Damsgård (Godiksen),som boede ude ved Bulbjergvejen, han var vist den eneste mand her på egnen som gik med guldringe i ørerne, han var på en eller anden måde blevet uvenner med tyskerne, som gik rundt her på egnen og ledte efter manden med guldringene, hvorefter Johannes hurtigt fik sine guld-ringe taget af.

Det jeg husker mest, det var når vi under besættelsen, hvor der var stor mangel på foder, var langt ude i klitten for at bjerge hø i sletterne mellem de høje bakker, (hø der ude fra blev kaldt for fuvering på den lokale dialekt), når vi gik og arbejdede med høet, hændte det ikke så sjældent at der lå tyske soldater oppe i bakkerne og skød hen over os, nok mest for at se vores reaktion, eller måske for at slå tiden ihjel, det var jo et ensomt sted de var inkvarteret, der ude ved Madsbøl strand.

Der var jo i den sidste del af krigen, at der var en del krigsfanger på egnen, det var russiske soldater som var gået i tysk tjeneste, nok mest for at forlænge livet, de vidste jo at hvis de vendte hjem efter krigen, så blev de

Petroleum var stadig rationeret.

I 1953. det var dejligt at drikke rigtig kaffe.

En tyvelygte, den lyste kun nedad.

skudt. De kørte rundt på egnen med hestevogn, for at prøve at købe havre ved landmændene, det skulle bruges til at lave noget der lignede vores brændevin, når de var ædru var de skam meget flinke, men for det meste var de meget berusede og så var vi bange for dem, de havde jo våben med sig.

Ja vi unge, vi var ikke alt for kloge den dag krigen sluttede, vi skulle absolut ud og se hvad de tyske soldater efterlod ude ved Madsbøl, der var nogen der fik skaffet sig en del krudt fra deres øvelses håndgranater, det blev så brugt til at lade jagtpatroner med,. mange af deres efterladte geværer og patroner til disse, blev ret hurtigt derefter brugt af de mange skytteforeninger, som der da blev oprettet.

Ret hurtigt efter krigens afslutning, var der mange der fik lavet malt af byg, det var ude på Thisted maltfabrik, en fabrik der stadig i år 2001 fungerer på fuldt tryk, og vist er enerådende i vores land. Der blev brygget meget øl i trækar lige efter krigen, og folk var vilde efter det søde øl, især det søde var en mangelvare under krigen, men det kunne godt give problemer for især skorstensfejere, hvis de havde fået lidt rigeligt af det søde øl, kom de ikke mere på taget den dag.

Der var enkelte der blev ved med at brygge kaffe af kaffeerstatning efter rationeringens ophør i 1953, forstå det hvem der kan, købmand Kjær havde i mange år efter rationeringen, kunstkaffe hjemme til Martin Bonderup, som tilsyneladende kunne lide dens smag.

Var Prisen for høj!

Den Følelse af jublende Glæde, som hilste Royal Air Force's storslaaede Angreb paa Gestapos danske Højborg, Shellhuset, afløstes af Sorgen over de Ulykker, som fulgte i Angrebets Kølvand. Vi ved alle, at ethvert Angreb koster Ofre; vi ved, at enhver Krig kræver sine Døde, og vi er et Folk i Krig.

Angrebet paa Shellhuset var ingen Ulykke. Det var vore allierede Venners Støtte til den danske Frihedsbevægelse.

Ulykken kom først ind over Byen, da en af de engelske Maskiner styrtede ned, hvorved der faldt Bomber over Hundreder af danske Hjem. I dette Styrt dræbtes ikke alene to engelske Flyvere, men ogsaa eet Hundrede danske Børn faldt som Ofre for den Krig, som Nazisternes Terror og Raahed har ført ind i vort Land. Prisen for Shellhuset var forfærdende høj — maalt med danske Øjne. Royal Air Force har dybt beklaget denne Hændelse, men vi maa i denne Forbindelse ikke glemme, at det var Tyskerne, der vel vidende om Flyvernes Tilstedeværelse over Sjælland undlod at give Flyvervarsling, før de første Bomber var faldet. De indespærrede Børns Skrig, før Døden mildnede deres Angst, slynger Anklagen mod Herrefolket. De døde Børn skal vi ikke spinde ind i vor Kamps Planer, men vi skal huske, hvem der til syvende og sidst var Skyld i deres Død. Og mod dem skal vi føre Kampen videre.

Glimt udefra . . .

Den hollandske Londonavis Vrij Nederland skriver, at der har været Hungersdemonstrationer i Amsterdam, og at Nazitropper nedskød et stort Antal af Demonstranterne. Efter Skydningen satte Tyskerne Vagt ved Ligene og hindrede de Paarørende at fjerne Ofrene.

For at stille Sulten spiser Folk Blomsterløg. Ogsaa Brændsel er der Mangel paa. Amsterdam'erne fyrer med Møbler, Døre og oven i Købet Gulvbrædder.

„Der Angriff" meddeler, at en Mand i Poznan, som havde lyttet til engelsk Radio, fornylig er blevet henrettet. Han blev betegnet som „Krigsophidser", fordi han havde viderebragt de engelske Nyheder til en kvindelig Arbejdskammerat og derved „faaet hende til at vakle i Troen paa den tyske Sejr".

Fra New York meldes, at der nu er givet Ordre til, at alle Forlystelsesetablissementer i hele USA skal lukke Kl. 24. Dette er det hidtil bedste Bevis paa den skærpede Situation paa Hjemmefronten. Bestemmelsen giver Landet, og ganske særligt Byer som New York, et ganske forandret Ansigt.

I Nærheden af Fængslet Bouguen i Brest har de Allierede fundet en ny Massegrav, som indeholdt Ligene af 60 Mennesker, som alle bærer tydelige Tegn paa at være blevet pint ihjel.

I Venedig er der udbrudt alvorlige Uroligheder. I flere Dage har der raset Gadekampe mellem SS-Tropper og patriotiske Italienere. SS har besat alle Byens offentlige Bygninger. En forfærdentlig Hungersnød hærger Byen. Massehenrettelser har fundet Sted.

Hitlers Tyskland i Dødskrampe

Ifølge et engelsk Rygte kan Hitler ventes at ville foretage en sidste desperat Aktion i Krigens sidste Time. Den helt igennem opildnende Tone i Radioen antages at tyde paa det. Man tror, der vil blive Tale om en ren Hævnaktion uden Haab om militært Resultat. Hovedmaalet kan ventes at blive England, nærmest London-Omraadet. Fra neutralt Hold rapporteres om nogle tyske Forberedelser til Gaskrig, og den tyske Radio citerede fornylig en Udtalelse af Hitler, „Maatte Gud tilgive mig for, hvad jeg kommer til at gøre under de sidste otte Dage af denne Krig".

Meddelelse til vore Læsere

De daglige Nyheder fra Danmark bliver nu meget udførligt og nøjagtigt omtalt i den engelske og svenske Presse. Vi ved, at disse Nyheder bliver hørt af praktisk talt hele det danske Folk, og har derfor fundet det overflødigt at udsende vore sædvanlige ugentlige Informationer. Ogsaa i vore Hovednumre vil vi undlade udførlig Omtale af hjemlige Nyheder til Fordel for aktuelle Billeder og oplysende Artikler. Saasnart vi finder det paakrævet, vil vore Informationer og evt. Løbesedler blive udsendt.

Redaktionen.

DANSKEREN

3. AARGANG 9. APRIL 1945 Nr. 3

Churchill under sit seneste Besøg i Montgomery's Hovedkvarter paa Vestfronten ledsaget af Generalerne Simpson og Brooke.

FEM AARS BESÆTTELSE

Saa har vi atter naaet den 9. April; det femte Besættelsesaar er gaaet. Befrielsens Aar er begyndt.

Vi vil mindes alle de gode danske Mænd og Kvinder, der har ofret deres Liv for Landets Skyld. Vi vil mindes dem med Sorg, men ogsaa med Taknemmelighed og Stolthed. Vi vil ogsaa tænke med Sorg og Stolthed paa alle de Patrioter, der pines og mishandles i tyske Koncentrationslejre. Og vi vil mindes alle, der som uskyldige Ofre dræbtes af tyske Mordere og deres „danske" Haandlangere.

I disse fem Aar har det danske Folk lært Fjendens sande Karakter at kende. Vi husker, da Tyskerne efter at have aftvunget os en Ikke-Angrebspagt kom som en Tyv om Natten og besatte vort Land. Vi husker, hvordan de optraadte som Gentlemantyve og høfligt og „korrekt" udplyndrede os, stillede større og større Krav til os og begik det ene Lovbrud efter det andet mod Folkeretten. Vi husker med Skamrødme paa Kinderne de vanærende Samarbejdsaar, hvor vi blev behandlet som Mønsterprotektorat, og Værnemagerne og de lunkne gik omkring med Kongemærket i Knaphullet og var, aah, saa nationale og tolerante. Vi husker, hvordan det ene Grundlovsbrud blev begaaet efter det andet ved tysk Pres og dansk Eftergivenhed. Men vi husker ogsaa, da Bægeret den 29. August flød over, da vi atter kunde løfte Hovedet og se hinanden i Øjnene uden at skamme os.

Vi husker ogsaa, hvordan Fjenden kastede Masken, begyndte Jødeforfølgelserne og Deportationerne. Vi husker Mordet paa Kaj Munk og alle de efterfølgende Mord. Vi husker den 19. September og vort Politis tragiske Skæbne. Vi husker alt, vi glemmer intet!

Og nu efter fem Aars Besættelse og Terror vover disse Barbarer deres hidtil største Frækhed: at rejse en Medlidenhedskampagne, mens de stridende mod al Folkeret sender 200.000 Flygtninge og saarede Soldater, som for en stor Del er fulde af Utøj og smitsomme Sygdomme, ind i vort Land til dødelig Fare for Landets egen Befolning, mens de samtidig sender Masser af danske Frihedskæmpere til Koncentrationslejrenes ubeskrivelige Helvede og langsomme og pinefulde Død, mens de i deres Ersatz for Shellhuset mishandler Patrioter paa en saa haarrejsende, brutal Maade, at de fleste vilde tvivle, om vi blot skildrede et enkelt autentisk Eksempel. Mens disse Bestier begaar alle disse Forbrydelser mod os, vover de at tigge om Medlidenhed. Nej, da de brutale Tyskere endnu var hovmodige og sejrsberuste, da de endnu talte om Herrefolket, der skulde herske over alle andre og gøre dem til deres Slaver, da kunde vi endnu føle Medlidenhed med dem, fordi de i deres ufattelige Hovmod og Indbildskhed skabte en Verden af Had mod sig, en Verden af Ensomhed om sig. Men naar de nu som Ulven klæder sig ud som den stakkels gamle Bedstemor, saa fylder de os kun med Foragt og Afsky. Vi kender deres Krokodilletaarer.

Naturligvis er det sørgeligt for alle de Stakler, der er bomberamte, for alle de smaa Børn. Den totale Krig er frygtelig. Men hvem skabte denne Krig? Det tyske Folks Mentalitet. Nazisterne har Hovedansvaret, men hele det tyske Folk har Medansvaret. Og hele denne Hob af Slavenaturer raabte *Heil*, da Warszawa, Rotterdam og Coventry blev ødelagt. Nu raaber de *Hilf*', men de var lige glade med, at 100,000 græske Børn døde af Sult og Nød, inden de Allierede naaede at befri Landet. De rejste ikke Anklage mod Hitlerbanden, da Tusinder af Børn blev myrdet i Gaskamrene i Majdanek. Ilja Ehrenburg skriver i sin Artikel: „Mod Berlin", følgende: „Göbbels skriver: Fjenden er gaaet til Anfald mod vore Sjæle." Løgn! Vi er ikke Visionærer, men vi ved, at Tyskerne har ikke nogen Sjæl. — og senere: Ingen Vanskelighed kan standse os, for det er lettere at tage til Berlin end at se Majdanek, lettere at knuse alle Bunkers end at opleve Høsten 1941. Og endelig skriver hun: Kan vi holde op at tænke paa Berlin? Vi skal snart være der! Kommer vi der ikke, gaar Tyskerne i 1965 atter til Angreb mod Moskva, mod Paris, mod London. Det er saa sikkert, som to Gange to er fire, *men endnu findes der Folk, som vil tilgive Forbryderne*, lade dem hvile ud og begynde den samme Historie igen. —

En af Herrefolkets Repræsentanter sagde engang: Naar jeg hører Ordet Humanitet, slaar jeg Sikringen fra min Revolver. Og dette Herrefolk forbander nu Hitler og alle hans Ærkedjævle og beder om Medlidenhed. *De ved jo ikke, hvad Medlidenhed er. De kender jo ikke til Humanitet.* Nej, det mest humane mod Tyskerne er at knuse dem fuldstændigt, saa de aldrig mere kan bringe sig selv og Verden ud i en saa grufuld Krig, som de har gjort det denne Gang med sædvanlig tysk Grundighed. Men de har ikke lært nok endnu. Tyske Kvinder optræder i vore Forretninger paa den mest udfordrende Maade, og snart smider disse Gøgeunger deres Plejeforældres Unger ud af Reden. *Timen før Daggry er altid den koldeste.* Vi kan være dødsenssikre paa, at vi har den værste Ende tilbage!! Derfor kan ingen hæderlig dansk Mand og Kvinde være neutral.

De lunkne har kun Hjerte for sig selv, men den strenge og retfærdige Regnskabets Time er nær. Ve da alle Landsforrædere. I den forestaaende Slutkamp vil alle Danske aktivt være med til at kaste Fjenden og hans Yngel ud af Landet, saa der atter kan blive Dag i Danmark.

KRIGEN FORBI OM 3 UGER!

„Stockholms Tidningen" meddeler, at den tyske Overkommando paa Krigsraadets Møde den 30.—31. Marts i Hitlers Hovedkvarter erklærede, at en Fortsættelse af Krigen var umulig. Overkommandoen oplyste, at Tropperne i Vest ikke mere var under Kontrol af deres Officerer, Folkestormen kapitulerede uden at forsøge Kamp, Benzin- og Olielagre var udtømt, og at der ikke var tilstrækkelige Levnedsmidler til Tropperne.

Hærledelsen erklærede, at den var parat til at forhandle om Vaabentilstand, hvis Naziledelsen trak sig tilbage. Hitler svarede, at han var rede til at opgive sin Stilling som Landets eneste Fører og gaa med til Dannelsen af et Førerraad under Kesselring og Schörner med Hitler, Himler, Göring og Dönitz som de øvrige Medlemmer. Samtidig meddeltes det, at Hitler har sanktioneret, at Generalerne kunde indlede Forhandlinger med de Allierede, medens Hitler og Himler vilde svare for Ro og Orden i Landet. Generalerne akcepterede ikke Forslaget.

Mødet afholdtes, uden at Kesselring og Göring var til Stede.

Hvis det er muligt for den allierede Hærledelse at organisere Transporten af de uhyre Kvanta Krigsmateriel, der er nødvendige for Offensiven mod Berlin, regner man med, at Krigen vil være forbi inden 3 Uger.

Den almindelige Mening i Berlin gaar ud paa, at Kesselring er blevet frataget sin Rang, og et Rygte vil vide, at Göring har begaaet Selvmord.

„DANSKEREN"S AT TÆNKE SIG:

Jeg sidder og tænker paa
om Tyskernes sidste Vaaben udelukkende bestaar af Ædе-Dolke ....

Den ældste beretning fra Lild Sogn.

Den ældste beretning fra Lild sogn, stammer allerede fra 1543 og findes i Rigsarkivet, heri står: Hr. Mourits Olsen fik kgl. brev til bønderne i Tømmerby- Lild- Vust- Thorup og Klim sogne. Han har berettet. At bønderne oprykker klitgræs til tag, hvormed landet fordærves, dersom nogen dermed findes, skal han straffes derfor. Med klitgræs menes rimeligvis klittag,- som endnu i klitsognene bruges meget til tag på husene. Ordet: tag: er endnu almindelig i betydningen af tækkemateriale, der tales om at: gøre tag:, hvorved forstås at tage det bedste af halmen fra til tækkebrug. I 1573 omtales i ny kgl. samlinger: Smærup 1 gård, 1 boel i Lild sogn var til den 24 juli 1573, men er ikke mere, er vel ødelagt af sandflugt. Samme år omtaler sognepræsten" en gård i Lild sogn, som ikke eksisterer nu.

Det må rimeligvis have været den samme gård i Smærup, som omtales i ny kgl. samlinger. Ellers skriver sognepræsten intet om sandflugt i sognet. Det er først i året 1625, at præsten mere udførligt giver os et billede af tilstanden i sognet. Præsten Andres Petersen skriver herom, Lild sogn, ligger ude i klitten ved havsiden og har tre byer, som kaldes Myrup- Nørklit og Buldbjerg, har i 32 år ingen korntiende givet for disse, de er næsten ganske fordærvet af sand. Og i samme sogn er endnu to små byer, som giver efter som de kan avle til, byg 24 tdr. rug 3 tdr. sommetider lidt mere, sommertider mindre, dette sogn ligger for åben sandflugt, og hvert år fordærves:. I 1680 omtaler præsten, hr. Brum, at Lild sognnæsten helt over alt af sandflugt er fordærvet.

Det må altså nærmest have været i tidsrummet omkring 1590 at disse 3 byer Myrup- Nørklit og Buldbjerg, er ødelagt, idet de i de 32 år ikke har givet nogen korntiende, men der er underforstået, at de har kunnet give det før den tid. Der omtales, at der endnu er to byer, som kun giver, som de kunne avle til. Byerne nævnes ganske vist ikke ved navn, men det er rimeligvis Græsbøl og Glædeby, der menes, idet disse også ligger i klitsiden, men er altså endnu ikke ødelagt af sandflugten.

Sandflugten raser altså med stor kraft i Lild sogn i året 1625, og at tilstanden i 1680 ikke var synderlig bedre, fremgår det af kommisionsforretningen, som herom skriver,"En del af marken, som er højt beliggende, er fri for sandflugt, en del som ligger henimod havet, dag for dag fra klitten og havet sand modtager, og fordærves af sandflugt, formedelst veslige og sydvestlige storme som ødelægger deres marker og fædrift og daglig tager fare for at ødes, og derfor har givet følgende tort: Agerbøl 5 skp.-Koldkjær 3 tdr.- Kråg 4 fjk,.Glæde ganske øde, Myrup 4 skp.- Rotbøl 1 tdr. og Djernes 3 tdr.

Den omtalte højtbeliggende del af marken, må vel være de på selve Bjerget beliggende jorder, da det øvrige sogn er lavt beliggende. Den omstændighed at de forholdsvis østlige beliggende gårde, Rotbøl og Djernes har fået afslag i hartkorn, tyder også på, at sandet alt da har nået hen til foden af Bjergetbakkes vestside, hvor det er stanset af en række fra Rotbøl til Oddersbøl gående søer. Den forholdsvis store sø Strandkjær, beliggende i nærheden af den nuværende redningsstation, må i ældre tid ikke have været vandfyldt om sommeren, da klitterne er gået tværs over den.

Da sandflugten hærgede og lagde egnen øde.

I følge gamle beretninger, var Lild Sogn allerede i 1543 hårdt ramt af sandflugten, og noget kan tyde på at egnen som i de sidste mange år har været omtalt som Betlehem, tilbage i tiden blev kaldt for Myrup, hvor beboerne levede af fiskeri med små både (med pram), sammen med lidt landbrug . Det må have været hårde tider for dem på den egn, i de mere end 150 år hvor sandflugten hærgede, og de var nødt til at forlade eller flytte deres huse. I min barndom blev der fortalt om, at ejendommen hvor Kristian Myrup boede (Bjålumvej 14), det havde oprindelig været en firelænget gård, der lå lidt længere mod nord, men bygningerne måtte på grund sandflugten flyttes mod syd hvor de ligger i dag.

Den nuværende Vestergård i Glæde ligger på matr. no. 91-b , den oprindelige ejendom matr, no. 91-a, har ligget længere mod sydvest, men måtte bukke under for sandflugten.

Der er ingen tvivl om at egnen Myrup - Glæde og der omkring, har forandret sig meget, når der har været søer fra Rotbøl til Oddersbøl, der for en stor dels vedkommende blev fyldt op med fygesand, men når man ser de mange tørvegrave fra gammel tid, oppe i bakkerne i den sydlige del af Glæde, så er der ingen tvivl om at egnen stadig hæver sig.

I min barndom i trediverne, da samlede vi mange tranebær i sigene som de blev kaldt, i det store stadigt uberørte område fra Glæde og vest ud til havet, men da min søster og mig, nu efter vi er blevet pensionister vilde ud og gentage bærplukningen i de før så våde tranbærsige, blev vi meget forbavsede, for der fandtes kun tør ringmoslyng i de før så våde områder, og der fandtes ikke noget der lignede tranebær, så noget kunde på at jordbunden derude har hævet sig en del i de senere år. Selv om staten nu har fredet store områder med søer og tørvegrave på egnen, så betyder det ikke at det hele står stille.

I min barndom i trediverne, havde vi børn megen fornøjelse af at sejle rundt i søerne med vores fladbundede båd, men da vi nu godt 50 år efter gik en runde om søerne, blev vi meget forbavsede, der var ikke meget blankt vand tilbage i søerne, der var store dele af de områder hvor vi den gang sejlede med båden, hvor vi nu kunne gå tørskoet og plukke tranebær.

Tilbage i tiden blev alt det selvgroede græs og siv i søerne, altid slået og bjerget i land til vinterfoder til dyrene, men siden krigsårene er det blevet stående på roden, hvor det nu bliver til tørvemose, og det går meget hurtigere end man skulle tro.

Lige efter krigen, når jeg gik og pløjede hede, så kom jeg på nogle af de højeste steder af heden til nogle rundkredse, cirka 3 meter i tværmål, som for mange år siden havde været gravet i jorden i omkring 30 centimeters dybde. Nysgerigheden tog jo overhånd, så jeg gravede ned for at se om der var noget under, det jeg fandt var nogle meget sorte potteskår, som ikke lå ret dybt, men et sted hvor der kunne ses der havde været gravet, fandt jeg i ca 40 cm dybde en meget skør sort lerkrukke som desvære var for porøs til at kunne sættes sammen, den var ikke ret stor, men indeholdt en håndfuld små ravstykker.

Jeg har siden fået fortalt at disse rundkredse skulle havde været lavet af omvandrende tatere, og at der har været flere af den slags ovre i det som kaldes Sønderklit, hvor der har været efterkommere efter dem der.

28 E. V.

Om egnen Betlehem og Myrup.

Betlehem i Lild Klit .

For halvandet hundrede år siden, eller der omkring, lå der i Lild klit nord for Glædeby, i spredt bebyggelse ude mellem klitbakkerne ca. et halvt hundrede ejendomme og huse. Det var små fattige huse og meget mager jord og sandbakkerne flyttede sig stadig, ja selv da jeg var dreng, havde vi børn megen fornøjelse af at glide ned af bakkerne med det pæne hvide sand . Området derude blev kaldt Betlehem, måske havde det noget med egnens fattigdom at gøre at området fik det navn.

Mange af de menesker der bosatte sig derude, vilde ikke sige hvor de kom fra, muligvis fordi de var flygtet fra hoveri og træhesten, (hellere være fattig og fri,) sagdes at have været deres mundheld .

Der har været en del af husene i Betlehem, som var bygget af lyngtørv og strandtømmer og været tækket med lyng,men de fleste var efterhånden bygget af limsten og tækket med tagrør. På de gamle matrikelkort står der Bjerget klit på området og bortset fra Græsbølgård -Myrupgård og Toldbetjentens hus, som havde deres egne matrikelnumre, var det Bjergboernes matrikelnumre der gik igen ude i klitten,og de har nok omkring 1795 da selvejet blev indført, fået tildelt deres klitskifter, og som det ser ud, i størelsesforhold efter deres ejendomme, så de kunne hente deres lyng og lyngtørv (Flattørv)ude på deres klitskifter .

Der har været mange af husene derude, som har været bygget på lejet grund , det var før i tiden skikken at lejen bestod i at slå et eller to læs lyng om året for ejeren . I de gamle brandprotokoller kan det ses hvor store husene har været . Her er et af de mindre , ejeren Jens Kristensen Haver . Et hus til beboelse og fåresti øst -vest 14 alen lang og 8 1/2 alen bred, grundmur og stråtag, vurderet til 400 kr i 1891 . Det var nok et af de ejendomme som var vurderet lavest,på samme tid var Græsbølgård vurderet til 4,500 kr ved samme brandforsikring .

Det var havet som beboerne i klitten levede af,fisk var for det meste dagens ret, og så måtte de ud med rygkurven når der var noget at sælge, prisen på torsk og rødspætter lå da omkring de to ører pundet. Om foråret blev der letsaltet mange torsk som så blev hængt ud i hjeld til taring og taertosk smager faktis utroligt godt, når det er kogt, tørfisk blev også solgt til købmanden, der skulle jo også laves penge, tørfisk til eget forbrug blev hængt op på loftet og gemt til vinteren. Der blev saltet en hel del fisk, som efter længere tids opbevaring i saltkaret godt kunne blive noget guligt, hvis ikke det var fed fisk som sild, og kunne ikke altid betragtes som en herreret.

De fleste af beboerne i klitten havde får, de spandt jo selv deres garn, og vævede selv deres tøj . Det gik for det meste sådan at lammene blev solgt,der skulle jo bruges penge, så det blev de gamle får der kom i deres egne saltkar.

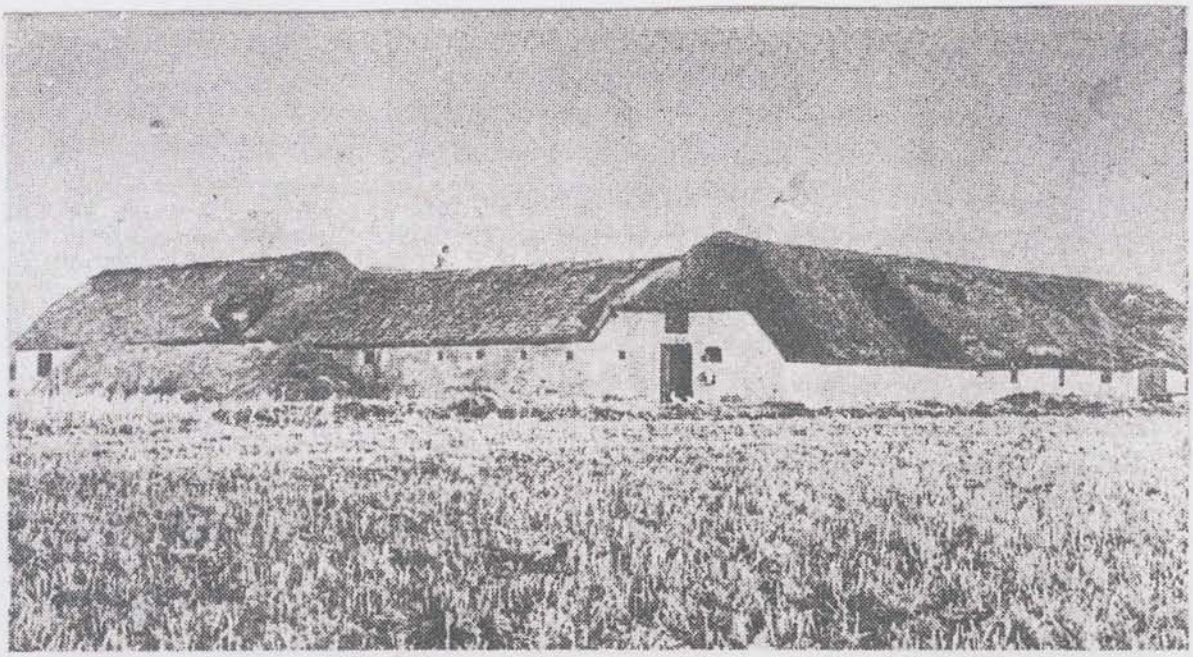
Der var enkelte af beboerne der havde ko, men det var ikke meget mælk der kom ud af det selvgroede græs som groede i klitten, det med vinterfoder til koen kneb det for enkelte at finde ud af,så det kneb sommetider for koen at gå ud af døren om fåråret.

Min Far fortalte, at når det over længere tid havde været dårligt vejr, hvor de ikke kunne komme på havet, var der nogle af Konerne fra Betlehem, der måtte ud at gå tiggergang hos de af beboerne i Glæde, der havde lidt til overs,det de fik,det var gerne en flaske mælk til den mindste, og hvis de var heldige, måske et stykke fra saltkarret .

Når de var kommet til at skylde købmand Just i Glæde, kunne der afdrages på deres gæld med 35 ører per dag ved at køre sand ud med trillebør, det var sandbanker der blev kørt ud i lavninger, på denne måde er det bedste af agerjorden på den nu kaldte Vestergård blevet til .

Når der var nogen der vilde bygge huse derude, gik de om vinteren til Buldbjerg med deres kælke, for der at save limsten ud,som de så med egen kraft trak hjem på kælken,

E. V.

Myrup med de straatækte udlænger trykker sig mod jorden i det forblæste Hanherred.

så det er ret forståeligt at murene dengang var meget lave. Problemer havde de også med sandfygning, bakkerne flyttede jo mod øst, og der var nogle som blev nødt til at flytte deres huse til mere sikre steder. Det var først da det offentlige påbød ejerne af jorden, hvor der var sandbakker, hvorfra der var sandfygning, at kanterne på dem skulle skæres ned, og sandet så beklædes med lyng, og derefter beplantes med marehalm, det hjalp, og sandflugten begyndte at falde lidt til ro.

Jorden derude var så dårlig at de knap kunne avle kartofler til eget brug, og det var skikken at de gik rundt på egnens gårde om efteråret, og gravede katofler op på part, det var gerne katoflerne fra hvær sjæte eller syvende række, som de fik som betaling for deres arbejde.

Fra omkring 1880, og frem til ca 1920, forsvandt de fleste af beboerne fra Betlehem, og de sidste der boede der, flyttede tit til et andet hus, hvor der måske var lidt mere tag på og kunne erhverves for en slik, og dem som kreditforeningen fik lov at overtage, gik for bud på 100 kr, og ca 15 kr,til omkostninger.

Det sidste der kunne ses af de forladte huse var bagerovnen, den havde da den blev lavet været klinet op af ler, uden på en tørveskrue og efter lidt tørring blev der sat ild i tørvene, når så tørvene var udbrendte kunne der bages brød i ovnen .
I sådan en bageovn var der ikke noget brugbart, derfor fik den lov at stå som minde over dem der havde forladt stedet , hvis der havde været have ved huset, kunne påskeliljerne blive ved med at komme op år efter år og blomstre om foråret .

Før jorden ude i Betlehem blev opkøbt af klitvæsenet, var jeg tit med min Far når han gik på jagt i klitten, der var da otte huse tilbage i området, og hvis vi var i nærheden af et hus og blev set, blev der som regel vinket, så var der kaffe på kanden og der blev spurgt om nyt. Hvis der var skudt noget vildt ,så falt der gerne lidt af .

Myrupgård, bærer tydeligt præg af at have været Strandfogedgård ,de indvendige døre i stuehuset med de runde vinduer har før sidet i kahytter, og gulvene er af pitspain planker. De meget gamle stalde og ladebygninger var bygget af limsten, og træet var for det meste af eg og bar præg af at stamme fra skibe .

Hvor gammel Myrup er vides ikke, men efter hvad Jørgen Kortegård, som bor i Støvring har fortalt, hans forfædre har boet på Myrup, tilbage i 1700 tallet, så var

Den altid piberygende Crestine på Myrupgård

egnen i 1300 tallet næsten blevet affolket af pesten (den sorte død), gården blev da solgt og kom under Aggersborg, men da afstanden til Myrup var for stor, skulle der ikke udføres hovveriarbejde, men istedet skulle der betales med en tønde smør og opfødes nogle dyr for Aggersborg. Der har gennem tiden været flere familier som har boet på Myrup, som har fået Myrup som slægtsnavn .

I 1818 står Niels Cristian Nielsen som ejer af Myrup og i 1844 kom Vabesgård slægten til Myrup, det var Cresten Jensen Vabesgård som købte gården, han var født på Vabesgård i Lild sogn den 16 oktober 1817. Da Strandkær med sine 100 tdr. land har hørt under Vabesgård, og i godt 100 år ,indtil 1950 hørte under Myrup ,kan det have været arvegods.

Cresten Vabesgård havde 3 sønner, den ælste Casper Djernes Vabesgård fik Myrupgård og Myrup som efternavn, broderen Niels Vabesgård fik også Myrup som efternavn og fik Strandfogedretten, den tredje Bror Jens Vabesgård havde Roesen som efternavn, han var fisker og fik et mindre landbrug i Glæde .

Kasper Myrup var født på Myrup 16-8 1850 . Han var ejer af Myrupgård, da han den23-2 .i 1892, blev gift med Cristine Hansen, født 25-12. 1856 i Rægård i Glæde, de fik en datter, Karoline Cristine Myrup, født den 19-4. 1894 . Hun var svagelig og døde den 13 -6. 1902 .

Efter Datterens død, adopterede de Marthine, som var yngste Datter af Cristines søster Margrete, gift med Cristen Smed Gravesen Madsbøl og boede på Kroggård i Glæde, hvortil de var flyttet i 1894 fra Madsbølgård i Hjardemål Klit, og deres fem børn fik Madsbøl som Slægtsnavn.

Martine blev i 1925 gift med Niels Andersen, som kom fra Sydthy, og de overtog da Myrupgård efter Cristine, som da var enke. Der blev da bygget et stykke til den østre ende af stuehuset, som aftægtsbolig til Cristine .

Myrupgård set fra øst.

Martine og Niels fik to sønner, Kristian som var født den 10-10 -1926 og Johannes, født den 31-5-1929 .

Myrupgård var en meget slidsom ejendom, der var langt ned til de 100 tdr. land, kaldet Strandkær, som ligger vest for Lildstrand, der opholdt deres fåreflok sig det meste af året, der var ikke sat hegn op om fårene, så nogle af fårene stod tøjret, som så måtte flyttes og vandes.

Cristine den ældre Kone på Myrup, var meget åndsfrisk og havde næsten altid piben i munden, hun yndede at fortælle om, hvordan livet på Myrup havde været i hendes tid på gården. Selv om der havde boet en del mennesker omkring dem, havde de nok på Myrup været lidt for dem selv, dem på Myrup kom ikke sammen og blev ikke gift med hvem som helst, hvad Niels Andersen nok erfarede, Martines valg af ham, var ikke ligefrem efter Crestines smag, hvad hun ikke lagde skjul på. Nils var ellers et meget rart meneske, som holt ved sin dialekt fra sydthy, og der var ikke noget at sige, om hans måde at drive gården på.

Crestine fortalte om hvordan de førhen bjergede hø nede ved Strandkær,alt høet i søen skulle dengang bjerges, det blev slået med hylje (le),når de ikke mere kunne bunde, blev der slået ravel (siv), som så blev bundet sammen i store bunter, som dem med hyljen kunne sidde overskrævs på, for at nå ud og bjerge det yderste græs i søen .

Det var kvindernes arbejde at rive høet sammen, så de måtte vade ud i søen i deres lange skørter med riven, og hjælpe til med at få høet slæbt på land, hvor det så blev spredt ud på kobel (lagt til tørring), hvis vejret var godt skulle det der lå fra forrige dag jo hveres (vendes),og der skulle helst et læs hø med hjem, det kunne godt blive sent, inden de af de snoede sandveje nåede hjem, og det var mange læs hø der på denne måde blev bjerget hjem til Myrup .

Selv om de på Myrup havde en syv otte køer var det ikke den store mængde mælk de gav, om vinteren kunne de gerne have det i en mejerispand, det var gerne om aftenen at Niels på cykel med spanden på stangen, kørte de to kilometer ad sandstien til Glæde skole, hvor han satte spanden,det kunne han gøre i mørke uden lys og uden at vælte .

Der var ikke nogen af Martine og Nielses Sønner der havde lyst til landmandsliv på Myrup, det var fiskeriet der trak og de rejste begge til Esbjerg, hvor deres fire fætre fra Betlehem var kommet godt igang med fiskeriet.

Den ældste søn Kristian, rejste efter krigens afslutning til Esbjerg, hvor han kom med sin fætter Kasper ud og fiske,og jeg husker da han kom hjem til nytårsaften i 45,

Slægten Vabbesgård og Diernes i Myrupgård.

Niels Christen Pedersen Vabbesgård og hustru Karen Pedersdatter, som kom fra Diernesgård i 1786 og købte Myrupgård af Thøger Pedersen Buxhauge for 395 rigsdaler, og var de første selvejerre af gården.

I 1801 var det deres søn Niels Nielsen Myrup, der overtog gården, han var gift med Mette Mortensdatter. Deres første barn Niels Christian Nielsen født i Myrup i 1805,

---

Niels Christian Nielsen overtog Myrup i1829 og blev sammeår gift med Maren Christensdatter, som havde en søn fra første ægteskab Christen Andersen født 14/12-1819 i Lund, han blev gift 23/4- 1841 i Lild Kirke med Elene Larsdatter født 27/11-1817 i Glæde datter af Inger Marie Bertelsdatter og Laurits Larsen som omkom på havet 27/4- 1820, sammen med 11 andre Fiskere.

Ny ejer Christen Jensen Vabbesgård født 16/10- 1817, gift 5/11-1844 i Lild Kirke med Caroline Larsdatter født 3/10-1817 i Diernes, som datter af Lars Nielsen Diernes og hustru Anne Marie Christensdatter.Samtidig med at de overtog Myrup,blev Strandkær med de ca 100 tdr land,beliggende vest for Lildstrand, med den ca 1 kilometer lange sø, som intil da havde tilhørt Vabbesgård, nu tillagt Myrupgård.

De havde fem Børn.

Jens Roesen Vabbesgård, født i Myrup 28/9-1846, han blev gift 4/12-1885 i Lild Kirke med Andrea Jensen født ca 1861, de boede i Glæde.de fik fire børn

Karoline Jensen Vabbesgård født 10/5 1887 gift med Edvar.Dommerby.Hj.Klit.

Jens Chr Jensen Vabbesgård født i Glæde 19/1-1890, døde antagelig ung.

Elsine Roesen Vabbesgård født 7/12-1892 i Glæde, (Stine), havde sukkersyge.

Else Marie Jensen Vabbesgård,født 21/7-1897 gift med Jens Tilsted.

Anne Marie Vabbesgård født i Myrup 11/11-1847, døde 23/1-1848 i Myrup.

Lars Chr. Diernes Vabbesgård født i Myrup 13/6-1849, husmand i Hj.Klit.

Kasper Diernes Vabesgård Myrup født i Myrup16/8-1850, blev gift i Lild Kirke 23/2-1892 med Christine Hansen født i Rægård i Glæde, de overtog Myrupgård. Efter Caroline og Christen Jensen Vabbesgård. De fik en datter 19/4-1894, som blev døbt Karoline Christine Myrup, hun var svagelig og døde den 13/6- 1902. Efter datterens død adopterede de Marthine, som var yngste datter af Christines søster Margrethe som var gift med Christen Smed Graversen Madsbøl og boede på Krog gård i Glæde.

Marthine blev i 1925 gift med Niels Andersen som kom fra Sydthy, og de overtog da Myrupgård efter Christine som da var enke. Der blev da bygget et stykke til østre ende af stuehuset som aftægtsbolig for Christine, som døde der i 1942. .

Niels Christen Vabbesgård Myrup, se næste side

Niels Christen Vabbesgård Myrup, blev gift 15/11-1877 i Lild Kirke med Ane Marie Axelsen, hun var født 24/2 1854 på Kæret som datter af ungmand Axel Jakopsen (Hole)og Maren Nielsdatter, Niels var Strandfoged og Fisker. Deres søn Svenning Chr. Vabesgård Myrup blev født 9/6-1878 på Myrupgård, fordi forældrene på det tidspunkt var ved at bygge nyt stuehus der langt ude mod nordvest, hvor familien kom til at bo. Niels Chr Vabesgård Myrup druknede ved Lild vestre strand i maj 1905, 53 år gammel. En søn Christian Kasper Nielsen og Martin Pedersen (Myrup) fra Glæde druknede ved Lildstrand 3 november 1905.

Efter faderens død var det sønnen Svenning der overtog ejendommen og hvervet som Strandfoged for Lild vestre strand, 0g han blev den 5/12-1905 gift med Mariane Madsbøl fra Krog i Glæde,søster til Marthine der blev plejebarn hos Christine og Kasper i Myrupgård.

Mariane og Svenning fik fem Børn . De gik alle i Glæde Skole.

Christian Kasper Myrup.(Fisker i Esbjerg.

Født 12/12-1906 i Lild Klit og han døde i Esbjerg 28/10- 1973,var gift første gang ca 1930 i Esbjerg med Anne Margrethe Jeppesen, der døde 21/11-1954 på sygehuset i Esbjerg ca 45 år gammel. Christian blev gift anden gang 24/9-1955 i Holbøl med Erika Charlotte Work, der er født 16/5-1922 i Holbøl.

De har en søn Svenning Myrup født 7/11-1958 i Esbjerg ,bor sammen med Kamma Sigshøj Orbesen født 30/4-1959 på Haderslev Sygehus.

Margrethe Myrup.

Født 11/5- 1908 i Lild Klit, død 30/1-2000 i Frøstrup. Blev gift med Niels Madsen Sørensen født 28/3- 1906 og døde 5/7-1988 i Frøstrup, de boede på Gården Silkeborg i Tømmerby De havde en søn Svenning som havde Fiskekutter i Esbjerg.

Han druknede i Barenshavet sammen med Skib og Besætning i en meget hård storm, han var da gift og havde en lille søn.

Ove Hartvig Myrup.

Født i Lild Klit, 2/11-1911. Han blev gift i Lild Kirke 5/1-1941 med Sofie Berteline Græsbøl Thomsen, der var født4/11-1918 som datter af Marta Govertsen Græsbøl og Jens Thomsen ved Lildstrand. Børn Kirsten Myrup født 14/12-1940 i Lildstrand gift med Svend Åge Pedersen, Bådfører. Bosat i Esbjerg.

Kjeld Myrup født 4/11-1946. Fiskeskipper bosat i Esbjerg.

Fin Myrup født3/12-1947, gift med Ellen Præst Andersen, Han er Fiskerskipper bosat i Hjerting Esbjerg.

Christian Myrup født 21/5-1915 i Lild Klit.
Druknede den 29/4- 1952, var ugift.

Viggo Myrup.

Født 20/8-1917 i Lild Klit, blev gift24/9-1936 i Lild Kirke med Alma Østergård Mouritsen,født 8/5-1919 ved Lildstrand, som datter af Katrine og Peder Mouritsen. Vigo fiskede som 14 årig fra Lildstrand, senere fra Esbjerg, hvortil han kom i 1937 siden eneejer af Skib. Deres Børn Edith er født 14/5-1936 ved Lildstrand, blev gift 21/7-1956 i Esbjerg med Bjørn Henry Jensen,født 18/5-1933 i Esbjerg deres børn Christian Jensen født 21/12-1956 i Esbjerg. Gitte Jensen født 17/12-1957-iJerne.

Kate Jensen født 21/5-1960 i Jerne,

Et billede af Niels Andersens efter at de i 1946 var flytet til Grønbjerg
Fra venstre Johannes Andersen -Anne Vendelbo -Pitrea Vendelbo -
Martine Andersen - Kristen Vendelbo og Niels Andersen.

efter at de havde været en tur i England med deres fisk, og det var ikke småting af cjokolade -kaffe -sprut og nytårsskyts, som han havde med hjem derfra, og jeg blev inviteret til Myrup, og som sædvanligt gik Niels tidligt i seng også denne aften, og da kloken slog 24, gik Kristian ind til Niels med en ordentlig snaps, for at ønske ham godt nytår, medens Johannes kravlede på fire bagefter med et stort kanonslag, som blev antændt og smidt ind under sengen, da de var på vej ud fra soveværelset,og døren blev låset, men hvad det var Niels han råbte da sengen kom ned på gulvet igen, var der ingen af os der forstod, men han måte jo blive derinde.

Et stykke tid efter krigen, da de tre gæve Esbjerg fiskere, Kasper Myrup-Venø og Skrøder startede et forsøgsfiskeri, med deres efter datiden tre store fiskekuttere oppe ved Grønland, jeg kan huske der blev sunget i radioen om de tre gæve fiskere da de sejlede afsted mod det kolde nord,som desvære for dem blev en ret kostbar tur, og da var Kristian også med Kasper,og havde Cristines gramofon med, som han havde arvet, sammen med de mange gamle gramofonplader,(trebollehus polka, der er mus i marens bovsebien og andre af de gamle), og de må efterhånden være blevet træte af at høre de samme melodier, for de havde boret et hul et stykke ude i siden af hele stabelen, og det musik der så kom ud af pladerne kalte de grønlandsjas.

Jeg kan huske fra min drengetid, når jeg om foråret kom ud til Myrup, at i de store flade områder sydøst for Myrup, hvor der dengang ikke fantes træer, der kunne vi dengang se urfuglene danse, det var et smukt syn som desvære ikke ses mere.

I 1946 solgte Martine og Niels Gården, de købte så en ejendom på Grønbjerg som de drev til ca 1960, da de flyttede til Sæding ved Esbjerg . Martine glemte aldrig Myrup, som hun blev ved at længes efter.

Da Myrupgård i 1946 blev solgt med sine to hundrede tdr.land, med avl og besætning var prisen 28000 kr.Det var Gunner Schmith, en Københavner der dengang købte Myrup, besætning og avl blev da solgt og han prøvede at forpagte gården ud. I 1949 var det en søn Kaj Schmith der overtog Myrup, han forsøgte sig med hønsehold og havde alle udlængerne fyldt op med høns, Han startede et grusfirma ved Lildstrand,hvor gruset da blev kørt op fra stranden, med heste som trækkraft, det viste sig at være en dårlig forretning, fordi manden som ledede firmaet havde brugt de intjente penge til andre formål, medens udgifterne ikke var betalt .

Billedet menes at være af Strandfoged Niel Cristian Vabesgård Myrups ejendom i Betlehem, som den så ud i 1879 ,og var da tækket med spån.

I 1954 købte Goliat, som havde bugserbåde i Ålborg, Myrupgård, som da blev grundig restureret, to af hans ældre folk fra Ålborg, Otto og Niko, gik og arbejdede på gården i flere år. Efter nogle år opgav Goliat Myrup, der var et par andre ejere indtil Kresten Knudsen fra Bedsted omkring 1960 købte gården .

Efter et par år hvor han selv forsøgte sig med kornavl på Myrup, opgav han det og jorden har siden været forpagtet ud, desværre var stråtaget på udhusene i meget dårlig stand, så en vintermorgen først i treserne, lod han dem afbrænde. Kresten Knudsens børn bruger nu Myrup som sommerhus.

Det med at være Strandfoged var før i tiden et hverv som de største gårde var tildelt, og kunne arves fra far til søn. Jeg har fået fortalt af Chr.Smed som boede i Østergård syd for Oddersbøl, at hans far Kren Smed der var søn fra Bredlundgård i Hjardemål Klit, at han arvede Strandfogedretten, medens en ældre bror Lars Smed overtog deres hjem. Kren Smed fik så en mindre ejendom, der siden ved tilkøb er blevet til overnævnte Østergård. Det krævede for godt hundrede år siden, at de skulle have fire store heste til rådighed, for at fragte strandingsgods fra Madsbøl østrestrand, igennem Betlehem og Glæde til gården i Hjardemål Klit .

Selbjerggård, som også havde Strandfogedret, havde i 1818 en ejendom vest for Lildstrand matr,no. 90, Bjerget Klit med en del jord langs med stranden, på de tider kom der store mængder af drivtømmer ind på stranden, så det har været en fordel når det ikke skulle fragtes så langt .

Det med at være fisker fra åben strand, med pram eller robåd som man siger i dag, kunne være et farligt hverv, som ikke alle slap godt fra .

Den 27 april i 1820 druknede der tolv Fiskere ved Lild, som var ude med fire både, det var Fiskere fra Kæret -Glæde og Betlehem, det blæste pludseligt op, og det var ikke muligt for dem at ro til land. Der var mange børn, der den dag blev Faderløse .

Min Tipoldefar Laurits Lars Larsen, var imellem de omkomne ,hans datter min Oldemor Elene Larsdatter var da tre år gammel .

Jeg har alt for mange faar, siger Martin Bonderup.

Et billede af Martin Bonderup, taget nogle år efter han var flyttet fra Betlehem.

Førhen lå fiskernes landingsplads ved Lild, længere mod vest og blev kaldt Sønderend, det var først i 1883 at landingspladsen blev flyttet længere mod øst, til Naerend som nu kaldes Lildstrand .Det var den ca. en kilometer lange strandkærsø, eller enderne af den der blev kaldt Sønder og Naerend.

En kilometer nordvest for Myrupgård, boede Niels Cristian Vabesgård Myrup, som var strandfoged og fisker, han druknede ved Lild vestre strand i maj 1905 og var da 53 år gammel, hans søn Christian Kasper Nielsen, og Martin Pedersen (Myrup)fra Glæde, druknede den 3 november 1905 ved Lildstrand.

En anden søn Svenning Chr.Vabesgård Myrup, overtog Stranfoged hvervet efter faderen, Han blev den 15/12 1905, gift med Mariane Madsbøl fra Krog i Glæde, søster til Martine på Myrup.

Medens Svenning Myrup var Strandfoged, var der engang drevet tre tønder rom ind på hans Strand, da dagen oprandt hvor der skulle afholdes auktion over rommen, var der stort fremmøde, der skulle selvfølgelig smages på rommen, og i en af tønderne blev spunsen slået ind og en taphane sat i, der blev stillet et lerfad under hanen og sat kopper frem, så der kunne smages på indholdet, det med at smage til, gik så godt at der ikke blev tid til at byde på rommen den dag, og de fleste overnattede, og da der næste dag blev holdt auktion over de våde varer, var lysten til at byde ikke stor .

Mariane og Svenning, de havde fem børn, deres fire sønner Kasper-Ove -Viggo og Christian blev alle fiskere og rejste til Esbjerg, og datteren Magarete blev gift med Niels Madsen Sørensen, de boede i mange år på gården Silkeborg i Tømmerby. Deres eneste søn Svenning, som også blev fisker fra Esbjerg, omkom som ret ung, på havet under en hård storm. Mariane gift med den ældre Svenning blev midt i tyverne enke, men blev boende i Betlehem, hvor hun klarede sig med landbruget, og desuden fiskede hun en overgang sammen med Martin Bonderup . Senere blev Mariane gift med Peder Engelbregt Nielsen, de blev boende derude til 1946, hvor ejendommen blev solgt til statsskoven. De flyttede da op vesten Bjerget hvor Mariane igen blev enke .Senere flyttede hun til Frøstrup ,hvor hun blev gift med Sadelmager Jensen .

Ole Christian Larsen.

Da Mariane og Per Engelbregt flyttede fra deres ejendom i Betlehem, blev deres hus nedbrudt, og da fiskerne havde brugt deres ret høje bygning som sømærke, sammen med Flomandsbakke som lå nord for huset, blev der af fiskerne rejst et tårn hvor huset havde stået .

Syd for Svennings knap en halv kilometer ca, boede Martin Bonderup hvor han havde en hest og en ko plus en hel del får, som gik løse i klitten, han havde også Pram og fiskede en overgang sammen med overnævte Mariane, som han nok troede at skulle giftes med, hvad der ikke blev noget ud af. I 1933 flyttede Martin til Glæde, hvor han havde købt en mindre ejendom .

En halv kilometer ca, længere mod syd boede Marta og Gravers Madsbøl samen med deres søn Alfred, Gravers som også kom fra Kroggård i Glæde, var i sine unge dage rejst til Fyn, hvor han arbejdede i nogle år, og der fandt han Marta som han blev gift med, Gravers kom så tilbage til egnen med Marta, og købte så det lille hus som lå der langt ude i klitten, det må have været et stort skridt at tage for Marta, fra Fyn og så ud i Betlehem, hvor der var mere end en halv kilometer til nærmeste nabo.
Derudefra tjente Gravers til føden ved at gå ud som arbejdsmand, og en gang Gravers var hos os og hjælpe, havde han taget Alfred med, for som han sagde, skulle Alfred som var i konfirmationsalderen, til at lære at arbejde .

Alfred var utroligt genert af sig, da de var inde og spise, turde han knap nok tage smør på sit brød, som han holt skjult under bordet, med det resultat at vores hund snuppede hans mad, og vi børn fik et billigt grin, medens Alfred hurtig forsvant ud af døren. Gravers var ret musikalsk, når vi som børn kom ud til dem, spillede han for os både på violin og horn, og så skulle der også spilles kort, det var baglæns rakker som vi efterhånden fik lært. Der var ingen brønd hvor de boede, og når de skulle bruge vand, blev det hentet imellem de store bakker nord for huset, hvor der i det hvide sand var et stort opblæst hul med klart vand. I slutningen af krigstiden blev Gravers syg og de flyttede fra Betlehem og købte hus på Bjerget .

Syd vest for Myrup boede førhen Marie født Jensen og Ole Chr.Larsen. Ejendommen

Stine og Kresten Damsgård.

de boede på var udstykket fra Myrupgård matr no 88 b, og ligesom de andre som boede i Betlehem levede de af fiskeri og lidt landbrug. En søn Jens Olsen Larsen, fik en ejendom i nabolaget, en søn Per Olsen Larsen udvandrede, medens datteren Krestine (Stine)blev hjemme og efter sit giftemål med Søren Kristian Jensen (Kresten Damsgård),overtog de hendes fødehjem, det var omkring år 1900 .Der blev bygget nyt hus, efter at Stine og Kresten Damsgård overtog ejendommen, og det kunne siges at de var alsidige, foruden fiskeri og landbrug samlede de bær i klitten, de kartede og spandt, og Stine strikkede for folk, og medens hun gik en tur i byen, kunne hun næsten nå at strikke en strømpe uden at se på.

I 1928 byttede Kresten Damsgårds med Vilhelm Koldkær i Oddersbøl, som fik deres ejendom i Betlehem, i bytte fik de en ejendom i Hjardemål Klit , som senere deres datter og svigersøn, Klara og Martin Mølbæk overtog .

Kresten Damsgård, havde sejlet i sine unge dage og havde tjent på en herregård, Olandegår på nordfyn, han vilde gerne fortælle historier fra tiden som heregårdsbisse, foreksempel når de syv Mand på række, hver med en hel sæk korn på skulderen, skulle de så korn på en lang nyharvet mark, så var det med at få lænset noget af vægten af i en fart, han fortalte også om når hele biserflokken fra herregården, samlet i flok, drog til byen for at more sig, så blev der altid balade.

Når man kendte Kresten Damsgård, som var et ordens meneske, vilde man nok tro at hans historier fra herregårdstiden nok var lidt overdrevne.

Lidt nordvest for Myrupgård, lidt kan godt på de kanter betyde mere end en halv kilometer, der boede Helene og Jens Olsen Larsen (Jens Volsen),søn af Ole Chr.Larsen. Foruden at være fisker var Jens egnens tømrer, og Niels Mølbæk fra Glæde har fortalt om hvordan Jens Volsen kunne lave fine stole af (stråntømmer,)når der blev arbejdet med tømmer fra stranden som indeholdt sand, så var det ikke nemt at holde værktøjet skarpt, men det med at lave stole det kunne Niels nu også, når jeg som dreng gik ved ham i værkstedet,imponerede det mig, hvordan han med håndsav kunne lave de fineste buede ryglæn til stole, men Niels brugte nu ikke stråntømmer til stole.

9

Helene og Jens Olsen Larsens hus i Betlehem.

Foruden at være tømrer, havde Jens Volsen også lidt landbrug, hvor besætningen bestod af en ko og en flok får,og derforuden var han også fisker.

Jens og Helene boede i Betlehem fra 1897 da de blev gift og deres syv børn er født der, og har alle gået i Glæde skole.I 1933 solgte de ejendommen og flyttede til Bjerget, hvor de kom til at bo i et hus, bagved det daværende forsamlingshus, hvor de boede i 13 år. I 1947 flyttede de til Agersborg Rimme, hvor de den 21 december samme år fejrede deres Guldbryllup, sammen med deres syv Børn som alle er gifte .

Midt imellem Glæde og Myrup lå der et hus ,som for godt hundrede år siden var beboet af Toldbetjent Hansen . Han kunne bøj (byde)folk til at gå vagt ved stranden, hvis noget værdifuld som talg var drevet ind på stranden, det var et ulønnet job når man sådan var bøjen til vagt, det var sådan set den rene elendighed, sådan at gå vagt, for så kunne man ikke som ens naboer, deltage i jagten på det dengang ret verdifulde talg,som på de tider blev brugt til lys, det var før pitroliumslampen kom til Glæde.

Engang der var drevet en større sending talg ind på stranden ,var min Bedstefar Per Vendelbo, bøjen til at gå vagt på stranden om natten, og han havde lagt mærke til at nogen lå og lurede i bakkerne, og han fulgte efter en der havde været nede på stranden og fået en god sækkefuld talg på nakken, og det viste sig at de gik ad Glæde til,da de var kommet op i nærheden af hvor Per boede, kunne han ikke dy sig og råbte, Hansen Hansen her er fyren, med det resultat at manden smed sækken og løb alt hvad han kunne, men hvor talgen forsvandt hen fortalte Per aldrig noget om.

I Toldbetjentens hus boede der først i tradverne, en mand der blev kaldt Stiv Frands på grund af sit ben .Han kørte med sin røde islænder rundt og besøgte folk, nok for at få en snak og en bid mad, men han havde for vane at tage sin ret store hund med ind hos folk, skønt den ikke var helt renlig, og engang hvor han sad inde i stuen hos os, opdagede Mor at hunden gjorde sit behov op ad møblerne, da sagde hun nogle store ord og Frans og hund forsvandt ret hurtig ud af døren .

De sidste der boede i huset var Lydia og Oskar Larsen ,der efter nogle år flyttede til Frøstrup ,hvor de fik bygget et nyt hus op mod anlæget .

På billedet stående Kristian og Olga, siddende Helena med Helga--
Jens med Karl--Tora og Lovise, det var inden Rosa blev født.

Når vi i min drengetid cyklede fra Myrup og med vejen nordpå til Strandkær ,kom vi på halvvejen til et hus, eller nærmest en ruin der blev kalt for Måtens hus. Der gik en historie om dengang Måten skulle slagte gris, det var en nabo som skulle forestå slagtningen, men de havde nok fået lidt rigelig med kaffepunser inden slagtningen, det gik meget godt med at få grisen aflivet, men skoldevandet havde været for varmt, så de ikke kunne skrabe børsterne af. Da de nu følte sig sultne, barberede de et stykke af grisen, så de kunne få kogt et stykke af flæsket, men det varme flæsk blev nok skyllet lidt rigeligt ned, for det gik sådan at det først var næste dag, de kom igang med at babere resten af grisen .

Nordøst for Myrup lå der en ejendom som vi kalte for Højbjergs hus .
Ifølge brandprotokolen boede der i 1893 en mand der ved navn Niels Kr.Jensen, hans ejendom med tre længer, var dengang vurderet til 1700 kr, men efter ildebrand den 4 april i 1895, blev resterne af det tilbageblevne vurderet til ialt 189 kr.

Det tilbageblevne blev overtaget af Niels Kr. Jensen Holme, som byggede et nyt hus, 30 alen lang og 10 alen bred, vurderet til 2000 kr. Huset blev senere solgt til Harald Horn som var spillemand, der blev sagt om ham at han byggede en violin af en træsko, som han kunne spille til bal på .

Senere har Uldspinder P. Jakobsen haft ejendommen, men efter hans død i 1918 var det Politifulmægtig A.C. Wright, som overtog ejendommen, som dengang var vurderet til 4500 kr.

I 1934 var det J.P.Højbjerg som fik ejendommen, vi så ham ret tit køre til Frøstrup, med sin røde Islænderhest, og Højbjerg mente man lå inde med mange penge.Efter hans død i 1939, blev huset endevent, og selv pikningsgulvet under Hesten blev gravet op i forsøg på at finde hans formue .

Også nu i de senere år har der været folk derude med minesøger for at prøve lykken .

Billede fra Græsbølgård.
Rigmor Ørebro--Dora Nielsen--Kristen Godiksen og Aksel Møller.

Græsbølgård var ifølge hartkorns protokollen i 1818 ejet af Peder Nielsen. Græsbølgård--Myrupgård og Rægård i Glæde, var da vurderet nogenlunde ens til godt halvanden tønder hartkorn . Det var hans søn Hans Pedersen, der skønt han havde træben overtog Gården .Hans Pedersen og hans kone, Maren Poulsdatter, startede ude på Græsbøl et mindre købmandshandel, som senere da sønnen Peder Græsbøl var blevet udlært som købmand, blev flyttet til Bjerget, hvor der senere blev udvidet med manufaktur .

Peder Græsbøl gift med Kristiane, solgte forretningen på Bjerget, da Banen kom til Frøstrup, og lod der opføre en ret stor købmands forretning .
En anden søn af Hans Pedersens, Pouel Græsbøl gift med Bolette ,var den første der i 1883 byggede hus ved Lildstrand .

I 1896 står der Anders Larsen som ejer af Græsbølgård, og eftersom fårestien dengang var længere end kostalden, må de dengang have haft en stor fåreflok på gården. Efter få år med Anders Larsen som ejer, er det sønnen Svend Larsen (Græsbøl),gift med Nikoline Badstue fra Kæret, som har overtaget gården .I 1916 byggede de ny lade med vindmotor, og kostalden blev forlænget, i 1927 blev der bygget nyt stuehu,og 1928 købte Svend en traktor, hvorefter der blev opdyrket en del jord på ejendommen. De sidste år før krigen blev det vanskeligt at få tjenestefolk på den ensomt liggende gård og i 1940 opgav de landbruget,jorden blev da solgt til Statsskoven,medens materialerne fra stuehuset, blev genopført i vestergade i Frøstrup, hvor de boede resten af deres tid .

Nikoline var født på Kæret som datter af Karen Marie og Thomas Badstue . Efter faderens død, overtog Nikolines bror Pretsmark Badstue og hans Kone deres fødehjem, og det var meningen Karen Marie Skulde bo hos dem, der var lidt problemer med at forliges og Karen Marie fik så lov til at flytte ud til Nikoline på Græsbølgård

Engang Karen Marie havde været på besøg hos sønnen på Kæret, det var om vinte-

ren og der var sne på jorden, så fulgte Pretsmark med hende på tilbagevejen til der hvor Græsbølvejen svinger fra Glædevejen . Karen Marie mente hun nu sagtens kunne finde hjem og Prestmark vendte om og gik mod Kæret .

Det blev da rimtåge og Karen Marie kunne ikke finde Græsbølgård, og hele natten i ni timer gik hun frem og tilbage, hun vidste at hvis hun satte sig var hun færdig . Tidligt næste morgen var Pretsmark og Svend Græsbøl ude og søge efter hende, og fandt hende ret forkommen, men hun overlevede, det kunne ses i sneen at hun var gået forbi vejen ind til gården, mange gange .

Om Nikoline var sparsommelig vides ikke, men der blev fortalt om hende at hun engang ikke havde mere sigtebrød og lige havde bagt nyt, så var det at folkene på gården spiste en hel kage af det gode varme brød, til deres eftermidags kaffe, og det var efter Nikolines mening vist lidt rigeligt de havde spist, for hun skulle have sagt at det aldrig skulle ske mere at der kom varm brød på bordet .

Djerneshus 1958. I baggrunden ses Myrup Koldkær og noget af Glæde.

Johanne og Marinus Sørensen i Djerneshus,
I deres yngre dage med sønnen Trie.
Ca 1904.

Djerneshus og Nørefuglsang.

Billed fra ca. 1915 taget i Nørefuglsang,fra venstre Lund-Trier-Marinus-Ingeman-Johanne-Ane Marie og ukent.
De tre ældste børn er født i Djerneshus, Trier i 1902-Lund i 1904 og Ane Marie i 1911, medens Ingeman er født i 1913 i Nørefuglsang.

Djerneshus som den kaldes i dag og har matr no 84 a, og i følge hartkorns protokollen ligger ejendommen i Glæde. Ejendommen var i 1818 ejet af Niels Jensen Degn, i 1857 hed ejeren Mikkel Nielsen, som nok var søn af forrige ejer.

I brand protokollen dateret 25/11 -1857 kan det ses at Våningshuset (Stuehuset) dengang ikke var særligt bred, længden var 27 alen eller ca 17 meter, medens bredden 7 alen eller 4,40 meter, og stuehuset var vurderet til 600 kr. stald og lade var 36 alen lang og 10 alen bred, også vurderet til 600 kr. og har dengang været en paralel gård, hvor begge bygninger lå øst-vest.

Omkring år 1900 var det Johanne og Anton Marinus Sørensen der overtog Djerneshus, allerede i 1903 blev der bygget nyt stuehus lade og stald, i en længde af 68 alen (43 meter) og 10 alen bred (6,30 meter), vurderet til 3600 kr.

I 1912 købte Marinus også nabogården Nørefuglsang, og da Marinus i sine unge år havde været en tur i Amerika, hvor han havde lært noget om andre måder at drive landbrug på, så blev der forsøgt med forskelligt på Nørefuglsang, der blev bygget en ensilage beholder på gårdspladsen på gården, den var bygget af mursten og var ret høj, vi kunne stadigt se den i trediverne, hvor den ragede et godt stykke op over stuehuset, og blev på egnen omtalt som rundetårn. Det var på de tider ret besværligt at fremstille ensilage, da alt arbejdet foregik ved håndkraft, og det var spergel der blev brugt til ensilering, som blev høstet med le og trillet sammen i ruller, som så blev kørt hjem og båret på ryggen op i ensilage beholderen.

Marinus havde også ret store indhegninger med rensdyr, der var da brugt ege stolper og

Agnethe og Lund Sørensens børn, Lund-Ragna og Hanne.

trådvæv som næsten ligner det der bliver brugt i dag, men problemet var når der om vinteren havde lagt sig snedriver over hegnet, så vadede dyrene med deres store klove over snedriverne og vandrede rundt på egnen, hvor beboerne var lidt bange for dem, eller især for rentyren som var ret agresiv og det endte også med at den overfaldt Marinus, hvorefter det med rensdyr blev opgivet.

I Marinuses tid blev der også plantet både læbælter og skov på begge ejendomme, til Nørefuglsang hørte der da et stort stykke hede til, som lå et par kilometer vest-nordvest ud for Glæde, hvor Marinus lod plante en hel del skov, det var bjergfyr, som har været gode til at modstå havgusen, der står stadig væk en hel del af træerne nu 80 år efter at de er plantet. Der blev også opdyrket et ret stort stykke af heden derude, jeg kan huske når de i trediverne kørte derud med et par store heste foran vognen, hvorpå der gerne sad en tre fire mand, og på vognen lå der en ret stor plov og så havde de cement med, for der blev støbt hegnspæle til indhegning af arealet, sand og grus var jo lige ved, da jord stykket lå tæt ved havet, og den opdyrkede jord blev indhegnet, nok mest for at de mange løsgående får ikke skulle ødelægge det sådede korn, der var på de tider mange der havde en flok får gående i klitten. I 1936 solgte Marinus den opdyrkede hede til statsskoven, nu hvor vi skriver år 2000 bliver den stadigt dyrket.

I 1928 blev Nørefulgsang solgt, til en familie Bjeregård, efter at der var taget en hel del af jorden fra, Fuglsang jorden gik da helt op til bygningerne på Djerneshus,og Marinus fik nu skellet flyttet op til den nuværende Glædevej, den opdyrkede hede parcel vest for Glæde, blev også skilt fra Fuglsang, og en parcel sydvest for Nørefuglsang blev solgt fra til Niels Hegelund på Tømmerbymark.

Johanne og Marinus drev stadig Djerneshus indtil 1939, da de flyttede til Rærgård i Glæde, og det var nu sønnen Lund Sørensen og Agnethe, der overtog driften af Djerneshus, men efter Lunds død i 1949, drev Agnethe gården med hjælp af forskellige bestyrere i en del år, hvorefter gården blev solgt, siden har der været mange forskellige ejere af Djerneshus.

Lille Djerneshus.

Sådan var der en anden ejendom der blev kaldt, og havde matr.no. 85a. og lå i en udmark fra Djernesgård, som lå på vestsiden af den nuværende Klitvejen i Glæde. Jens Thomsens enke var nok den sidste der boede der, ifølge hartkorns protokollen boede hun der i 1818.

Nørefuglsang.

Sådan heder gården i dag, men tilbage i tiden var der kun en Fulsanggård, som da hørte under Kjølbye og Vesløsgård. I 1552 står gården omtalt som Fogildsogen, i 1638 Fogelsang.

Første fæstere var Joen Nielsen og Karen Sørensdatter, men efter Joens død før 1635, var det sønnen Christen Joensen og Anne Hansdatter der overtog fæstet. Christen døde omkring 1688, men fæstet fortsatte, det var med enken og sønnerne Hans og Lukas Christensen. I 1715 bliver enken Anne Hansdatter gift med Laurs Chr. Qvolsgård, og de overtager halvdelen af Fuglsang-jorderne, medens den anden halvdel forbliver hos Hans Christensen.

31/10-1753 overgår Laurs fæstehalvdel til hans broder, Just Christensen, og senere overtager Just også anden halvdel efter Hans Christensen.

10/5- 1756 afstår Just godvilligt fæstet af halvdelen af Fuglsang til Hans Mogensen, fra Smærup i Lild, hans mor var søster til Just og Laurs.

17/9- 1762 afstår Just på grund af alder og skrøbelighed, den anden halvdel af fæstet til Hans Mogensen, som nu har det hele.

Hans Mogensen blev den 15/10- 1756 gift med Anne Nielsdatter, og de blev stamforældre til den familie som kom til at bruge Fuglsang som familienavn.

Efter Hans Mogensens død, 4/1 -1795 overtager sønnen Mogens Hansen fæstet.

Ejeren Frederich Berregård, afhænder og skøder 18/6- 1803 Fuglsangjorderne og Fuglsanghusene, til fæsteren Mogens Hansen, ejendommene var da matrikuleret som Fuglsanggårde 1a-1b Nørefuglsang,- 1c- 1d Mellemfuglsang,- 1e Bollehus, (Mathiseshus)som lå i det nordveslige hjørne af Fuglsangs mark,- og 1f- og 1g Sønderfuglsang.

Efter Mogens Hansens død, er det sønnen Hans Chr. Mogensen, som står som ejer af ejendommene, indtil 20/1- 1849 hvor Sønder og Mellemfuglsang overdrages til broderen Lars Chr.Mogensen, gift med Maren Jensen.

I 1855 frasælges Nørefuglsang til Lars Chr. Christensen, og der har siden været mange ejere af denne gård. I 1870 Jens Badstue Nielsen.

1901 en søn Mads Thorup Jensen Badstue.
1912 Anton Marinus Sørensen.
1928 Bjeregård.
1937 Kristiansen forsikringsmand og tidligere danselærer.
1941 Madsen.
1946 Børge Dam.
1950 Emil Madsen.
1951 Kristiansen.
1958 en Muremester.
196o Stapelfeldt.
Nu i år 2000 er det Ulrik Iversen der driver landbrug på Nørefuglsang.

Under Krigen blev der avlet tobak der ude på gården, det var på langageren, som ligger langs med Glædevejen, det var Larsens Cigarfabrik i Frøstrup, der stod for avlen af tobakken, og det var ikke altid at tobaksbladene nåede at blive rigtig tøre inden der blev rullet cigarer af dem, og man kunne godt rede sig en ordentlig hovedpine af at ryge sådan et par lidt grønne cigarer.

Mellemfuglsang.

Mellemfuglsang set fra syd, nok omkring 1930.

Enken efter Lars Chr. Mogensen, Maren Jensen, afhænder 15/7- 1902 Mellemfuglsang, til en søn Niels Chr Larsen Fuglsang. I hans tid på gården blev den drevet med stor dygtighed, nu var de altid ret mange om arbejdet, da sønnerne hjalp til, men det var utroligt hvad den velplejede besætning gav af sig af mælk, på den ret så magre jord. Ejendommen ejes af Chr.Fuglsang, som han blev kaldt, indtil 16/1 -1960, da gården overdrages til sønnen Michael Jensen Fuglsang, som igen sælger videre den 12/8- 1964 til Tage Morsing, og benyttes nu som sommerhus.

Bollehus. eller *Mathisseshus*

Sådan blev ejendommen som lå i det nordveslige hjørne af Fuglsang mark kaldt, og havde matr.no 1e. Ejendommen lå på nordsiden af vejen, hvor Glædevej munder ud i Klitvejen.

Bollehus en nævnt flere gange i gamle papirer, medens Mathiseshus først er nævnt efter at Jens Christian Christensen af Fuglsang, den 1/4- 1884 solgte og tilskødede Lars Mathias Pedersen af Vust Holme ejendommen for 1000 kr. Mathis som han blev kaldt, var gift med Maren Kathrine Pedersen, født i Østergård i Hjardemål Klit i 1858, som datter af Mariane Larsen (født i Roergård) og Peder Ræhrgård Pedersen,(født i Ræhrgård i Glæde).

Mathis var fast daglejer på Koldkærgård, min far tjente også på gården og fortalte om Mathis at han kun vilde spise med hornske, og da min far en aften sad alene i folkestuen, kunde han ikke dy sig og med sin kniv lavede han et lille hul i den tyndslitte hornske, da Mathis så næste morgen langede til det fælles grødfad, blev der hele tiden en tynd stribe af mælk hen over bordet, somMathis tørede af med ærmet, indtil han opdagede at der var hul i skeen, som da blev kastet hårdt mod køkken døren, hvorefter Mathis fik sig en ny hornske.

Sønderfuglsang.

Sønderfulsang ca. 1945.

Enken efter Lars Chr. Mogensen, Maren Jensen, solgte i 1894 Sønderfuglsang til sønnen Mogens Larsen Fuglsang, som driver ejendommen indtil 9/4 -1918, hvor den bliver solgt til et par ejendomshandlere, A.D.Høj og Johan Muller, som den 28/4 -1921 sælger til Krestine og Thomas P. Christensen, deres fem børn Laurits - Kristian - Gudrun - Egon og Anna er født der, de tre ældste, gik ligesom de andre børn fra Fulsangstederne i Glæde Skole. I 1943 solgte de ejendommen og flyttede til Bjerget, hvor de havde telefoncenralen sammen med brødudsalg.

Det var nu Niels Smed fra nabogården, som havde ejendommen til 1968, hvor det var Signe Smed der erhverver Sønderfuglsang og har ejendommen til 1975, hvor hun sælger til Karsten Boy Christensen.

Et billede af Lars Chr. Mogensen og hustru Maren Jensen.

Frøstrup Hede.

Gjertrud og Farver Niels Peter Møllers Ejendom på Frøstrup Hede.

For ca 300 år siden, var Frøstrup hede delt op i en hel del jordlodder, (skifter)som var tildelt de dengang værende ejendomme i Frøstrup, store og små skifter efter ejendommenes størrelse. Det var på de tider vigtigt for folk at have de hedelodder, hvor de kunne bjerge både lyng og hø til foder, og ikke mindst bjerge brændsel, som dengang på egnen mest bestod af lyng og flattørv (lyngtørv). Der er stadig folk der har jordlodder der ude, hvor en del er tilplantet så der kan skoves brænde, ellers bliver jorden derude nok mest brugt til jagt Der har været 3 mindre ejendomme derude på heden, hvor de to stadig er i behold.

Oven nævnte ejendom ligger ca 500 meter syd for Nørefuglsang på den anden side af åen, og efter at Gjertrud og Niels Peter Møller blev gift i 1875, hvor de kort tid efter overtog denne ejendom, hvor deres 5 sønner blev født. Gjertrud kom fra Langvad, medens Niels Peter var født i Klim, men var udlært hos farver Voldstrup på Bjerget. De drev farveri der ude på Frøstrup hede sammen med det mindre landbrug, hvor de havde de tre køer som ses på billedet, hvor de to af dem er spændt for vognen. Farveriet gik tilsyneladende meget godt, selv om det lå der ude på heden, min Mor som er født ude i Hjardemål Klit i 1885, har fortalt om da de i hendes barndom havde spundet garn, så gik de øst på til farver Møller, hvor garnet så blev farvet.

Det må have været gode farver der blev brugt, jeg kan huske vores gamle vadmels dyner med de mange striber, da byboerne kom til Glæde i halvtredserne, var de vilde med at købe vores gamle dyner, hvorefter de så blev brugt som møbel betræk.

Efter Mandens død måtte Gertrud holde op med farveriet, hun havde en dreng, nok et barnebarn boende hos sig, han hed Gudmer Møller født i 1909 og gik i Glæde skole, det gjorde børnene fra Frøstrup hede. Efter Gertruds død i 1923 var det hendes yngste søn Kristian Martinus Møller der nu overtog hjemmet hvor han var født i 1887. han havde arbejdet ved jernbanen i Viborg, hvor han var blevet påkørt af toget og var nu på pension, var fraskilt og havde tre sønner med sig derud, og var gift anden gang med Olivia Emilie Nielsen, de fik i 1928-6-4. deres tredie barn sammen Esther Elionora. Det gik ikke så godt derude på det lille landbrug,

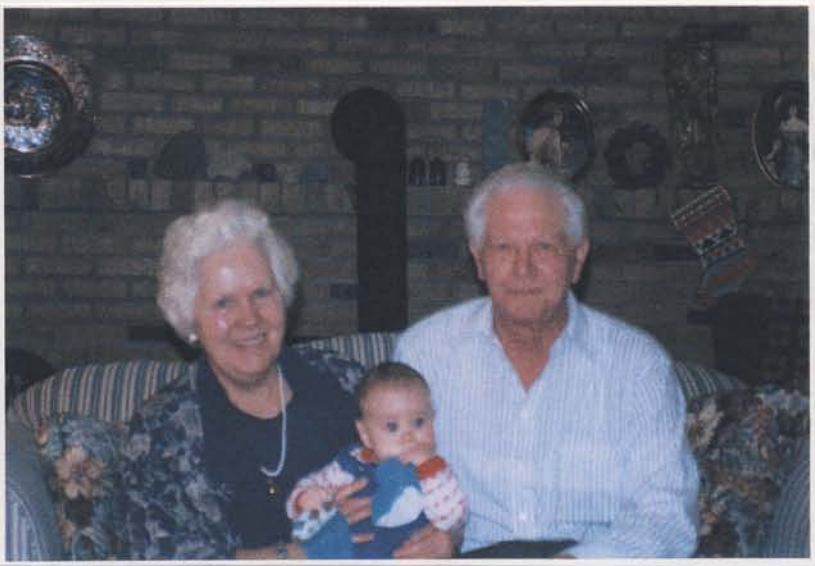
det var jo i krise årene, hvor der næsten ikke var fortjeneste ved produktion af landbrugsvarer, og det endte med at Kristian Marthinus Møller blev en meget deprimeret mand, det gik så galt at Olivia flygtede med Børnene over til Johanne og Marinus Sørensen som boede i Djerneshus.

Kristian Marthinus flyttede nu til Frøstrup, hvor han kom til at bo i en taglejlighed på storkevej 21. senere kom han til at bo på Frøstrup Kro, hvor han boede til sin død den 14 maj 1945.

Det blev nu Marinus Sørensen fra Djerneshus der overtog ejendommen på Frøstrup hede, hvor det kort tid efter var Else og Anton Sunesen der kom til at bo der. De byttede senere ejendom med Marie og Emil Madsen, som nu kom til at bo på heden i nogle år.

Så blev det Helga og Martin Madsen, som kom til at bo der til 1940, hvor det var Anine og Emil Jensen der flyttede der til fra Rægård i Glæde. Efter krigen startede Emil Jensen med at drive maskinstation derfra og fortsatte dermed til midt i halvtredserne, hvor ejendommen blev solgt til Henry Noer, der efter nogle år solgte til Bendt Eske Kok, der sammen med sin kone der stammer fra Sverige, siden har brugt ejendommen som Sommerhus.

Nu i sommeren 2002 har Birgit M.Hulgård Cancilla , (et barnebarn af Olivia og Kristian Marthinus Møller) været på egnen for at finde huset hvor hendes mor Ester Elionora Huldgård var født den 6/4 -1928. familien var udvandret til Canada da Birgit var 10 år, men taler og skriver stadig godt dansk.

Her et billede af familien Huldgård, i deres hjem i Canada.
Det er Ester Elionora og hendes mand Frode med deres barnebarn.

Johanne og Niels Sunesens ejendom på Frøstrup Hede.

Før Johanne og Niels overtog ejendommen, var det Jens Frost og hans familie der boede der, deres datter Elna, gik i Glæde Skole derfra i 1917, og var da 8 år. Johanne og Niels kom til at bo der sidst i tyverne, den ældste af deres børn Erna, hun blev født der den 14/4 - 1928. Det var en ejendom til tre køer og en hest, så Niels måtte gå ud på arbejde, om sommeren var det ved at grave tørv i Rægård i Glæde, medens han om efteråret var med tærskeværker som ilægger.

Niels Sunesen som vi tit så ham, kørende med den gule hest.

Deres fem børn er født der ude på heden, de to ældste Erna og Meta fik deres skolelærdom i Glæde skole, medens de tre yngste Knud - Verner og Tove gik i Tømmerby

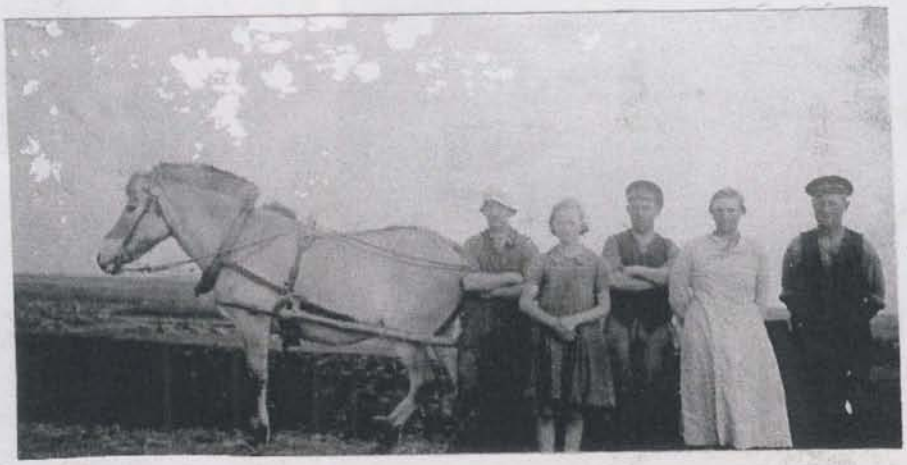
Johanne og Niels Sunesens ejendom på Frøstrup Hede.

Før Johanne og Niels overtog ejendommen, var det Jens Frost og hans familie der boede der, deres datter Elna, gik i Glæde Skole derfra i 1917, og var da 8 år. Johanne og Niels kom til at bo der sidst i tyverne, den ældste af deres børn Erna, hun blev født der den 14/4 - 1928. Det var en ejendom til tre køer og en hest, så Niels måtte gå ud på arbejde, om sommeren var det ved at grave tørv i Rægård i Glæde, medens han om efteråret var med tærskeværker som ilægger.

Niels Sunesen som vi tit så ham, kørende med den gule hest.

Deres fem børn er født der ude på heden, de to ældste Erna og Meta fik deres skolelærdom i Glæde skole, medens de tre yngste Knud - Verner og Tove gik i Tømmerby

Niels og Erna Sunesen på tørvearbejde i Rægård, sammen med Emil Jensen og Signe og Bernhard Pedersen.

skole, og det kan siges at de alle har haft langt til skole.

Det var altid rart at have ærende hos Johanne og Niels, det varede ikke længe inden der var kaffe på kanden når man kom der, Kristian Smærup som var deres Post for en del år siden, har fortalt at når han kom ud til dem, der var jo langt derud, så var det skiken at når Johanne og Niels var i Marken om sommeren, så skulde han lave kaffe og så kalde på dem, ja sådan var livet på Frøstrup Hede dengang.

Emil Jensen med Niels Sunesen på skærmen, på vej igennem Frøstrup med Tærskeværk, det er enden af halmpresseren der ses.

Landmand Egon Pedersen (til venstre) smiler glad, for hans to gæster kommer med penge for nypløjet hede. Til højre »Hedebrugets repræsentant, J. Brodam, staaende den lokale formand, Arnold Christensen, Kæret.

Yngste borger i Glæde er fru Axel Jensens datter, som var seks dage, da hun blev fotograferet.

Der staar »Glæde pr. Frøstrup« paa pakken, som landpost Chr. Smærup afleverer til den smilende Axel Jensen.

Stedet hedder Glæde, og i smilene lyser glæden

En samling ejendomme i en krog af Thy med et forjættende navn - og nabo til Betlehem

Det kan siges at tiderne har forandret sig, i 1952 fik man penge når man opdyrkede hede, havde det været 50 år senere, så var man blevet buret inde.

Vores Fødehjem i Glæde.

Min Bedstefar Per Vendelbo .

Det var det navn hvormed han altid blev tiltalt, hans fulde navn var Peder Andreas Sørensen og han var født i Klim den 12-11.1848 ,og var Søn af Søren Nielsen (Vendelbo) og Hustru Maren Madsdatter, og blev den 11-11 -1870 gift i Lild Kirke med Andrea Nikoline Christensen, som var født i Glæde den 29-3-1847, og var datter af Christian Andersen født i 1818 i Lund, og Elene Larsdatter født i 27/11-1817 i Glæde.

Per Vendelbo var i sine unge år i lære som bødker, og efter læretiden med de dengang så traditionelle to år på valsen, kom han tilbage om vinteren, og fik arbejde på Brænderigården ved Fjerritslev, hvor han gik og fodrede stude med mask, det var et vådt og koldt arbejde, hvorved han fik frost i både fingre og tæer, og det plagede ham resten af livet .

Ved deres giftermål bosatte de sig i Glæde, hvor de købte et mindre landbrug til et par køer, hvor Per også havde et mindre værksted,samtidig med han havde fast arbejde på de tre gårde Oddersbøl-Koldkær og Djernes. De havde jo på hver gård deres eget mejeri,og på de tider var både kar -centrifuge -kerne og spande lavet af træ, og med hestegang som trækkraft, det gav jo arbejde til en bødker, og så havde han også lært sig at smede.

For sit arbejde med at holde deres maskineri igang, fik Per to kroner om dagen, det var på de tider en god dagløn .

Det var Grethe og Lars Oddersbøl, som da havde Oddersbølgården, ogder havde en dag været problemer med centrifugen på gården,og der blev sendt bud efter Per. Grethe som havde skyld for at være ret skrap i mundtøjet, stod og ventede på Per da han ankom, og han fik en ordentlig opsang, som han pænt stod og hørte på, og da Grethe havde sluttet sin dundertale, sagde Per, do er et nøj kål te å skjel ud, så sku do hør vor Andrea, hun ka nøj ajlens løs mæ tegsten, hvorefter Grethe måløs forsvandt. Da Grethe var forsvunden, lagde Lars Oddersbøl sin hånd på skulderen af Per og sagde, det kun ha vet skjøn hvem der såen ku lok æ mund po Grethe.

Efter hvad jeg har hørt fortalt, var Per Vendelbo en lidt overtroisk person, og en varm og klar solskindsdag, hvor han stod og arbejdede i Koldkær smedie, og pludselig medens han stod og smedede, så kom der en vandstråle ned igennem loftet, og overtroisk som Per var, så mente han det var et varsel om et eller andet . Han fortalte Manden på gården om hændelsen, men efter at han havde gået og spekuleret over sagen,tog han Drengene på gården i forhør, hvorunder en af Drengene, måte tilstå at det var ham som havde listet sig op på loftet over smedien hvor Per stod, og hvor han så havde tiset ned igennem loftet for at lave sjov med Per.

Per Vendelbo var ellers efter sigende en frisk Fyr,og det var ham der stod for tømrerarbejdet da der blev opført nyt stuehus på Koldkær i 1912, og der blev fortalt at den dag der var rejsegilde, stod Per på arme oppe på skorstenen, nok lidt vovet i hans alder.

Min Far har fortalt at de var 10 søskende, hvoraf jeg kun har kendt de 6, den ældste var Marie der var gift med Peder Frost, og de boede først på Bjerget, og senere på Torsbjerg --Elene gift med Niels Tæker Larsen, de boede i mange år på et mindre landbrug i Vesløs. --Lars Chr. Pedersen Glæde (Lars Vendelbo) gift med Sine Mouritsen, boede først i Glæde, og har vist boet 13 forskellige steder, deres sidste bosted var ved Lildstrand. --Kirstine gift med Anders Tæker Larsen, og havde et landbrug på Kæret-- min Far Søren Chr.Pedersen Glæde (Kr.Vendelbo) gift med Petra Petersen (Pitrea),og de overtog fars fødehjem i Glæde, i 1946 flytede de til den dengang nedlagte sidste Glæde Skole.-- Karoline gift med Otto Smærup, købte ved deres giftemål i 1908, den dengang nedlagte første Glæde Skole, som i nogle år havde fungeret som privatskole, med Maren Kirstin som Lærer. I Ottos tid der, blev der tilkøbt jord og bygget til, og de drev landbrug der til 1926, hvor de flytede til Frøstrup.

Andrea og Per Vendelbos Ejendom i Glæde.

Så har der været en Pige,som boede hos en ældre Kone på Roelsgård,hvor hun syede, der blev sagt at hun havde kirtelsyge, og at hun døde medens hun var der, godt tyve år gammel, jeg mener hun hed Ane Elisabet Pedersen Glæde, og var født i Glæde den 13/10- 1878 .Det var Sognepræsten Frederik Julius Dall, der fik skyld for at de alle blev døbt med Glæde som efternavn, min Far syntes nu ikke at hans børn skulde straffes med det efternavn, så vi slap med Pedersen.

Oppe på loftet i mit hjem, der lå mange ting fra min Bedstefaders tid, der var et forladegevær, og der var to bajonetter der var stukket ind i stråtaget, der var et gammelt krudthorn, en læderpose til hagl, og et tanglignende apparat til at støbe svanknopper i,det er store hagl som var beregnet til at skyde svaner med .Der var også fra min Oldemoders tid, det kopjern som blev brugt til at årelade Folk med .

På loftet lå også Per Vendelbos bødker værktøj, som ikke havde haft godt af at ligge ubrugt, ormene havde været hårde ved høvle og skafter. Det eneste der er i behold er et etalens tommestok, med fine mesingled, og så et par vinkler, krudthornet og læderposen til hagl, samt apparatet til at støbe svanknopper i, det har også overlevet .

I min Faders drengetid, boede der i naboejendommen, (den gamle Skole)en murer Kristen Jensen, som havde en søn der var jævenaldrende med Far, og de to knægte legede med det gamle forladegevær, de havde hældt krudt ned i løbet, og bagefter stampet papir ned, men var uheldige med pinden de stampede med, for den satte sig fast i geværløbet, hvorfra de umuligt kunde få den ud, de bandt så geværet forsvaligt fast til en stolpe, og der kom en lang snor på aftrækkeren, men de kom så i tanker om at de skulde have en skydeskive, det blev så Kristen Jensens trillebør der skulde stå for skud, og det var træarmene på børen, som sigtet blev rettet imod, da der så i tilbørlig afstand blev rykket i snoren, viste det sig at sigtet havde været godt, for begge arme på trillebøren var skudt af .

Min Far har fortalt lidt om livet i hans yngre dage, og da han som dreng tjente på en gård i Hjardemål Klit, hvor det var meget respektable folk som havde gården, men han syntes nu at Konen på gården, sommetider opførte sig ret underligt .

Han blev jævnligt sendt hen til Mads Dalsgård, som da var købmand i Hj.Klit, og når han var sendt efter varer, skulde han altid have en pot petrolium med hjem i en dunk, men han syntes nu at den petrolium havde en mærkelig lugt, og en dag tog nysgerrigheden overhånd, og han letede lidt på proppen, og fandt så ud af at det var brændevin der var i dunken, det var Konen som gik og drak i smug, og når hun sendte bud efter petrolium, vidste Købmanden godt hvad der skulde i dunken .

Kristian Vendelbo som Soldat,

Kristen Vendelbo ved sin gik ,

Historier fortalt af min Far.

Senere som ung, gik Far ud for at kalke og reparere folks huse, for at tjene lidt ved siden af landbruget .Han var ovre på Skræddergården, det var først på sommeren hvor han var igang med at hvidte i køkkenet, men da han skulde til at hvidte under køkkenbordet, lå der et mærkeligt lådent væsen, som han vovede sig til at bære ud i haven. men næste dag var bæstet væk, men de fik blodpølse, stegt på panden de næste dage, og det lodne bæst viste sig at være blodpølse, som var kommet i grisens mavesæk,og det var Tames Klits kone, der helt havde glemt blodpølsen, men den blev spist .

Min Far var engang i sine yngre dage, et ærinde hos en af naboerne, de var meget gæstfrie, men det med det propre tog de ikke så højtideligt, men han blev som vanligt budt på kaffe, som konen gik ud i køkenet for at lave . Inde i stuen var der hjørnebænk, og der havde brødet sin plads, og det var dengang meget almindeligt at det var manden i huset, der skulde skære brød, og han havde fundet brødkniven frem, og fået fat på kagen, som han kikkede lidt på, og råbte så ud til konen, muer muer do foer kom ind for båer hår skit po kagen, men konen hørte ikke hans kalden, hvorefter manden med ærmet tørede det værste af, og begydte og skære brød, og så var der en som fik travlt med at fortælle at han lige havde druket kaffe .

På samme ejendom slagtede de om efteråret en ko, og den blev hængt op i storstuen, kødet skulle jo modnes. Der blev ud på vinteren holdt unggilde i huset, og der blev da danset i storstuen, og det var rundt om koen. Da der om foråret var en nabo der var nysgerrig og spurgte manden om hvad de havde gjort ved koen, jo svarede manden, å vi od en sku fesk .

Der var også en ældre Enke som boede på en gård på egnen, af en eller anden grund var det tøj som hun gik i altid så blankt, og måske vaskede hun heller ikke hænder ret tit. En dag skulde Matilde Sekkelund et ærinde ind til konen, og blev straks budt på kaffe.(nu skal det siges at hjemme ved Matilde var alt skinnende rent), på bordet stod der altid de samme to kopper, men i anledning af at Matilde skulde drikke af den gamle bestyrers kop, mente konen nu nok at lidt renlighed ikke var af vejen, og tog koppen og kørte en omgang rundt med sin tommelfinger inde i koppen, så vi må håbe Matilde nød den kop kaffe. Ovennævnte kone var også ret økonomisk, foreksempel når hun

Pitrea og Kristian efter at de havde købt Glæde Skole.

Pitrea og Kristian på deres Sølvbrylupsdag, den 23/8- 1950.

kogte suppe, så lagde hun altid nogle æg i suppen, man kunde jo lige så godt udnytte varmen når den var der, og så var det altid rart at have et kogt æg i spisekammeret, hvis der skulde komme fremmede. At omtalte kone var lidt speciel, vidner en historie fortalt af Anna Smed om, da Anna i sine unge dage var opvarter ved et bryllup på egnen, da var omtalte kone imellem gæsterne, og som skik var blev der først serveret suppe fra suppeterriner, stillet med passende mellemrum på bordene, og konen var godt igang med den tredie tallerkenfuld, da hun opdagede at der blev serveret steg fra enden af bordet, hvorefter hun omgående holdt sin talerken hen over suppeterrinen, og tømte indholdet deri.

Vi fik jo også selv mad,og Far startede dagen med spegepølsemadder, med så meget salt på,at man ikke kunde se at der var spegepølse under, og så siges der at salt er så usundt, men han blev trods alt 89 år. I min barndom var der jo ikke køle og fryseskabe, så når der blev slagtet en gris, blev næsten det hele saltet, så det var flere gange om ugen, hvor menuen stod på stegt flæsk, især om vinteren .Om foråret blev der fanget en del suder i søen, som blev spist kogt stegt og røget, og når ternerne lagde deres æg sidst i april og i maj, så endte som regel de to af deres tre æg, på vores eller naboens bord. Der blev i sommerens løb fanget en del geder i søen, de var ret fulde af ben, og blev hakket sammen med saltet flæsk, og blev til fiskefrikadeller, som ikke var så ringe endda.Vi byttede med fiskere fra Naerend, som Lildstrand da blev kaldt, de fik katofler æg og honning, og vi fik mange slags fisk, men nok mest undermåls rødspætter.

Det hændte også at fiskerne kom med små ansjoser til os, det var noget der var værd at sætte tænderne i, både som stegt og når de havde været saltet i to tre dage .

Når der blev slagtet gris til jul, kan jeg huske at der blev kogt noget til sur og sød, som kom i rødgryder hvor der kom fedtlag over, og kunde holde sig en tid, men der blev hver dag set efter om der kom mug oven på fedtlaget, for så skulde det bruges . Der blev også lavet maser af blodpølse, så vi fik blodpølse varmet på panden i lang

Et billede fra Kristian Vendelboes 80 års fødseldag hvor han sammen med sit Barnebarn Søren fodrer ænder og høns.
31/10 -1965.

tid,der blev hakket en del som blev lavet i medisterpølse ,som blev saltet , og der var også nogen der lavede lungepølse, tæerne de blev saltet, og spist når vi fik gule ærter . Når ribbenene blev saltet, kom der lidt salpeter i lagen, det gav sådan en rød farve, og Nytårsaften fik vi altid krøstet kål med saltet ribben, det var en herreret med suker og kanel drysset på .

Når skinkerne af grisen var saltet nok ,så blev de røget, og det var gerne Kristian Myrup som stod for det, og det tog nogen tid, men når røgningen var tilendebragt, blev skinkerne hentet hjem, og kom så op på loftet, hvor de blev hængt på siden af skorstenen, hvor man så gik og skar af når der skulde bruges . Det var virkelig et stort fremskridt, da man fandt ud af at henkoge i glas, og der så blev lavet færdigretter som kunde opbevares på den måde .

Min Far var en ret ivrig jæger, og havde i sin yngre tid købt en hel del jord fra en naboejendom, som ikke ligefrem havde den store landbrugs mæssige værdi, men mere var til fiskeri og jagt, og jeg kan stadig huske fra min tidlige barndom, at Far havde købt en båd, den bar navnet(Svanen),påmalet på begge sider, han havde lavet en ruse af kyllingevæv, som blev sat ud i søen en aftenen, og vi børn fik lov til at komme med om morgenen, for at se hvad der var gået i om natten, da Far løftede rusen op var den så fyldt med fisk, at bunden af rusen revnede, så alle de mindre fisk som suder-aborer og skaller røg ud, medens fire store geder var alt der blev tilbage i rusen .

Vi børn fik efterhånden lov til at bruge båden, det var jo spændende at fiske, og så var der jo ternerne(hættemåger),der blev lavet store rundballer af lyng, som var bundet sammen med ståltråd, som så blev bukseret ud i søen og forankret, dem var ternerne helt vilde med at bygge reder på, for ræven havde fået for vane at svømme ud i ravlene (sivene),så der blev der ikke levnet mange æg til os .

I 1944 fandt ræven ud af at den kunde svømme ud til de kunstige holme, og havde fået lært sine unger at svømme med, efter det år var der aldrig terner der rugede i søerne i Glæde .

Vi havde en del hedejord der gik ud omkring Sevelklit, det var næsten kun til jagt ,og på den tid tog man ikke skellene så nøje, på ejendomsvuderingen fra omkring 1930 var heden vuderet til 20 kroner per hektar, så da heden i 1936 blev solgt til staten for 32 kr. for tønde land, mente man det var en ret pæn pris.

Pitrea på sin 70 års fødselsdag , den 8/4 -1955

Far fortalte om jagten i sine unge dage, det var sammen med Otto Smærup og Kristian Bonderup, og de fulgtes ad nord over Betlehem og fortsatte østpå, til de vendte om ude på Bulbjerg, da var der jo ingen træer i det område, og det var ikke sjældent de blev inviteret ind på en kop kaffe når de kom forbi et hus, og var der skudt noget faldt der gerne lidt af.

I mit fødehjem der var et landbrug til fire køer og et par mindre heste, der tog min Mor ivrig del i alt forefaldende arbejde, og da vi var børn var det altid hende der malkede køerne og passede svin og høns, om sommeren gik meget af Fars tid med at passe den efterhånden ret store bigård, og der gik også en hel del tid for ham og os børn med at lave tørv nede i Koldkær mose, men det der gav mest var nok bierne og så hønsene.

Jeg kan huske helt fra min barndom når der skulde bages, det var især til jul, og det var da i primusovnen der blev bagt, så blev min Mor altid syg, sommetider meget syg, og kunde ikke få luft, og Såby sagde altid det var slim på lungerne, og hun fik noget medisin der kaltes kinadekogt med senega, hvis vi børn hostede og der var noget tilbage af midisinen, så blev vi tvunget til at tage sådan en skefuld, og det virkede, vi turde simpelhen ikke blive syge. Det må inrømmes jeg fik lært en hel del om madlavning når Mor var syg, som jeg stadig nyder godt af, for det eneste Far kunde lave det var en æggepandekage med rugbrødsskiver og stegt saltet flæsketern i, og når man har fået det i fjorten dage i træk, så er man villig til at prøve at lave mad.

Det huslige var slet ikke min Far, det hændte ikke så sjældent at Grev Schulin kom indenfor og fik en snak med Far, så blev der snakket meget om jagt, Schulin var med i jagten i statsskoven, og havde sommerhus ved Lildstrand, og en dag Far var ene hjemme og Schulin var kommet på besøg, havde Far fundet et par øl og to glas, men det glas som Schulin fik sin øl skænket i, det var nu en blomstervase .

Det var først på Mors gamle dage vi fandt ud af at hun var alergisk over for oliefyring, og det var da der blev indlagt gasvarme i deres soveværelse, det kunde hun slet ikke være ved, hvis vi havde vidst det, så kunde hun have være sparet for meget sygdom, men fik det dog meget bedre på hendes sidste dage.

Købmandsgården i Glæde.

Købmandsgården i Glæde.

I dag er det Vestergård, (og Bjålumvej 40 i Glæde.) Da det var en Købmandsgård, omtales ejeren som Detajlist og Købmand Just Eriksen, som også drev skudehandel med Norge, fra hans lagerbygning som lå lidt vest for Bulbjerg. Det var især fødevarer der blev fragtet til Norge, og tømmer og støbegods der kom med tilbage.

Efter hvad der blev fortalt, havde ejendommen oprindeligt ligget længere mod sydvest, men på grund af sandflugten måtte den flyttes, og det blev så genopført ved øst enden af søen Sverpdyb, dengang en ret dyb sø som i dag er ved at forsvinde.

Tilbage i 1740 var det min tip-tip-tip Oldefar Jens Mogensen der boede på ejendommen, født i Glæde i 1700, og døde der i 1784, efter ham var det sønnen Bertel Jensen som overtog, og igen fra far til sønnen Peder Bertelsen. I 1838 er det igen en søn Bertel Christian Pedersen som overtager ejendommen, indtil den i 1870erne blev solgt til Just Eriksen, og var indtil da en vinkel ejendom, med stuehus og stald mod vest og lade mod nord. Just lod i 1884 bygge et nyt hus mod syd, som var 31,5 alen lang og 10 alen bred, til beboelse og med butik mod vest, af brandforsikringen da vurderet til 2500 kroner.

Modsat de andre beboere derude som solgte et stykke jord, når de manglede penge, det var jo alligevel fiskeriet de levede af, så købte Just jo til, både ejendomme og jord, som nu øster-huset som stadigt står der, det er fra en mindre ejendom som lå et godt stykke nord-vest ude i klitten, og hele tagkonstruktionen blev kørt hjem til gården, og huset så genopført. Sådan gik det også

Mathilde og Gregers Sekkelund.

med Stærehuset som også lå derude, det blev også flyttet hjem og sat på vest-siden af stalden, hvor det i snart 100 år fungerede som hestestald.

Just havde også købt en hel del jord som gik helt ud til havet, hvor der mod øst var sat hegn op for at holde styr på en større flok får, helt op i 1950erne stod der stadigt et par ret store ege-stolper ved rednings vejen, ned for Store Videbåkke, som minde om Just. Før i tiden lå der ude mellem søerne nord-vest for gården en række mindre bakker, og når der var nogen der var kommet til at skylde for købmands varer, så kunne de afdrage på deres gæld med 35 ører for hver dag de kørte sand ud med trillebør, og derfor ligger dette stykke flade mark der ude mellem søerne i dag.

Just havde også før jernbanen kom til Frøstrup, Købt Gården Trye, og det sagdes at når en datter blev gift, så fik hun 10,000 kr, og et stykke af Trye eng som medgift. Just var enkemand sine to sidste år, da hans kone Ane Marie født Pedersen døde den 27/2-1907.
Just var medlem af sognerådet i en del år, og da han døde den 25/4-1909, 60 år gammel, var han medejer af Tømmerby og Lild Kirker.

Kort tid efter hans død solgte Justs Døtre gården til Mathilde og Gregers Sekkelund, og ejendommen blev herefter drevet som landbrug, da de overtog stod der stadig 16 200 punds sække med puddersukker på lageret, som skulle have været solgt i Norge. Gregers blev ved med at have den store flok får i klitten, indtil staten i 1936 opkøbte heden til 32 kr.pr tdr. land.

Mathilde og Gregers, de havde ingen børn selv, men da sadelmager Jens P. Jensen i Frøstrup omkring 1915 mistede sin kone, kom hans datter Ida ud til dem som plejebarn. Efter at Ida blev gift flyttede hun til Østerild, hvor hun ret ung omkom ved en trafik ulykke. Senere kom Anna Svendsen fra Hjardemål i pleje hos dem (Grejses Anna), Anna blev midt i trediverne gift med Emil Bonderup og flyttede til Hjardemål.

Den første store fest som jeg kan huske fra min tidlige barndom, det var Mathilde og Gregerses sølvbryllup, det startede med at skafferen, så højtidelig som Martin Mølbæk nu

Billedet er fra Mathilde og Gregerses Sølvbryllup i 1934. Det er folkene som står for festen, som står til fotografering, fra venstre ukendt - Stinne Roesen - Klara Mølbæk - Ferdinand Nielsen - Anna Nielsen - Marie Nielsen - ukendt - Anna Mikkelsen - (Grejses Anna)- ukendt - Niels Mølbæk, og hans hund.

kunne være, gik rundt og inviterede til festen. Et par dage før festen, gik nabokonerne som skulle hjælpe til, to og to rundt med riskurve i nabolaget, hvor nogle skulle låne gryder og pander, medens andre var ude for at låne tallerkener -kopper - suppeterriner - glas og andet spisebestik, som skulle bruges ved festen.

Da Sølvbryllupsdagen oprandt, var der sat flag og æresport op ved indkørselen til gården, og sølvbrudeparet blev vækket med musik og sang. Om aftenen var der dækket op i storstuen, og jeg kan huske at gæsterne prøvede på at undgå at komme til at side foran suppeterrinen, for det var skikken at vedkommende skulle øse suppe op til de omkring siddende .

Og efter en vellykket fest, måtte nabo konerne igen ud med riskurvene for at tilbagelevere de lånte sager, og det var ikke altid så spændende, hverken for dem der skulle levere tilbage, eller for dem der havde udlånt, for det kunne jo ikke undgåes, at der var noget af (poselinet) som var blevet skåret, og der var jo altid nogen der ikke ville have det skårede tilbage, så der kunne godt blive lidt uvenskab efter sådan en fest.

De unge som var ved Gregerses, de fik også lov til at holde fest (unggilde), det blev holdt om sommeren når laden var tom, så blev der danset i loen, musikken var gerne en der spillede på hamonika, og så var der selvfølgelig kaffe inde ved Mathilde. Den slags fester blev der holdt en del af på egnen, der var jo da stadig en stor flok unge mennesker på egnen.

Midt i trediverne kom Ruth Hebeltoft som feriebarn ud til Mathilde og Gregers, der var mange børn fra storbyen som i de år kom ud på landet med ferie tog, de kunde godt være noget blegnæbede når de ankom, men sol og færdsel i den fri natur, og så en god landlig kost, det

Ruth med John, og Kristian med Leif.(billede fra 1947.

gjorde at de fleste så helt anderledes sunde ud, når de vendte hjem til storbyen igen.
For Ruths vedkommende, gik det sådan at hun blev ved at komme til Gregerses år efter år, og noget kunne tyde på at et benbald blev årsag til at hun blev her på egnen. Det med benbald som det blev kaldt, det var noget der var meget populært ret hurtigt efter at krigen var sluttet, da var der mange af de unge der havde lyst til at holde bal, som blev holdt i forsamlingshuse som blev lejet. Nu skal det lige siges at i den sidste del af krigen, da var der udgangs forbud når klokken var otte om aftenen, så måtte der ingen færdes ude, og der var nu ikke så meget sjov ved de eftermiddags baller der blev holdt på kroen når det skulle slutte kl 7 aften. Det var jo nok den frihed vi lige pludseligt havde fået, der var årsag til at sådan nogle hold på en fem seks unge mennesker slog sig sammen om at holde sådan en fest.

Det med musiken var ikke det værste, det kunne nemt skaffes, da alt var rationeret, var det straks værre at skaffe et stykke vinerbrød og så noget kaffe surogat som smagte lidt af kaffe. Kristen Pedersen Mellemmølle (ses på billedet), samt undertegnede og et par stykker mere, vi havde lejet Bjerget forsamlingshus, og havde fået lovning på noget der lignede kaffe hos købmanden, selv bageren havde lovet os et stykke brød til hver af gæsterne. Nu havde der været holdt et par af den slags fester i forsamlingshuset på Bjerget, og det havde Røde Villy, betjent i Fjerritslev fået færten af, så dem der havde holdt fest der, de måtte af med en bøde, det blev årsagen til at vi som havde både musik og brød lejede forsamlingshuset i Hjardemål, hvor festen blev holdt den 31/12- 1945. Det med transporten af gæsterne, det foregik med hestevogn, både fra Lildstrand og Bjerget og det var dengang meget almindeligt, da det tog nogen tid inden der kom gang i de gamle biler efter at krigen var sluttet.

Det blev en god fest der blev holdt i Hjardemål den aften, og så var det den aften at Ruth og Kristen faldt for hinanden, og det blev så til bryllup ude ved Mathilde og Gregers i marts i 1946 samtidig med at Kristen Pedersen fik pladsen som pedel ved Tømmerby Skole, en plads som han beholdt til han gik på pension.

Holger Nielsen (Tyrk)- Gregers - Ruths Mor - Mathilde og Ruth.
Sidende Anna Svendsen (blev kaldt for Grejses Anna.)

I Gregerses tid på gården var det hele altid så velholdt, både inde og ude, de havde i mange år både karl og pige og der var ingen tvivl om at det var et godt sted at være, Holger Nielsen (Tyrk)var karl der i syv år og hans to søstre Dora og Karla var der også i længere tid.
De var altid så fint kørende hos Gregers, med deres gule nordbakker og det fine sølvbeslåede seletøj og når de kørte i kane havde de, de fine bjelder på hestene, det lød nu flot og hvis de kørte i jumpen, så var der sat en klokke på seletøjet. Inde ved Mathilde var der altid skinnende rent, og det hele så altid så nymalet ud, og de fine messing håndtag var altid så blank pudsede.

I 1952 solgte Gregerses gården til Ebba og Svend Bak, og i deres tid derude blev der lavet en hel om på bygningerne, men efter en seks syv år solgte de og overtog Svends fødehjem. Efter forskellige ejere, købte Kristian Verter ejendommen i 1960, han var en meget gæstfri og hjælpsom mand, som drev lidt landbrug og var en ivrig jæger, og boede der i ca, 30 år.
Han solgte gården til Ib Thage, som i nogle år drev fåreavl på gården. Det er nu Per Erichsen med familie der bor på Vestergård, hvor der på marken i dag går en pæn flok islænder heste, og nyder tilværelsen.

Chr. Mikkelsen og Hustru.

Mikkelsens ejendom i Glæde.

Ejendommen blev altid i min barndom omtalt som Mikkelsens, selv om det var mange år siden at manden var død . Dens matr no var 92 a, og var en gammel paralel gård, tilbage før 1785 beboet af mine tip-tip-tip oldeforældre Christen Nielsen og Karen Handsdatter. Efter 1785 var det sønnen Lars Christensen og Ellen Lauritsdatter (*født i Myrupgård).* I 1818 var det deres søn Laurits Lars Larsen og Inger Marie Bertelsdatter som overtog ejendommen, men allerede den 27/4 i 1820 omkom han på havet ved den store drukne ulykke sammen med 11 andre, de havde da to små børn, Lars Christian Larsen (Sund)født i 1914 og Elene Larsdatter (min oldemor)født 27/11- 1817. Inger Marie blev gift anden gang 13/2 -1821 med Christen Pedersen Sund, smed i Glæde og de havde sammen en datter Margrethe som blev gift med Peder Myrup Pedersen i Glæde.

I 1838 var det ovennævnte Lars Christian Larsen (Sund)der overtog, blev gift i 1838 med Karen Pedersdatter, datter af Maren og Peder Hansen Rærgård. I 1880 Chr. Mikkelsen Sund og hustru som ses på billedet, efter dem Lars Christen Sørensen Sund. I 1916 Johannes Kaspersen Diernes, gift med Elna Vibe Pedersen. I 1920 Gregers Sekkelund, ejendommen blev nedbrudt i 1935.

Mølbæk Familien i Glæde.

Jens og Sine Mølbæk.

Da jeg var dreng var en stor del af Glædeboerne af Mølbæk familien, det var da Jens og Sine samt fem af deres syv voksne børn der boede omkring i nabolaget. Jens Mølbæk Jakopsen var født i Glæde i 1866, som søn af Jakop Svendsen Thomsen og Johanne Jensdatter Blegsted, som var født i Mølbæk i Vust, og Sine som hun blev kaldt, var døbt Christine Jensine Larsen og var født den 9 marts 1867 på Rotbøl hede, og var af en sødskendeflok på 11, som datter af Maren Kristine Christensdatter og Lars Nielsen Jul,(eller på det lokale sprog YVEL), familien Jul flyttede senere til det der blev kaldt Betlehem, og boede på matr no 25 Bjerget klit, beliggende ca 1 ½ kilometer vest for Myrupgård.

Sine og Jens Mølbæk blev gift den25 november 1892 i Lild kirke, og startede deres fælles tilværelse ude i et lille hus(Stære-huset), hvor deres ældste søn Frands blev født, huset lå ved nordøst hjørnet af de meget store bakker, som ligger nordvest for vestergård i Glæde, og de boede da i Hjardemål Klit, da huset lå ca 100 meter vest for sogne- skellet til Lild, huset de boede i var da ejet af købmand Just Eriksen i Glæde.

Omkring 1898 overtog de Jens fødehjem i Glæde, en ejendom med meget jord til, men hvor det meste var lyng-bakker, hvor Jens om vinteren brugte megen tid på at køre sand ud i lavninger, for at lave agerjord. For at skaffe foder nok til dyrene, havde Jens i mange år lejet en sø, kaldet Boldbredning, som lå vest for deres ejendom og hørte under Oddersbølgård, hvor der i søen hvert år blev bjerget hø, der blev også fanget fisk i søen, det var især suder og geder der blev fanget, der var en ø i søen, som blev kaldt (tanholmen), hvor der hvert forår blev indsamlet måge æg, det var noget der rigtigt blev set hen til, så kunne der bare spises løs, medens de æg hønsene lagde når endelig de begyndte at lægge æg om foråret, de skulle helst med til købmanden for at få varer med hjem.

Der var en hel del mose på deres ejendom, hvor Jens hvert år gravede tørv, tørvejorden blev trukket op med det vi kaldte en trækopfiel eller bræt, hvor det så blev æltet i et dertil gravet hul i jorden, på ca en gange to meter og en halv meter dyb, hvor bunden var af træ, der kom så tørvejorden i sammen med en passende mængde vand, hvorefter det så blev æltet med de bare

Billede fra Sines 90 års fødselsdag den 9 marts 1957.
Her sammen med hendes syv Børn, øverst fra venstre Jakop- Frands-
Lars-Niels og Martin, nederst Alfred-Sine og Johanne

føder, til blandingen fik den rigtige konsistens, derefter blev det skovlet op i en trillebør (en boer) og blev så kørt op på en flad mark, hvor det blev hældt i forme og strøget af. Når så tørvene var blevet så tørre at de kunne holde sammen, så blev de rejst på højkant, så de stod skak for hinanden, for at de kunne tørre færdigt, så de kunne sælges, prisen man forlangte for tørvene var altid per tusinde.

Jens var meget stille mand, det var som regel Sine der brugte mundtøjet, hun var jo af Jul familien, som havde snakketøjet i orden. Sine havde en vane, når hun fik en kop kaffe, så blev kaffen altid hældt om i underkoppen, som hun så sad og balangserede med på fingerspidserne, hendes drikken kaffe foregik altid på denne måde, deres søn Niels, nød også gerne sin kaffe af underkoppen, helst med en sukkerknald til.

Sine havde noget med at være slem til at dåne, naboerne var i tvivl om hvor slemt det var, for eksempel da hun fortalte om en nat de lå i sengen, det var mørkt og hun lå der og var dånet, medens Jens fammelt rundt og ikke kunne få ild på pitroliums lampen.

Sine var i sin yngre tid som 17 årig på vej til England med skib, hvor hun skulle passe hus for en ældre bror som var kaptajn, da hun under sejladsen derover måtte en tur på toilettet, et meget morderne et, hvor der skulle rykkes i en snor, noget som Sine aldrig før havde set, da hun så rykkede i snoren og vandet skyllede ind, så besvimede hun, for hun troede at det var havet der kom brasende ind i skibet.

Sine og Jens Mølbæk havde en børneflok på syv,
den ældste af deres børn Frands, som var gift med Tilde, de boede i mange år ude på Kløv Kjær hvor de havde en landejendom, og deres to børn, Jenny og Hans er født der, medens Jenny blev på egnen, så flyttede Hans efter han blev gift med Else, til Frøstrup hvor de siden har boet. Frans og Tilde flyttede senere til Grønbjerg, hvor de havde et mindre landbrug.

Sine og Jenses datter Johanne, blev i 1926 gift med Kristen Olsen.
Han var født ude i Betlehem, som søn af Krestine (Stine) og Kristen Jensen(Damsgård). Kristen Olsen var murer, men efter at de flyttede til Nors, havde de samtidig Træsko-forretning, som efterhånden blev heltids for ham.

Johanne som var syerske, gik i sine unge dage rundt på gårdene og syede, som det dengang

Gerda- Kristen Olsen-Johanne-Stine med Vigo-Kristen Damsgård-
Martin og Klara med Gunner, det var før datteren Åse var født.

var skik og brug, og efter at de var flyttet til Nors, havde Johanne de første år systue i hjemmet. I ægteskabet havde de en datter, Gerda der sammen med sin mand Knud Kristensen, drev forretningen K .K .Møbler i Vilsund.

Jakop Mølbæk, han blev i 1939 gift med Jenny Jeppesen, som kom fra Skrædergården i Hjardemål Klit, hvorefter parret købte en gård i Amtoft. Ejendommen blev drevet med megen flid og dygtighed, men allerede i 1953 måtte de på grund af Jakops dårlige helbred afhænde gården. De lod da opføre et hus i Frøstrup hvor de boede i nogle år, men de længtes så meget efter Amtoft, at de senere flyttede tilbage dertil.

Lars Mølbæk, blev gift med Elna, den 13 november 1928.
Lars var murer, og de købte et mindre landbrug i Glæde, hvor de på ejendommen havde tre køer og et par mindre heste, og hvor Lars sammen med landbruget, gik ud på arbejde som murer. Ejendommen som de boede på, havde i 1849 været bygget som Kommune skole, men var efterhånden blevet for lille, hvorefter der i 1883 blev bygget ny skole i Glæde, men den gamle skole fungerede i en del år som privat skole under ledelse af Maren Kirstin.

Lars Mølbæks var i de første syv år af min tilværelse, vores nærmeste naboer, og de ældste af deres børn og vi to søskende, vi var det meste af tiden sammen, skiftevis hos Elna og min Mor. Omme ved Elna var det ikke så sjældent at der var en lille ny på vej, jeg kan huske når min Mor sagde, no trover a at der er en bette ny po vej, for no bejer Elna sånte ætter Las ijen.

Elna var noget kraftig når hun ventede sig, og fik af og til min søster til at vaske gulvet inde under sengene, hvor hun for at være sikker på at det var ordentlig gjort, trillede en femøre ind i det inderste hjørne, som min søster så måtte få for sin vasken gulv.

Når Lars kom hjem fra arbejde, så tog han altid møgbøren med inden for stalddøren, inden han gik ind i bryggerset, hvor han lagde sin rygsæk på bordet, hvor vi børn så fik travlt med at se efter om han havde levnet noget af madpakken, for sådan nogle mader der havde været med ude på arbejde, de smagte altså godt. Det var nu altid sjovere at hjælpe Lars ved landbruget, end det var at hjælpe til derhjemme, hvor vores gulerødder var gule, medens Larses gulerødder

Ejendommen i Glæde hvor Sine og Jens Mølbæk boede, og hvor deres syv børn er opvokset. Ejendommen hed senere Bjålumgård.

var røde, og de smagte nu bedre. Lars var nu også bedre til at lave fløjter, for dem han lavede, dem var der flere toner i, medens de fløjter min Far lavede, kun havde en tone.

De fire ældste af Elna og Larses børn blev født i Glæde, som det så smukt heder, det var Elida - Erna - Frida og Ebba.

Fra deres tid i Glæde kan jeg huske at Elna havde samlet nogle mel sække, dengang købte man mel i støre portioner, og en halvtreds punds mel sæk som var lavet af lærred, blev altid anvendt til at sy tøj af. Elna havde samlet og farvet sådan nogle sække, og deraf syet de fineste lyserøde kjoler til sine piger.

I 1935 byttede Larses ejendom med Peter Pedersen (Mellemmølle), og Larses kom da til at bo i Frøstrup, hvor deres to piger Dora og Nina er født. Men efter at have boet et par år i Frøstrup, blev der igen byttet ejendom, det var med Lars Vendelbo, og de kom nu til at bo i Hjardemål Klit, i en landejendom hvor der førhen havde været Købmands-handel, hvor ejendommen efter købmanden altid blev kaldt Mads Dalsgårds,(lå bag ved Klitvejen 108), og medens de boede der blev deres datter Gudna født.

Da krigstiden satte byggeriet i stå og også satte sit præg på landbruget, ikke mindst på den magre jord, så var der efterhånden ikke meget arbejde at få på egnen, så det endte med at de solgte ejendommen til naboen i 1943, hvorefter de købte en lille landejendom i Lønnerup, og Lars fik så arbejde i Østerild plantage. De tre yngste af deres ti børn, det er Karla - Jens og Norma er født i Lønnerup.

De havde mange gode år i Lønnerup, hvor Lars i sin tid som pensionist passede sit landbrug, og hvor deres hjemme boende datter Karla, med stor omhu passede sin hønsefarm. Det var et meget gæstfrit hjem at komme i, både for naboer og familie, ligegyldigt hvem og hvor mange der kom, så var der altid mad nok i Elnas spisekammer.

Når familien var samlet, om det så var selve juleaften, så skete der altid det samme, lige

GLEMT MEN IKKE GLEMT

Mor blev altid væk juleaften

Et fint lille fingerbøl gemmer Erna E. Jensen i Kollund med stor omhu, for det vækker en masse minder om hendes barndoms dejlige juleaftner i et lille husmandssted ved Hjardemål Klit i Thy.

– Min mor fik ti børn i løbet af 20 år, ni piger og en lillebror, og julen var for os børn den skønneste tid på hele året. Når vi juleaften havde spist og ryddet til side, sagde far: "Nu skal vi ned i kohuset og hestestalden og give dyrene en ekstra godbid, fordi det er jul, og så skal mor have lov til at pakke de sidste gaver ind." Når så mor kaldte og sagde, vi måtte komme ind igen, stillede far os op i række med den mindste først, men når vi så kom ind, var mor altid væk. I en lang række måtte vi derefter løbe rundt i hele huset for at finde hende, og når det var lykkedes, gik vi rundt om juletræet. Vi sang julens glade salmer, som far i julemåneden havde lært os børn udenad nede i kostalden, mens han sad og malkede. "Bare for at gøre mor glad," som han altid sagde.

Når vi så pakkede gaver ud, sad far og mor og flettede fingre og glædede sig sammen med os. Vi fik for det meste tøj, som mor havde syet om af gamle ting, men jeg husker specielt julen i 1941, for da fik jeg et sølvfingerbøl med en rød sten foroven. Rigtigt sølv var det selvfølgelig ikke, men for en lille pige på ti år var det noget af det fineste, man kunne forestille sig. Jeg kan slet ikke huske, hvad de andre fik, men jeg husker, at far fik et sæt undertøj med lange ben og lange ærmer og med lodden vrang, og inde i fars gave lå seks små dukker af celluloid. "Vil I ikke have en dukke hver, for jeg leger jo ikke med dukker," sagde far. Den jul var vi lige seks "store" piger, der blev meget glade, men dermed var det ikke slut.

Juledag kom vores gamle nabo, Stine Damsgaard, og gav os hver et skjorteærme, som hun havde klippet af sin afdøde mands skjorter. Vi skulle så følge med hende hjem, hvor vi fik lov til at rode i en masse tøj, hun havde i en dragkiste oppe på sit loft. Vi måtte hver fylde et skjorteærme med stof til dukketøj. Stine klippede af og gav os hver de stykker tøj, vi ønskede. Selv om vi frøs, blev vi på loftet, til vores skjorteærmer var fyldt op. (Tak til gamle Stine, som for længst er borte).

Vi børn forstod ikke rigtigt, hvorfor der altid stod en spand vand med en gulvklud inde i stuen juleaften. Det var bare noget, der hørte julen til. I dag kan jeg bedre forstå det, for vores juletræ var en rødgran med levende lys i en lavloftet stue. Ikke bare vi, men også dyrene ville jo være i fare ved en brand. Far elskede sine dyr, og vi børn måtte aldrig slå dem, uanset hvor genstridige de var, for som far sagde: "De kan jo ikke slå igen." Far drømte heller ikke om at slå os børn. Hver aften kom han ind og gav os hver et godnatkys og sagde: "Sov i Guds navn." Og den værste straf, der kunne overgå os, hvis vi havde været uartige, var, at far ikke kom ind og sagde godnat. Det var frygteligt, selv om mor forsøgte at glatte ud og sige: "Far er ikke vred, han er bare ked af det."

Vi kom ikke meget i kirke, men far havde sin egen måde at opdrage os på. Vi måtte ikke bande, lyve og stjæle, og vi skulle kunne Fadervor udenad. Jeg husker, at han engang slog et stort søm i en bjælke i laden og fortalte os, at "Vorherre ser alt. Når vi mennesker gør noget forkert, slår Vorherre et stort søm i os, og når vi så beder om tilgivelse for det, trækker han sømmet ud igen." Far trak derefter det store søm ud af bjælken igen, men man kunne jo tydeligt se, at der var et hul, hvor det havde siddet, og så fortsatte han: "Sådan vil det også ske for os, at selv om Vorherre trækker sine søm ud af os igen, når vi angrer vores fejl, så vil der altid blive et ar tilbage ligesom i bjælken. Pas på, I ikke får for mange ar!" sagde far – og en bedre prædiken kunne præsten såmænd ikke have givet os.

Erna E. Jensen i Kollund får 300 kr. for beretningen om fingerbøllet, som hun fik i julegave i 1941, og andre juleminder

FOTO: JØRGEN BJERRE

Skrevet af Erna Mølbæk, født i Glæde 14/2-1931, fortæller her om deres jul i Hjardemål Klit.

Klara og Martin med Viggo og Gunner.

pludselig, så var Elna og alle hendes Piger samlet i køkenet, og så blev der snakket.

Efter Larses død i 1979, var det som om Elna ikke var så glad for at bo i Lønnerup, selv om Karla var der, hvorefter ejendommen blev solgt, og de kom til at bo i den gamle skole i Østerild, hvor Elna fortsat holdt sammen på familien til sin død, den 13 november 1988.

Martin Mølbæk, gift med Klara som var født ude i Betlehem.

Klara var datter af Krestine (Stine) og Søren Kr. Jensen, gik under navnet Kristen Damsgård. I 1928 havde Kristen Damsgård og Vilhelm i Oddersbøl byttet ejendomme, Vilhelm fik ejendommen i Betlehem, medens Kr. Damsgård fik ejendommen i Hjardemål Klit, som indtil da havde hørt under Oddersbøl.

I 1933 overtog Klara og Martin denne ejendom, der blev dengang bygget et stykke til, så Stine og Kr, Damsgård kunne blive boende hos dem. Der blev op igennem trediverne købt mere jord til, og bygget lade som der blev sat vindmølle på, og omkring 1940 blev der bygget nyt stuehus, hvorefter det gamle blev til aftægts-bolig for Stine Kr. Damsgård.

Det var en rigtig klitgård med marker der efterhånden var dyrket op, som lå spredt mellem hede og lyngbakker. I stalden stod der som regel otte malkekøer, men da Martin godt kunne lide at gå og handle, var det ret svingende hvad der var af ungkreaturer på ejendommen. Det var også med tiden blevet til en ret stor flok af får, der var der hjemme om vinteren, men når lammene var født om foråret, kom det meste af fåreflokken ned og gå i klitten, hvor de græssede i mannen om sommeren.

Knegtene som Martin sagde, det var Gunner og Viggo, havde i 1945 da de var syv og ni år, startet med kaniner, der skulle jo laves penge, så deres bestefar Kr. Damsgård, havde de fået sat i gang med at lave bure til kaninerne, først nogle stykker i køreloen, men kaniner yngler jo, så kom der en række rundt i et gulv i laden, efterfulgt af en række ovenpå, der var bare et lille problem, for da de startede med kaniner, havde de lovet at de sagtens kunne plukke føden til kaninerne i vejgrøften, men det med at plukke græs, var nok efterhånden som flokken af kaniner voksede blevet for besværligt, så de fandt det lettere at hente grutning henne under kværnen, når så grisene skulde fodres, så var der som regel for lidt til dem. Martin havde advaret dem om, at det med at fodre kaninerne med grutning skulle stoppe, men virkningen var udeblevet, så en morgen efter at Gunner og Viggo var gået til skole, bad Martin mig om at lukke ladeporten op, hvorefter alle lemmene på kanin burene blev åbnet, og efter nogen betænkningstid tog kaninerne mod til sig og kom ud af burene, men det med at komme ud af

Martin med Lotte og den Blå, foran to læs tørv,
Biledet er taget foran smeden i Frøstrup.

ladeporten, det skete meget forsigtigt i begyndelsen, men efter et stykke tid, sikke et syn at se hundrede kaniner løbe rundt og springe en meter i vejret.

Da Gunner og Viggo kom hjem fra skole, fik de sagt mange ord, nok ikke ligefrem ord som læreren havde lært dem, men kaninerne blev der ude, hvor de gravede huler i en sandbanke, men endte nok deres liv som ræveføde.

Det var et godt sted at være hos Klara og Martin, det siger jo noget at Maren Pedersen (Mellemmølle), var pige hos dem i 18 år. Hos Klara var der ikke langt imellem måltiderne, og hun var god til at lave mad, noget jeg aldrig glemmer var hendes spegesild med sød hvid løgsovs til, havde man først smagt Klaras sild, så var der ingen andre der kunne lave spegesild. Der kunne være problemer med deres drenge, når vi skulle spise til middag, så skulle de lige først ind og se om der var noget på Besteforældrenes bord, de hellere vilde have, når det blev for tit de forsvandt derind, så kunne det hænde at Martin var inde og hente dem.

I krigstiden blev der med hestene kørt en hel del vognmands kørsel, om sommeren især med tørv ude fra Mads Nøregårds, hvor der under krigen blev gravet mange tørv. Da der under krigen næsten ikke kunne skaffes kunstgødning, blev der efterhånden mangel på foder, det kneb især med at avle korn på den magre klitjord, som ikke gav megen udbytte af sig. Der blev sået spergel på noget af den dårligste jord, og spergelfrøene blev kogt til foder for hestene, når sådan en grydefuld frø, havde stået og kølet af, blev det tømt af ved at vende bunden af gryden i været, og indholdet lignede en meget flot gele, hvoraf der så blev skåret skiver af til hestene, det var virkelig noget de kunne lide.

Der blev også i vinter halvåret slået meget lyng i klitten, hvor Martin da havde Jens Melemmølle til at slå lyng for sig i klitten, hvor han kunne slå to læs om dagen med lyngleen. Jens var en stærk mand, så det blev gerne der hvor der var et ordentlig lag på, som godt kunne være temmelig grov, som blev hakket af. Det var især landmænd sønder fra Hannæs, som der var aftale med, når Martin kom med to læs lyng, så skulle de mødes ved Frøstrup Kro og skifte

Klara og Martins datter Åse.

Jeg var ved Martins noget af tiden i 44 og fra 20 marts i 45 var jeg fæstet dertil de fire dage om ugen, men blev bedt om at begynde noget før, nok fordi Klara gik og ventede sig, og den 17 marts nedkom hun med en lille pige, som senere blev døbt Åse.

Martin havde lovet at køre flyttegods den dag for Else og Arnold Christensen, som indtil da havde haft forpagtningen af landbruget ved Hjardemål Klit Plantage, så det blev i stedet for mig, der måtte hjælpe dem med at flytte til Rotbølgård på Kæret, som de da havde købt.

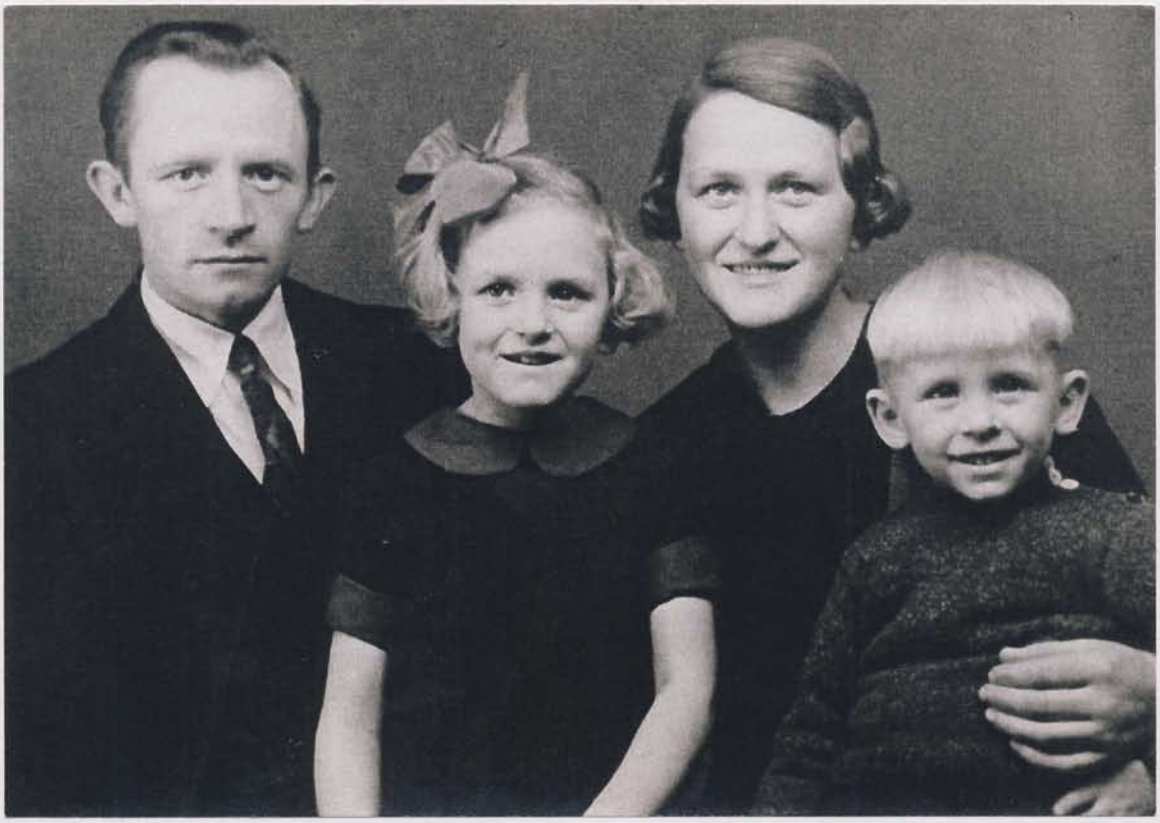
Jeg husker den dag da Åse blev døbt, det var lige før krigen sluttede, på de tider var der jo ikke noget med at køre i bil, så jeg kørte med den gamle Lotte for jumpen, de godt tre kilometer til Hjardemål Klit Kirke, først med Bedsteforældrene og Drengene, så hjem efter Klara og Martin med den lille, og efter dåben hjem med dem, hvorefter så Stine Kristian og Drengene skulle hentes hjem, alt i alt ca 20 kilometer for gamle Lotte at løbe.

Den største af Martins heste, kaldet den blå, det var altså en hoppe, der også skulle hjælpe til med økonomien, ved hvert år at nedkomme med et føl, heste var jo blevet dyre under krigen, Tyskerne havde jo mistet mange heste under krigen, så de opkøbte dem og priserne steg enormt, især i den sidste del af krigstiden.

Martin havde i oktober 44 en plag på knap halvandet år, som han forlangte 800 kr. for, men Mads Nørregård ville kun give 700 kr. for den, men Martin lagde 100 kr. på prisen for hver uge der gik, men plagen blev solgt for 1675 kr. inden jul.

Da jeg tjente ved Martins blev kornet der altid sået med hånden, og der skulle sås rug lige sønden for skoven, da Martin skulle en tur til byen, mente han at jeg kunne have godt af at lære det med såkunsten, men han ville lige sige at jeg kunne regne med, at Kristen Damsgård når kornet kom op, ville gå ved vest enden af marken, for at se om der var striber i kornet, så nu var gode råd jo dyre, men jeg fik så ideen med at så på tværs af marken, da kornet var spiret frem, blev jeg sådan rost af Kristen Damsgård for min såning, ja Martin fandt jo godt nok ud af fidusen, men fortalte ikke noget til Damsgård.

Martin var jo en Mølbæk, og kunne godt lide og lave sjov, nu var der det med naboerne, de var helt sikre på at han blev 50 år den 25 juni i 52, hvor de kom for at gratulere, men da Martins var forberedt på hvad der ville ske, så var der dækket op til dem, men i 1953 blev naboerne højtideligt indbudt, for at fejre hans 50 års fødselsdag.

Niels Mølbæk og Olga med Grethe og Vagn.

Omkring 1963 solgte Klara og Martin gården i Hjardemål Klit, og købte så hus i Frøstrup, hvor der var lidt landbrug til, som især blev drevet med får og høns.

Niels Mølbæk blev gift med Olga i 1928.

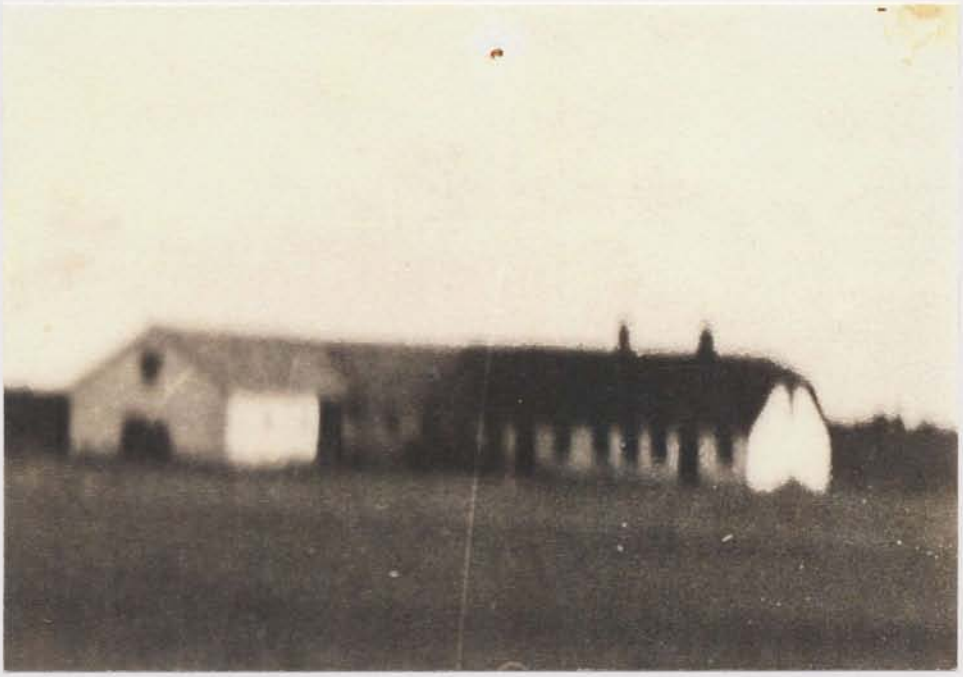
Niels var udlært som tømrer, og efter de blev gift, købte de et mindre landbrug i Glæde, hvor Niels også havde tømrerværksted. Op gennem trediverne, byggede Niels sammen med broderen Lars Mølbæk, for en hel del folk på egnen, der var især mange mindre landbrug der fik bygget ny lade, der var fast pris på 1000 kr. for sådan en lade, som var 12 meter lang og med kørelo i siden, og med pandeplader som tag.

Da mine forældre først i trediverne spekulerede på at bygge nyt stuehus, gav Niels og Lars tilbud på 3500 for et nyt stuehus, som dog ikke blev bygget, da det gamle stuehus i stedet blev forlænget med en stue.

Midt i trediverne lod Olga og Niels et stykke bygge til øst enden af deres hus, der var ingen tvivl om at det var på grund af pladsmangel, for deres hus var nu ret lille. Når der sådan blev lavet noget særligt inden for Mølbæk familien, var det skikken at de alle mødte op og hjalp til, så det gik ret hurtigt med at få mur og spær sat op og lagt tagplader på. Da de var færdige skete der desværre det, at der om natten kom et meget heftigt stormvejr fra sydøst, som væltede alt det nybyggede, både tag og mur. Desværre var der ikke tegnet nogen forsikring på det nybyggede, så det hele så ret håbløs ud.

Da mine forældre og Nilses var fælles om avisen, og da jeg næste dag kom over til Olga med avisen, kan jeg huske at hun sad og græd. Dengang var naboer til for at hjælpe hinanden, og jeg ved at der var nogen der kom med en konvolut, hvad der var i vides ikke, men Olga kunne ikke holde tårerne tilbage, men dengang vist af glæde. Så gik Mølbækkerne igen i gang med byggeriet, et lidt større arbejde denne gang, men muren fik lov at tørre inden der kom tag på.

Fra min barndom kan jeg huske Olga, hun var nu altid så god ved os, og når vi kom med

Olga og *Nielses ejendom i Glæde.*

avisen om morgenen, så var hendes børn, Grethe og Vagn ikke stået op, hvis det var koldt i vejret, så havde Olga lagt deres tøj til varme i komfur-ovnen, men når vi kom med avisen, så skulle hun lige have det sidste nyt fra avisen, men så kom lugten fra det varme tøj som nok var glemt, så slog Olga hænderne sammen og sagde (å denme et), det var hendes mundheld som ret tit blev brugt, en anden gang jeg var der, hvor Jakop Mølbæk var der for at hjælpe med at køre møddingen ud, så kom han ind med en kop som havde hank og var hel, hvortil Olga sagde å denme et så er a kommen te å smit den fejl kop ud.

Da krigen kom, gik byggeriet i stå, og Niels købte da en naboejendom af kreditforeningen for 2600 kr. på ejendommen var der en ret ny lade, som blev flyttet hjem og bygget til huset hvor de boede. Der blev så købt et par heste, hvorefter der blev startet med at lave tørv, med hestene som trækkraft for æltemaskinen, der blev så i nogle år fremstillet og solgt en del tørv.

Niels var nu en flittig mand, hver sommer var han ude for at høste ravl (siv)ude i Oddersbøl søerne, og i krigs årene sad han næsten hver aften om vinteren, og flettede og syede ravlsko (sivsko), som dengang var meget efterspurgte.

Niels og Olga var festlige mennesker, som også af og til kunne finde på at invitere de unge i nabolaget til en aften med lidt sjov, det var jo ikke noget vi var forvente med og det hente også at der blev danset i laden, til musikken fra Nielses violin, eller (fjolen)på det lokale sprog.

I 1941 kom der hos Olga og Niels en lille efternøler, en dreng der blev døbt Knud. I 1944 solgte de ejendommen i Glæde til Alfred Mølbæk og flyttede så til Frøstrup, hvor de efter at have boet et par steder, byggede det hus hvorfra de i over 40 år drev Tømrer-forretning.

Alfred Mølbæk blev i 1934 gift med Thea Slavensky..

Alfred som var yngste søn af Sine og Jens Mølbæk, var nok det meste af sine unge dage hjemme hos forældrene, hvor der om sommeren blev lavet en hel del tørv, der ud over havde han også forskelligt daglejer arbejde. Thea som stammede fra sydthy, men kom her til egnen da hun fik plads på Koldkærgård som tjenestepige, og brylluppet foregik i Alfreds hjem, som de da overtog.

Sine og Jens blev boende hos Alfreds, det med at forliges gik nogenlunde, hvis der ind imellem var uoverensstemmelser mellem Thea og Sine, så var det nemt at bemærke, for så gik Jens altid ude i stalden. Der var et par gange hvor Sine og Jens prøvede at flytte hen til et par

Johanne- Gerda og Kristian Olsen.

andre sønner, men de flyttede hurtigt tilbage. Der blev også efter at Alfreds overtog ejendommen, hver sommer æltet tørv og det med at ælte det foregik da stadigt med de bare føder, lige som i hans faders tid. Alfred kørte også mælketuren fra Glæde i flere år. I krigs årene solgte han også lyng til dem sønder fra Hannæs, det var mig der dengang slog lyng for ham med lyngleen og fik fem kroner for hvert læs, det gav dobbelt så meget som jeg kunne tjene ved at plante træer i statsskoven.

Jenny- Tilde - Hans og Frands Mølbæk.

Efter hvad Martin Mælbæk har fortalt mig, var Alfred som helt ung, meget bange for at færdes alene når det var mørkt, og en aften da de havde været til unggilde ude ved plantørens i Hjardemål Klit, og da festen der var sluttet og de på vejen hjem var nået øster til Kristen Damsgårds, så var deres datter Klara og så Martin lige pludselig blev væk for Alfred i mørket, så Alfred kunne selv om han råbte aldrig så højt, ikke kunne finde dem, og som Martin fortalte det, så tog Alfred nogle vældige spring naer øver, hvor han slov en vældig kolbøt øver æ badun te djer hjæl, hvor ætter han højt råben sot naer øver, hvor han ræn i æ tørvegrav som var li po østersij o æ vej som gik nar te hans foræller, å da han kom op o æ tørvegrav, så ka i tro te han

Jenny og Jakob Mølbæk.

Grethe og Vagn med Knud.

både råbt å ræn.

Siden da Alfred blev lidt ældre, så kunne han nu godt lide at gøre grin med folk, men efter hvad han selv har fortalt, kunne det også give bagslag, foreksempel en gang han var med toget på vej til Ålborg, da så toget stansede i Brovst, så var det at Alfred fik kik på en, som stod lige ved siden af toget, så Alfred rullede vinduet ned og spurgte manden, sej mæ er der havn hæer,, hvortil æ man han svåer, næj de er der et, men a trover snåer der kommer æt, for a ka si te æ tosk æ begyn å kom her te, hvor ætter Alfred fæk tront mæ å rol æ vinner op ijen.

Nytårsaften var vi store unger altid samlet i flok, og gik fra sted til sted, hvor vi først på aftenen, blev budt på nødder og kager, når vi havde skudt nytår ind. Ud på aftenen skulle der gerne flyttes nogle trillebøre og hvad der ellers kunne flyttes med. Der var et år vi var kommet hen til Alfreds, hvor han tilsyneladende havde glemt alt om at få vogne og trillebøre inden døre, for det stod alt sammen på sine vante pladser. Vi bar forsigtigt trillebørene væk og var på vej væk med hans vogn, da Alfred pludselig fik fat i os og vi kom med ind, hvor vi blev budt på småkager, men når vi fik dem op under næsen, så lugtede både hænder og småkager forfærdeligt, for Alfred havde smurt trillebøre og vogn ind med karolin, på de steder hvor han mente vi tog fat på tingene, jeg kan stadig huske at Alfreds mor Sine, blev ved med at gå og byde os småkager, vi skulle endelig spise alle de kager vi kunne.

De fire ældste af Thea og Alfreds børn, det er Metha - Viktor - Marie og Tove er født i Glæde, medens efternøleren Inger er født i Frøstrup.

I 1944 købte Alfreds naboejendommen af Niels Mølbæk, hvor de i de næste par år havde flere lejere, først Severin (Tvilde) -Henning Røges og Jakob Daels, men i 1946 solgte Alfreds igen den østre ejendom, det var da Anna og Henry Svanborg der flyttede til Glæde. Alfreds hjem der senere fik navnet Bjålumgård, blev da solgt til Marie og Lund Sørensen.

Thea og Alfred flyttede da til Frøstrup, hvor de en tid boede i Poul Tømres ejendom, men byggede så et nyt hus vest for Banen, hvor der blev startet en Barber- salon. Sine og Jens flyttede med dem og blev boende der resten af deres tid. Senere opgav Alfred forretningen og huset blev solgt, der blev igen bygget nyt hus, hvorefter Alfred blev tækkemand.

I

Jakob Svendsen Thomsen
var født 12 januar 1829 i Klim Odde, Klim sogn
og han dóde 5 juli 1901 i Glede, Lild sogn.
Han blev gift første gang 4 dec. 1859 i V. Tørup
med Bolette Marie Frandsdatter. Hun var født 31/maj
1832 i Røge V. Tørup sogn, som datter af gårdbrugende
enkes søn Frands Sørensen og hustru Mariane Larsdatter
og hun dóde 8 febr. 1865 i glede, Lild sogn. Jakob
Svendsen Thomsen giftede sig herefter anden gang
29 sept 1865 i Vust med Johanne Jensdatter Blegsted.
Hun var født 29. sept 1828 i Skólbæk, Vust sogn
som datter af bolsmand Jens Christensen Blegsted og
hustru Margrethe Jensdatter, og hun dóde 11 nov.
1893 i Glede, Lild Sogn.
Jakob Svendsen Thomsen opholdt sig i følge lægdsrulle
hjemme i 1847, var på session i 1859, men blev slettet
af rullen i 1863 på grund af, at han var kalvebenet
i høj grad, og at venstre knæ var deformeret og skæv
vist nok af gigt i følge erklæring fra distriktslægen. I
sept. 1860 flyttede han til Lild sogn, hvor han ved
ankomsten nævnes som bolsmand i Glede. Han kaldes
ved sin ældste søn Thomas Christians fødsel senere
samme år for gårdmand, men fra 1862 atter for
bolsmand, og i 1869, 1886 og 1892 nævnes han som
husmand. Ved sin dód var han aftægtsmand i
Glede.

Disse oplysninger er fra Lemegrete Skólbæk, Trådsing

Jens Hólbak Jacobsen
var født 5 aug. 1866 i Glade, Hild Sogn, og
han døde i 1961 i Frøslev, Tommerby Sogn.
Han blev gift 25 nov. 1892 i Hild med
Christine Jensine Larsen. Hun var født 9 marts 1867
i Hild Klit, Hild Sogn, som datter af husmand
Lars Nielsen (Jul) og hustru Maren Christensen,
og hun døde i 1960 i Frøslev, Tommerby Sogn.

Jens Hólbak Jacobsen nævnes som husmand i
Hjardemål Klit fra 1893 til 1898 og i Glade fra 1900.
Ejendommen i Glade blev overtaget af sønnen
Alfred i 1935.

Christine Jensine Larsen kjente inden ægteskabet
som husassistent forskellige steder, bl.a. i England,
hvortil hun rejste som 17-årig, og hvor hun
arbejdede i nogle år hos en broder, der var kaptajn.
Efter ægteskabet deltog hun i driften af parrets
landbrug, og desuden samlede hun og børnene
bær på heden.

Disse oplysninger er fra Annemette Hólbak. Frøslev

Lars Nielsen Juul.

Han var søn af Niels Sørensen Juul og Inger Marie Pedersdatter i Hjardemål Klit.
Var født den 28 februar 1827 i Hjardemål Klit, døbt i Hjardemål Kirke 16 april 1827.
Fadere ved dåben, Faderens søster fra Østerild bar det, pigen Ane Marie Poulsdatter i Binderup- gårdmand Niels Pedersen- ungkarl Christen Poulsen og Lars Chr. Christensen.

blev gift 12 februar 1854 i Lild Kirke,
med

Maren Kirstine Christensdatter.

Hun var født 19 november 1831 , døbt 4 december 1831 i Lild Kirke.
Maren døde 15 september 1904 i Lild, begravet 22 september 1904 på Lild kirkegård.
Fadere ved hendes dåb, Mette Kjerstine Andersdatter pige i Vust- Christen Badstue husmand på Kjæret- Christen Christensen ungkarl i Hoele- Moust Mortensen ungkarl i Hoele og Peder Nielsen ungkarl på Kjæret.

Lars Nielsen Juul, Har været sømand, men bosæter sig i Lild.
Stilling Spillemand.

Børn se næste side.

Børn:

i **Niels Christian Larsen** født 27 Okt 1854 i Nørklit, 4 Feb 1855 i Lild kirke. Faddere: Pigen Karen Marie Christensdatter og Sophie Pedersdatter, huusmænd Christen Thorhauge og Anders Vig, ungkarl Peder Nielsen Juul, alle af Nørklit.

ii **Maren Kathrine Larsen** født 26 Nov 1856 i Nørklit, 11 Jan 1857 i Lild kirke. Faddere: Pigen Else Kathrine Larsen og Mette Andersdatter, gaardmand Christen Vabesgaard, ungkarl Peder Nielsen Juul og Gregers Sørensen alle af Nørklit. (blev kaldt for moster Trine, nok på grund af at hun var moster til de syv Mølbækker.)

iii **Inger Marie Larsen** født 14 Dec 1858 i Nørklit, 9 Jan 1859 i Lild kirke. Faddere: Gaardmand Hans Græsbølls kone, pigen Else Christensdatter, gaardmand Søren Bak, Gaardmand Anders Vig og Axel Myrup, alle af Nørklit.

iv **Christian Larsen** født 27 Okt 1860 i Nørklit, 16 Dec 1860 i Lild kirke, død 12 Feb 1866 på Rotbøll hede, begravet 21 Feb 1866 på Lild kirkegaard. Faddere: Gaardmand Søren Gregersen, hans kone, gaardmand Peder Juul, gaardmand Christian ?, Christen Vabesgaard, husmand Peder Badstues kone, alle af Nørklit

v **Jens Christian Larsen** født 23 Dec 1862 i Rotbøll hede, 11 Jan 1863 i Lild kirke, død 24 Feb 1866 på Rotbøll hede, begravet 7 Mar 1866 på Lild kirkegaard. Faddere: Husmand Peder Juul Nielsens kone Henriette Rotbøll, pigen Kirstine Christensdatter i Nørklit, boelsmand Christen Vabesgaard i Glæde, ungkarl Thomas Pedersen og Niels Andersen i Glæde.

vi **Ane Kirstine Larsen** født 25 Mar 1865 på Rotbøll hede, 17 Apr 1865 i Lild kirke. Faddere: Pigen Kirstine Jensdatter i Græsbøll, husmand Jens Diernæs kone i Myrup, ungkarl Lars Andersen i Hjardemaal klit, husmand Christen Thorhauge i Rotbøl Hede.

vii **Christine Jensine Larsen** født 9 Mar 1867 på Rotbøll hede, 26 Maj 1867 i Lild kirke, (Tine) stilling: Husassistent, gift 25 Nov 1892 i Lild kirke med **Jens Mølbæk Jacobsen**, født 5 Aug 1866 i Glæde, 12 Aug 1866 i Lild kirke, død 1951, Frøstrup, Tømmerby sogn. **Christine** døde 1960 i Frøstrup, Tømmerby sogn. Faddere: Pigen Inger Marie Nielsen af Bjerget, ungkarl Niels Sørensen i Nørklit, Casper Christensen i Myrup, pigen Sara Larsen i Myrup og Elisabeth Andersen i Myrup. Tjente inden giftermålet som husassistent forskellige steder, bl.a. i England, hvortil hun rejste som 17-årig og hvor hun arbejdede i nogle år hos en broder der var kaptajn.

viii **Christiane Larsen** født 14 Dec 1868 på Rotbøll hede, 1 Jan 1869 i Lild kirke. Faddere: Pigen Marie Jensen i Koldkjær, husmand Niels Holmes kone Maren Pedersdatter i Myrup, husmand Jens Christensen Thorhauge i Hjardemaal, gaardmand Hans Græsbøll.

ix **Nicoline Larsen** født 8 Nov 1870 på Rotbøll hede, 1 Jan 1871 i Lild kirke. Faddere: Husmand Niels Holmes kone Maren Pedersdatter paa Græsbøll, pigen Marie Kaspersen i Myrupgaard, ungkarl Niels Christian Vabesgaard i Myrupgaard, ungkarl og husmand Morten Myrup, ungkarl Anders Hansen Badstue af Græsbøll.

x **Christian Larsen** født 5 Maj 1873 på Rotbøll hede, 20 Jul 1873 i Lild kirke, gift 9 Jun 1905 i Lild kirke med **Else Marie Jørgensen**, født 6 Jun 1877 i Nørklit, 29 Jul 1877 i Lild kirke. Faddere: Konen Maren Græsbøll i Græsbøll, husmand Peder Juul, Bulbjerg, pigen Hansine Marie Pedersen i Græsbøll. (Boede i mange år på Kjaret.)

xi **Jens Christian Larsen** født 5 Maj 1876 på Rotbøll hede, 25 Jun 1876 i Lild kirke. Faddere: Husmand Lars Juuls datter Maren Kathrine af Lild klit, gaardmand Hans Græsbølls kone i Græsbøll, gaardmand Søren Bak i Nørklit. (Jens Juul murer i Frøstrup.)

Kroggård i Glæde.

Ejere af Krog i Glæde, i 1793 Anders Thomsen Krog. - I 1820 Jens Christensen Myrup. - I 1845 Anders Christen Jensen Krog. - Efter ham ? Mæelsen. - I 1894 Christen Smed Graversen Madsbøl. - I 1920 Johannes Kaspersen Djernes. - I 1936 Sørensen, forhenværende kromand i Frøstrup. - I 1937 Henning Røge. - I 1943 Severin Tvilde. - I 1945 Emil Madsen. - I 1946 Lund Sørensen. - I august 1946 Aksel Jensen. - I 1967 Kaj Lang.

Det kan siges at Krog ikke så sjældent har skiftet ejere, det der førhen var deres bedste jord eller mark, der var der jo tørv under, i den første tid hvor der blev gravet tørv, så blev jorden bagefter jævnet, så det kunne blive til eng, det med at jævne blev senere opgivet, og det blev efterladt som tørvegrave. Der har i omkring 100 år været gravet mange tørv på ejendommen, hvor der gerne hele sommeren var beskæftiget en 7 - 8 mand.

Tørvene de lavede der blev kaldt (skottørv) det vil sige at tørvene blev skåret ud, tørvejorden var blevet så hård, da det kom under tryk, på grund af alt det sand, der i et par hundrede år var føget hen over det der dengang var moser. Hvor lang tid det har taget at danne denne tørvejord vides ikke men jeg har set en flinte økse der blev fundet der, omkring 1940, der var da en Lærer i Glæde, som erhvervede den.

Christen Madsbøl som købte ejendommen i 1894, havde da solgt Madsbølgård i Hjardemål Klit til staten, gården lå der hvor Plantørboligen ligger i dag, og det var starten på det der blev statsskoven, hvortil man da begyndte at opkøbe klitjorden til beplantning, og prisen var da 10 kr. for tdr. land. Christens kone Margrethe født Hansen, var født i Rægård i Glæde.

Johannes Djernes købte så ejendommen i 1920, og havde indtil da i en halv snes år boet på en ejendom som lå ca 150 meter nordøst for Vestergård i Glæde. Medens han boede

der blev han gift med Elna Vibe Pedersen, bryllupsdagen var den 17/6 1917, og deres eneste barn John Vibe Djernes blev født der den 1/ 11 i 1918.

Der blev jo mindre jord at dyrke, efterhånden som markjorden blev til tørvegrave, og i Johannes Djernes tid på ejendommen, blev der bygget huse til høns og gæs, og det var nok nærmest det de levede af i de magre år i trediverne. Johannes kunne godt se at det med at grave tørv tog meget af deres bedste jord, og da der hørte ca. 40 tdr.land af den lange sletning nord for Glæde til Krog, så prøvede han at få de andre lodsejere med til at grave en grøft gennem sletten, men det mislykkedes. I 19 36 solgte Johannes så de 40 tdr land til staten, som da gav 32 kr. for tdr. land.

Krog blev da i 1936 solgt til Kromand Sørensen fra Frøstrup, der efter en kort tid på ejendommen opgav landmandslivet,

I 1937 var det så Henning Røge og Magda der flyttede til Krog sammen med deres to små piger Ena og Betty. I deres tid blev der også gravet tørv, og det var stadig Thomas Pedersen (Piesen) fra Bjerget der stod for tørvegravningen, af hans folk var der altid fire der var med hvert år, Kristian Myrup - Gravers Madsbøl - Kristian August og Anders August. Henning Røge kørte i flere år mælk til mejeriet i Frøstrup.

I 1943 var det Severin Tvilde,(har aldrig hørt ham omtalt med andet navn), der købte Krog. De var en ret stor familie da de flyttede ind på Krog. Severin kørte for Tyskerne, det var Ernst Christensen fra Lund, der havde heste hos Severin, en overgang kørte han med en stor rød hingst, som ikke kunne gå sammen med andre heste, så ville den bide halsen over på dem, Severin var også bange for den, den blev fodret ned igennem loftet, og når den skulde ud, så skulle den nærmest bedøves for at være i nærheden af den, og det med at bedøve, det foregik med noget der nærmest var en hegnspæl.

I 1945 var det Emil Madsen og Marie, der købte Krog, Emil var jo murer, en overgang blev den vestre halvdel af Vestergade i Frøstrup, kaldet Emilstrædet, da det nærmest var ham der havde bygget de huse som var der, de sidste af husene ude i Betlehem, blev i krigsårene genbrugt til byggeri i denne del af Vestergade. Det med at drive landbrug i Glæde blev også ret hurtigt opgivet.

Det var Lund Sørensen fra Djerneshus, der en kort tid i 1946 var ejer af Krog, som ret hurtigt blev solgt videre.

Det var Aksel Jensen, der i August 1946 købte Krog, og i foråret 1947 blev han gift med Ester, og det kan siges at de på grund af slid og sparsommelighed, fik Krog i gang i gen, der blev tjent penge på alle fronter, han havde mælketuren i mange år, og der blev arbejdet ved tørvene, mange gange med at ryde det megen sand af tørvejorden, og det var tit aften arbejde. Der blev købt jord til og bygget ny stald og lade, og det hele gik godt indtil sidst i tresserne, hvor beboerne i Glæde opgav landbruget, da blev det jo sådan at besætningsstørelsen skulle mindst fordobles, hver gang der vat gået 10 år, og denne udvikling fortsætter stadig, også nu hvor vi skriver år 2000.

I 1967 var det Kaj Lang der købte Krog, og han har ikke forsøgt at leve af landbruget, nok meget klogt af ham. Kaj og Dorit og mange andre nyder deres fritid og ferier på Krog, og det er nok også det som Kroggård i Glæde, i dag egner sig bedst til.

Martin Bonderups hus i Glæde, i 1934.

I dag er det Bjålumvej 37. førhen matr no 94c, og var i 1818 ejet af Jens Christensen Holm, og i 1892 står der Jens Vadbæksgård Roesen, han var født på Myrupgård, og hans kone hed Andrea. Jens var fisker sammen med landbruget, hvor besætningen bestod af en hest og et par køer. I ægteskabet var der tre piger, Karoline gift med Edvard Dommerby i Hjardemål Klit, og Else gift med Martin Tilsted og så var der Stinne som var ugift, hun havde sukkersyge, dengang en ret alvorlig sygdom, jeg kan huske fra min barndom når hun kom på besøg, så havde hun selv madvarer med, såsom kål og grøntsager og de forskellige ting blev vejet meget nøjagtigt af.

Jens Roesen døde i 1919, og efter Andreas død i 1931, blev ejendommen solgt til Kjærgård Græsbøl, som i 1933 solgte videre til Martin Bonderup.

Martin var et menneske som altid var blevet udnyttet af andre, det prægede ham meget, og der kom mange handelsmænd som forsøgte at snyde ham, måske nok på grund af det gik det sådan, at han fik alt for mange dyr på sin ejendom, så det efterhånden blev en plage for naboerne, når der hele tiden gik en større flok af hans får i deres afgrøder, og det gik jo også sådan at han altid var i klammeri med dem.

Han var nu altid meget rar over for os børn, så når vi var ude for at sælger Dybølmærker og høstblomster, var han altid en sikker køber.

I de første år efter at Martin var flyttet til Glæde, da kørte han altid på cykel, også når der skulle ses til fårene som gik ned i klitten, men så en aften hvor han var på vej ned i klitten, da blev det et være tordenvejr, der var dengang opsat telefonledning langs med redningsvejen nede i mannen, og lige da Martin ville stille sin cykel op ad en telefonpæl slog lynet ned i pælen, og Martin blev kastet omkuld. Der gik mange dage inden han vovede sig derned igen og resterne af hans cykel lå der i flere år, siden den aften har han aldrig kørt på cykel.

Da jeg som dreng var blevet foræret en gammel grammofon med syv plader til, da min mor nok efterhånden var blevet træt af at høre på de sædvanlige melodier, sad jeg tit ude i

Her er eneboerens hjem, men saaledes ønsker han det, selv om han indrømmer, at en vinteraften kan blive baade ensom og kold.

Martin Bonderups hus i 1961.

forgangen og nød den gode musik med døren åben, så en aften Martin kom forbi, han var på vej ned i klitten for at se til sine får, da kom han hen og tilbød mig at låne nogle af hans plader, og da jeg dagen efter var ovre ved ham for at låne plader, da stod der i hans pæne stue, en stabel i en meters højde af grammofonplader, og ved siden af stod der en rigtig gammel grammofon med en stor grøn tragt. Jeg var flere gange ovre hos Martin for at bytte plader, men en dag jeg kom over var han gået helt amok, han skældte ud og hamrede i bordet inde i stuen, jeg smed grammofonpladerne hen ad køkkenbordet, og løb hjem det bedste jeg havde lært.

Senere fandt jeg ud af hvad der var årsag til Martins vrede, der havde været en handelsmand som havde købt alle hans lam, og betalt med hvad han havde sagt var en check, da Martin nogle dage efter tog med rutebilen til Thisted, hvor han var i banken for at få checken vekslet, fik han at vide at det ikke var en check, men en veksel. På vejen hjem, beklagede han sin nød til Eskild Nørager som dengang havde Frøstrup-Thisted ruten, og han sørgede for at sagen blev anmeldt, det blev Vagn Hove Jensen som efter længere tids søgen fandt handelsmanden nede i Holstebro, så det endte heldigvis med at Martin fik sine penge.

En meget hård vinter med meget snefygning, var Martins fåreflok i klitten sporløst forsvundet i en hel måned, hvor der blev søgt efter dem uden resultat, ja det var faktis ræven der hjalp med at finde dem, for i en meget stor snedrive, der lå op imod en stor bakke, der havde ræven lavet flere huller ind i snedriven, da man gravede hul ind i snedriven var alle fårene derinde, de havde søgt læ i en udhulet skrænt, og på den måde blevet begravet i en kæmpe snedrive. De fleste af fårene havde overlevet, men var meget afkræftede, mange af dem manglede ører, dem havde andre spist, men de får der havde stået yderst, de var blevet klemt ihjel af snedriven, så det var dem som ræven havde gravet ind til.

Efter det med vekselen blev Martin bange for at handle, han fik ikke sine dyr solgt, huset forfaldt og han blev syg, dyrene blev solgt på auktion. Der blev bygget et nyt hus til ham, hvor det andet havde stået, hvor han boede til han kom på plejehjemmet. Min søster og mig, vi mødte ham i Frøstrup i sommeren 74, hvor vi fik en snak med ham, da vi skiltes sagde Martin, i ska ha tak for at i snakked te mæ.

Marinuses sådan blev ejendommen altid kaldt da han boede der.

Førhen var det matr no 97 a i Glæde, nu er det Bjålumvej 20.

Ejendommen var i mange år i samme families eje, i 1797 står der Niels Jensen, i 1818 er det Jens Nielsen, efter ham en ny Niels Jensen, i 1898 er det Jens Andreas Nielsen, som døde ret ung, han var gift med Trine Juel, (Yvel)på egnens dialekt. Deres tre levende børn, Marie som først boede i Klim og senere i Fjerritslev var den ældste, så var der Niels Peter, han var murer og boede i Aggersund. Det blev den yngste søn Marinus der blev den sidste i familie rækken der overtog ejendommen og det var i en ung alder, og var nok selv skyld i at han fik øgenavnet Marinus Kuk, årsagen var at han som dreng, altid sad og gemte sig i nogle buske og kukkede, når der kom nogen forbi på vejen, og øgenavnet fulgte ham hele livet.

Marinus som hver sommer havde tjeneste dreng til at hjælpe med bedriften, men Marinus havde nu helt sin egen måde at drive landbrug på den efterhånden meget dårlige jord, den bedste jord var efterhånden endt som tørvegrave, jeg kan huske når ham og drengen var på vej ud i marken for at lægge kartofler som dengang blev lagt i plovfuren, så havde de en spandfuld meget små mini kartofler med, det var nok til en hel ager, og desværre blev avlen også derefter. Marinus havde som trækkraft for sin håndtærsker en hestegang, den blev også brugt til trækkraft når der skulle skæres hakkelse, han tærskede hvert år rugneg, han holdt negene så det lige var toppen der kom ind i håndtærskeren, hvorefter negene blev lagt op på ladet over køreloen, for så at skulle bruges til at udskifte det efterhånden ret dårlige tag, men han fik nu aldrig sit tag udskiftet, for der var ikke for meget foder, så dyrene havde fortæret det hele når det blev forår.

Marinuses moder, blev af alle i Glæde kaldt for moster Trine, vi børn fandt tit på et ærende ind til moster Trine, for selv om der ikke var meget at slå til siden med, så havde hun altid gemt lidt rosiner og svesker, hvis der kom børn på besøg,

Moster Trines tilværelse var langtfra en dans på roser, jeg har nogle kopier af Amalies breve, Amalie Mouritsen havde i mange år boet i Glæde, som nabo til moster Trine, men boede nu hos en datter ved Lildstrand, og brevet er skrevet af Mathilde Sekkelund i Glæde, i anledning af Amalies 82 års fødselsdag den 4/5 -1939 hvor hun blandt andet skriver, jeg mener du er noget yngre end moster Trine, men hun kan endnu, hun sad ude i kartoffelkulen i forgårds sammen med drengen. I vinter har hun ellers aldrig været ude, men hun kan også få luft nok der inde, huset er så utæt så jeg forstår ikke hun har levet det over, for hun fryser meget og så

Marinus som han var kendt i Bybilledet i Frøstrup.

kommer det også til at se farligt ud derinde, men hun vil jo ingen hjælp have. Medens Marinus boede i Glæde, var hans største fornøjelse at cykle op til Frøstrup om aftenen for at se toget køre forbi, det var nok en form for udlængsel, han skulle nok aldrig have været landmand i Glæde.

Ejendommen blev i 1946 solgt til Frida og Kristen Bunk, hvor Kristen sammen med landbruget arbejdede i tørvemoserne i Rægård og Koldkjær om sommeren. Efter nogle år solgte de og flyttede til København.

Ejendommen blev købt af Sigrid og Erik Rasmussen, de prøvede med at avle korn, men det kunne ikke løbe rundt, og efter få år forlod de egnen.

Så var det Sine og Jens Mosgård der købte ejendommen sidst i halvtredserne, hvor Jens havde mælketuren sammen med landbruget, indtil midt i tresserne hvor de solgte og flyttede til Frøstrup.

Det var nu Lisbet og Poul Petersen der købte ejendommen, som nu fik en gennemgribende restaurering. En hel del af jorden blev også tilplantet med nåletræer, og der blev også gravet småsøer i de gamle tørvegrave. Lisbet som kunne lide at færdes ude i naturen, nød at gå og gøde og pusle om træerne, det gik også udmærket med Poul så længe han havde sit arbejde at passe, men da han gik på pension blev der for stille for ham ude i Glæde, hvorefter de i 1985 solgte og flyttede til Sæby.

Den nye ejer heder Marian Olsen, og ejendommen bliver i dag brugt som sommerhus.

Rærgård i Glæde.

Rærgård som den var fra gammel tid.

Rærgård matr no 98 a i Glæde (i dag Bjålumvej 4). Tilbage i 1760 var det Peder Lauritsen og Maren Poulsdatter der boede der, i 1795 var det Niels Pedersen Rærgård og Margrethe Pedersdatter, i 1818 var det deres datter Maren Katrine Nielsdatter og Peder Hansen som havde gården, efter dem var det sønnen Hans Pedersen der havde gården til ca 1895, hvor den overgik til sønnen Søren Hansen, gift med Inger, et ægteskab som gik dårligt. Søren vilde i sine unge dage have været gift med en anden pige, men hun blev af familien vejet og fundet for let, ægteskabet med Inger, gik Søren så meget på, at han tog sit eget liv.

I gamle dage en stolt gård, hvor man ikke giftede sig med hvem som helst, der skulle være både penge og anseelse med.

Inger hørte ikke ligefrem til de propre, det kan vist siges at det med renlighed, ikke ligefrem var noget som plagede hende, men hun var meget gæstfri, og hvis vi som børn havde ærende der, skulle vi altid have småkager, når vi havde fået dem i hånden, fik vi altid så travlt med at komme afsted, det var i grunden synd for den gamle dame som var så gavmild, men vores appetit til småkagerne var ikke stor når hun havde haft dem i hånden, men når vi så var kommet et stykke væk fra huset, så kom vi ret hurtigt af med kagerne.

Inger drev selv Rærgård ved hjælp af en ældre bestyrer, indtil midten af trediverne, hvorefter Emil Jensen og Anine fik gården, deres to børn Grethe og Ferdinand er født der. I deres tid på gården blev der bygget ny stald. Der er gennem mange år blevet gravet en hel del tørv på gården, især under første og anden verdens-krig. I de ret store enge, var det nemt at komme ned til tørvene, der skulle der bare fjernes en græstørv, medens der længere nord imod heden i sandflugtens tid, havde lagt sig et lag sand over tørvejorden, des længere mod nord, det tykkere lag sand var der at fjerne, helt op i nær-heden af halvanden meter sand kunne der være at fjerne inden man til til den side opgav tørvegravningen, det hele, også fjernelse af sandet, det foregik jo med håndkraft.

I 1940 blev Rærgård solgt, det var nu Johanne og Marinus Sørensen, som da flyttede dertil fra Djerneshus, og havde da en familie med, det var Emilie og Johan Ditmark, samt deres fire børn, Emma- Sigvald- Marie og Helga. foruden almindelig landbrug, blev der nu startet med

Marinus og Johanne medens de boede i Ræhgård i Glæde.

Bernhard smider tørv op til Niels, som stabler tørvene på trillebøren.

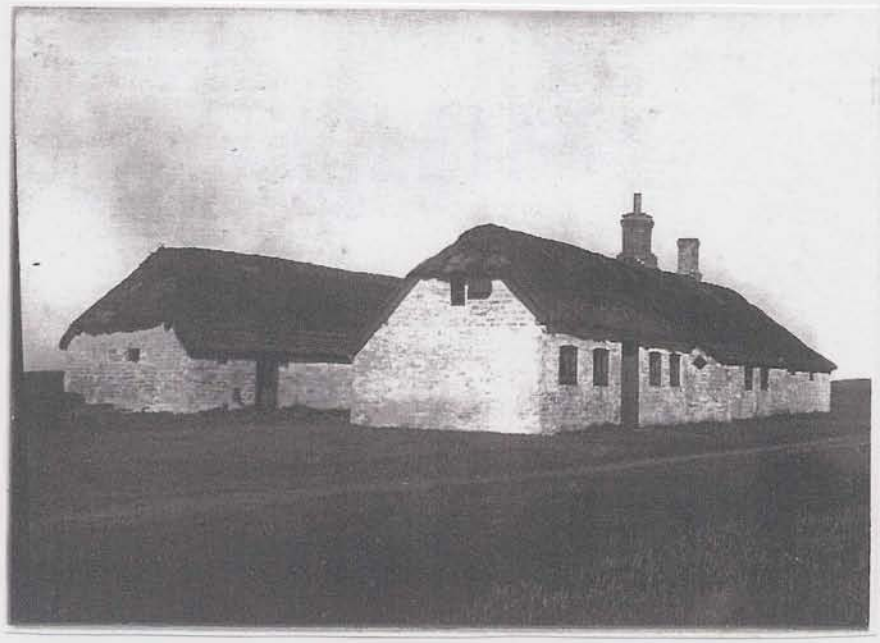
bæverfarm og masser af al slags fjerkræ, der var blandt andet en kalkunhane som to gange om sommeren blev lagt på 60 hønseæg, som der hver gang kom nogle og halvtreds kyllinger ud af, det var værst for kalkunens bentøj som det kneb for at holde til den megen rugen.

Selv om Marinus nu var blevet en ældre mand, var hans foretagsomhed ikke hørt op, han kunne godt se at al den graven tørv tog meget af den til landbrug egnede jord, så han lod opdyrke et ret stort stykke hede, hvor der i en del år blev avlet mange kartofler.

Kristen Bunk med stikspaden hvormed tørvene udskæres lodret i passende firkanter, til højre er det Bernhard som smider passende tørvestykker op til Karl, som læsser dem op på en vogn forspændt en hest, som blev brugt når tørvene skulle køres ret langt.

Ferdinands ejendom i Glæde.

Ejendommen i mine oldeforældres tid, og som den var da Marie og Ferdinand købte den i 1910.

Ejendommen har matr no 96a i Glæde. I dag (Bjålumvej 10.)

Ejendommen var i 1793 beboet af Lars Christensen,- i 1818 ejet af Kristen Kold Nielsen. I 1841 var det mine oldeforældre Christen Andersen og Elene Larsdatter der boede på ejendommen. Elene var født på en ejendom som lå 150 meter nordøst for den nuværende Vestergård i Glæde, hendes far Laurits Lars Larsen, omkom på havet i 1820 sammen med elleve andre, hun var da tre år gammel.

Elene var den fattige egns kloge kone, hun havde en bog, hvori hun læste om de forskellige sygdomme, og der kom folk langvejs fra for at få hjælp. Lars Vendelbo, som i sin barndom var meget ved sin bedstemor Elene, har fortalt om, at når der var nogen der skulle koppes, som det blev kaldt (årelades), så var de gerne en tre- fire stykker som var samlet, så kunne de jo side og tale sammen, medens kopjernet blev banket ind i skulderen på dem, medens de blev tappet for en del blod, og efter endt behandling, så gik de så lettede derfra.

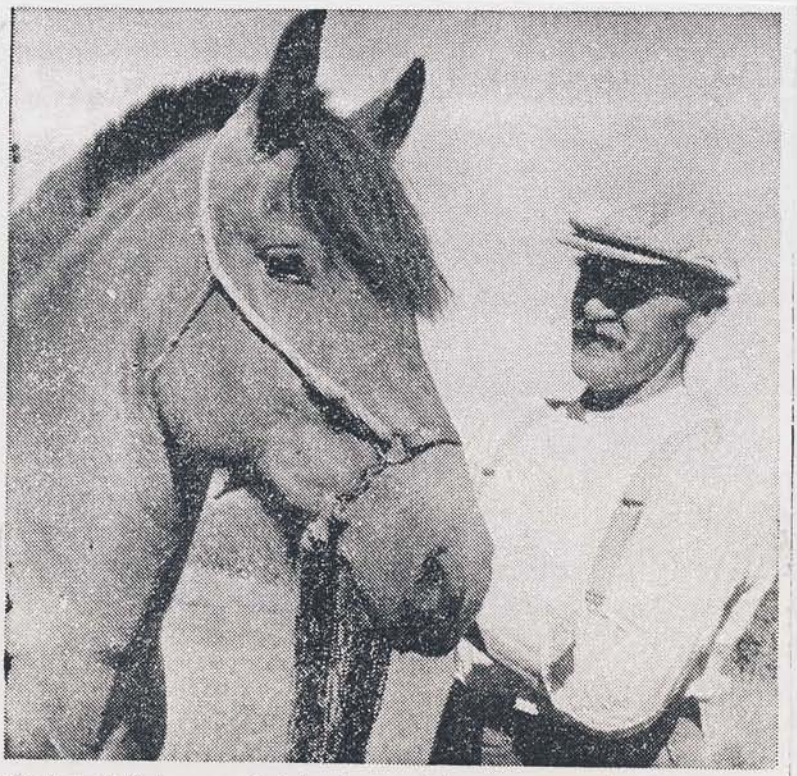
Det med at komme til læge, var dengang ikke så ligetil, indtil 1878 var nærmeste læge i Kettrup, hvor også Apoteket lå når der skulle hentes medicin. Selv om der kom en læge til Tømmerby i 1878, var der mange der ikke benyttede denne, nok meget på grund af fattigdom, og nok også det med, at den kloge kone hende kendte man.

Elene som nok var en person som var omgæret med nogen mystik, men der var også respekt om hendes person, på grund af hendes evner og indsigt. Cristen og Elene havde i deres tid en halv snes børn i pleje mod betaling, i kortere eller længere tid, den sidste som var i pleje hos dem, var Ferdinand Nielsen, som senere købte ejendommen.

I 1898 solgte Elene som da var enke, ejendommen til Sine og Lars Vendelbo, hos hvem hun blev boende til sin død, og det må have været et af de steder hvor Sine og Lars har boet længst, for efter sigende flyttede de 13 eller 14 gange.

I 1910 var det Marie og Ferdinand Nielsen der købte ejendommen, der blev købt et par mindre ejendomme til som lå i det nordveslige hjørne af Glæde og blev begge købt på tvangs-auktion, den ene matr no, 91e Glæde, blev kaldt Kren Eriksens, blev i 1922 købt for bud på 100 kr. plus omkostninger 15 kr. den anden ejendom matr no. 92c Glæde, blev også købt for bud på 100 kr. og omkostninger på 13 kr.

Ferdinand var byens tækkemand, og i sin yngre tid drev han også lidt fiskeri, sammen med at passe landbruget, senere hen kørte han også mælketuren fra Glæde op til Kaphøj.

Ferdinand Nielsen er glad for hesten Peter, som paa sin side kvitterer ved at være en villig og omgængelig arbejdskammerat!

Maries broder Dusenius, ja de var af en børneflok på 13, hvoraf de 8 udvandrede, deres fødehjem lå på kilen imellem Glædevej og vejen til Lildstrand, og blev nedbrudt lige før krigen. Dusenius eller Senius som han altid blev kaldt kom ud og bo hos Ferdinans først i tradiverne, han var nok den første der fik radio i Glæde. I min tidlige barndom fik vi lov til at høre hans radio, hvorpå der var hørerør som vi holdt på ørerne, men det kneb med at forstå hvad Senius fortalte os , når han sagde at der sad en lille mand inde i radioen og spillede og snakkede.

Senius havde sådan et pænt lille hønsehus, det var altid så nymalet, rødt med hvide døre og vinduer, så havde han også bier, de overfaldt ham altid fordi han rystede meget.

Marie har besøg af datteren Anna- samt Pitrea og Anne Vendelbo.

Ferdinans to piger er født i Glæde, der kom helt nye bygninger i Ferdinans tid på ejendommen, i de 53 år hvor de boede der, deres sidste år boede de i Skovsted.

Kristian Myrups ejendom.

Billedet er fra Judith og Kristian Myrups Sølvbryllup i 1961.
No to fra venstre er Kristian Myrup med Judith stående i skyggen.
Fra højre ses Hartvig Myrup og hans kone, med deres to børnebørn.

Ejendommen har matr.no. 94a i Glæde, (i dag Bjålumvej 14.)og var i 1795 beboet af Christen Pedersen,- i 1818 ejet af Peder Bliksted Christensen,- i 1868 Peder Myrup Pedersen som var gift med Margrethe Christensdatter, Peder omkom på havet i 1886, og efter enken var det sønnen Peter Myrup Pedersen gift med Pitrine Odershede (Trine Odsig), Peter døde i 1928, hvorefter Trine stod for ejendommen til 1935 hvor det var sønnen Marinus Kristian Pedersen (Kristian Myrup) som overtog, han blev i 1936 gift med Judith Nystrup Hansen fra Vangså.

Denne ejendom havde før i tiden været ret stor, en fire længet gård, som havde ligget lidt længere mod nord, men som måtte flyttes på grund af sandflugten. Nok på grund af at dem der boede der, hellere ville fiske end arbejde med landbruget, så var der flere gange blevet udstykket fra deres matr.no, så ejendommen efterhånden ikke var så stor.

Da vi var børn kom vi tit hen til Trine Odsig som vi sagde, hun samlede kakao dåser til os, det var sådan nogle blanke firkantede nogen, som vi havde megen fornøjelse af at lege med, og fornøjelsen var nok ikke mindre af at andre børn var misundelige over vore fine dåser.

Peter og Trine havde en ret stor børneflok, jeg har ikke kendt dem alle, der hjemme var der en søn der hed Peder, som kørte rundt på en håndtreven cykle, han kom tit og fik en snak, så var der Hartvig, han var gift og boede i Kerteminde, hvorfra han fiskede. Han kom hver sommer og købte de glaskugler som vi børn selvfølgelig havde samlet nede ved stranden.

I min barndom, ja endnu et godt stykke til efter krigen, stod der en række rødmalede pæle fra dengang banen til Hanstholm var blevet mærket af, og skulle have været nord om Lund fjord og var mærket af lige på nordsiden af Kristian Myrups ejendom, hvorved stationen skulle have ligget og næste station skulle have været Madsbøl. Det er vist ikke nemt at forestille sig hvordan vores egn havde set ud, hvis banen var kommet til at gå til Hanstholm.

I Kristian Myrups tid på ejendommen, havde de gerne tre køer og et par islænder heste, det var ikke så meget landbruget han gik op i, om sommeren arbejdede han ved tørvegravning i Rærgård og Krog, om foråret var det jo fiskeriet der trak, han var den sidste der havde pram

Kristian Myrups ejendom set fra syd.

ved Lild vestre strand, hvorfra han drev fiskeri indtil omkring 1960. Når det var noget med at fiske, så var Kristian morgenmand, han var gerne ude for at sælge nyfanget fisk allerede ved otte tiden om morgenen, der hjemme ved landbruget, der var det nu Judith der var oppe om morgenen for at malke og få mælken kørt op til vejen på trillebøren, så havde hun altid travlt, for så som hun sagde, hun skulle skynde sig hjem og lave mad til Kristian inden han stod op. Judith, hun var godheden selv og meget gæstfri, hun var meget dårlig til at se, hun var som barn faldet ned i en ret dyb brønd, hvor hun nærmest som ved et mirakkel var blevet redet op fra, dog havde hun men af det resten af sit liv.

Jeg har et lille minde om Judith, det er fra krigsårene i julekortenes tid, det var før der kom gadenavne og husnumre ude på landet, og mærkeligt nok så kom posten altid juledag med en støre sending julekort, hvor der på en stor del af dem stod til Kristian Pedersen i Glæde, og det kunde være til Kristian Myrup- Kristian Vendelbo- Kristian Mellemmølle eller Kristian Piesen på Kæret, de havde alle Pedersen til efternavn, så det var skikken at vi gik i ring med kortene, så kunde alle Kristian-erne med familier, have fornøjelse af julekortene.

Jeg var blevet sendt ud til Judith og Kristian med en snes julekort, hvor det var Judith der tog imod inde i den pæne stue, hvor Judith hev en stol ud fra bordet, hvor jeg med et skub blev plantet, for hun var af familien blevet foræret en flaske vin, så jeg skulle have et glas til en småkage, men det gjorde F?????? ondt i min bagdel, for Judith havde haft (havde ikke mere) en flot høj hat, som havde ligget på nævnte stol, hvor der i hatten sad en sølvpil, som havde boret sig ind i min bagdel, så medens Judith ledte efter vinen, som hun havde gemt inderst inde i et skab, for at Kristian ikke skulle finde flasken, han var så glad for søde sager, så kæmpede jeg med at få pilen ud af min bagdel og var heldig, og fik så listet hatten ind på en anden stol, den var kommet til at se helt anderledes ud, tror nok lidt mere moderne, men Judith fandt kun den tomme flaske, Kristian havde fundet vinen og småkagerne var gået samme vej, det var jo under krigen hvor sukker rationen ikke ragte langt. Jeg gik dybt såret hjem, men blev helet igen. Senere så jeg et par gange når Judith skulle med rutebilen, hattens nye stil , den klædte hende faktis.

00

Erna Sunesen med hesten moust, har været henne og sætte et læs nygravede tørv på række.

Der skal også også mad inden for vesten, når der arbejdes med at fremstille tørv, det er Bernhard- Emil- Erna og Niels, som nyder en kop kaffe og en melmad i læ ved en læskærm, lavet af de dengang så holbare kalksalpeter sække.

Efter Marinus Sørensens død i 1944, var det Johanne der drev Rægård videre indtil 1950, hvor hun solgte til Inger og Arne Thorhauge Jensen, som solgte videre i 1954 til Gertrud og Otto Svensen, som var de næst sidste der prøvede at leve af landbruget på Rægård.

Efter dem var det Peder Christensen, som prøvede lykken som landmand på gården. Efter ham var det en fra København, Manniche, som lavede gården om til sommerhus og fik det meste af jorden skildt fra.

Siden var det sagfører Johnsen, som nød sin sommerferie der. I dag er det Ole Bidstrup der nyder sin fritid på Rægård, (Bjålumvej 4) som ejendommen bliver kaldet i dag

Diernesgård.

Havde matrikel no 83 i Lild Sogn, og hørte sammen med Glæde Bye.

Den første selvejer af Diernesgård var Peder Christensen Vabbesgård (1673- 1749) han havde gården fra senest 1742, idet han den 27 september dette år, udstette en panteforskrivning til Hr. Henrik Jespersen lydende på 200 rigsdaler, mod sikkerhed i Diernesgård med hartkorn 2 tdr. 2 skpr. 2 fjkr. 1 album.

Efter ham var det sønnen Niels Christian Pedersen Vabbesgård (Diernes)(1724-1800) og hustru Karen Pedersdatter, der overtog Diernesgård. Allerede i 1786 var det sønnen Lars Nielsen Vabbesgård (Diernes) og hustru Anne Marie Christensdatter der overtog Diernesgård, da Karen og Niels Christen Pedersen Vabesgård (Diernes) flyttede ud på Myrupgård, som de da havde købt for 395 rigsdaler, af Thøger Pedersen Buxhauge, og blev dermed de første selvejerre der kom til at bo på Myrupgård.

Lars Nielsen Vabbesgård (Diernes) var født på Diernesgård og døbt 5/10 -1755. hans første hustruAnne Marie Christensdatter, døde 30 år gammel og blev begravet den 5/10-1800. Lars Nielsen Vabbesgård (Diernes) blev gift anden gang i Hjardemål Kirke 7/11-1800 medMariane Caspersdatter som var født på Oddersbølgård i Hjardemål Klit, hvor hun var hjemmedøbt 5/2-1779. (Pretzman slægten på Oddersbøl.)

Mariane Caspersdatter enke efter Lars Nielsen (Diernes) sad som enke i mange år i uskiftet bo, og drev i flere år Diernesgården med sønnernes hjælp. Da Mariane i 1847 solgte Gården var gårdens hartkorn steget til 4 tdr. 1 skp. 1/4 alb.

Det var Marianes søn, Christen Kold Larsen (Diernes) som i 1847 overtog gården, han var da gift med Mette Marie Thommasdatter født i 1824, de fik tre døtre sammen inden Chisten Kold Larsen døde i 1853, 30 år gammel. De tre døtre var Mariane Christensen som forblev ugift - Inger Marie Christensen som blev gift med Jakob Chr Thomsen og kom til at bo i Tved., og som den yngste Grethe Mariane Christensen (født i 1853) som blev gift med enkemand Lars Koldkjær i Oddersbøl.
Mette Marie Thomasdatter blev gift anden gang 8/3-1854 med Lars Jensen Vabbesgård, og de fik i 1855 sønnen Christen Kold Larsen.
Lars Jensen Vabbesgård døde i 1889.
Sønnen Christen Kold Larsen skrev den 12 august i 1889 under på at Moderen Mette Marie Thomasdatter i sin enkestand at forblive hensidende i uskiftet bo efter hendes ovennævte mand. Mette Marie Thomasdatter døde i Diernes i 1903.
Christen Kold Larsen var gift med Mette Amalie Sand, de fik seks børn tre piger og tre drenge, de blev den sidste familie der havde den af tuberkulose hårt ramte Diernesgård deres tre små piger bukkede også under for sygsommen, deres mor Mette døde i år 1900 og Christen Kold i 1905. I Mindelunden på Lild Kirkegård kan der endnu ses end del gravsten over Diernesfamilien.

Mette og Christen Kold Larsens tre Sønner Kristian -Viggo og Nicolaj var heldige med at komme i pleje hos deres Faster Grethe (Gret)og Lars Koldkjær i Oddersbøl og på den måde få lov at overleve.
Kristian og Nicolaj lærte noget om at drive landbrug i deres ungdom, medens Viggo en overgang drev Lillebilforreting medens han boede hos sin faster Grethe der var kommet til at bo i Søndergade 32 i Frøstrup. Det endte med at de tre brødre en

hvor Diernesgården har ligget, resterne af haven er nogle tjørn som har overlevet de omkring 100 år.
I baggrunden tilhøjre skimtes lidt af husene på Kæret.

Jorden fra Diernes blev i 1914 udstykket og solgt til omegnens landmænd.

Marinus Sørensen Djerneshus købte hoved parcellen for			10,000 kr.
Bertel Møller i Sønder Skadhauge fik to parceller			2,350 kr.
J. Sørensen	Kæret	en parcel	1,600 kr.
Christen S Pedersen	Kæret	to parceller	2,850 kr.
Rebslager J.P Pedersen	Kæret	en parcel	1,700 kr.
Lars Dahl	Kæret	en parcel	1,150 kr.
Ane Th. Jensen	Kæret	en parcel	1,400 kr.
Niels Rode	Kæret	to parceler	2,925 kr.
Anders Bliksted Larsen	Kæret	en parcel	1,200 kr.
Chr Væver Christensen	Kæret	en parcel	1,000 kr.
Marthinus Pedersen	Nørklit	en parcel	1,450 kr.
P. Chr Pedersen	Nørklit	to parceller	2,100 kr.
Aksel Andersen	Nørklit	to parceller	5, 600 kr
Anton Justesen	Bjerget	en parcel	O,950 kr.
		I alt	34, 275 kroner + 1 parcel.

Ja det kan siges at tiderne skifter, i 1914 var man glad for at bjerge hø til foder, selv om det dengang næsten alt sammen skulle slåes med Le (Hylje), og blev kørt løst hjem. Nu i 2004 bliver der ikke mere slået hø ude i djernæs eng, hist og her går der lidt kødkvæg om sommeren, men Sommerhus ejerne på Kæret har ikke megen fornøjelse af deres parceller ude i djernæs eng.

(I de gamle papirer er Gårdens navn Diernes. Medens man nu siger Djernæs.)

Mette Marie moderen til døtrene Mariane-Inger og Grethe og faderen den første Chr Kold.

Kristian- Viggo ogNicolajs Mormor Anne Marie og Morfaderen Necolaj Sand.

Viggo Diernes foran sin faster Grethes hus Søndergade 32 i Frøstrup da han kørte lillebil derfra

gang de var kommet til at bo i Randers, der fandt tre piger fra Vensysel, som de så blev gift med og så flyttede de alle til Agersted i Vensysel, hvor de kom til at bo i 3 landejendomme som de købte der. Og det blev grunden til at der nu i Vensysel findes en ret stor familie der heder Djernæs.

Efter Christen Kold Larsens død i 1905, blev besætningen og redskaber solgt på auktion det beløber sig til 8610 kr og 90 ører har der været forskellige der har varetaget Diernisgårdens drift, i 1908 var det Ane Marie og Knudsen fra Bjerget der boede på gården som bestyrer, og de havde en dag tændt op under gruekedelen i vaskehuset som jo skulle varmes op, det var årsagen til at hele gården den dag nedbrændte, det meste af møbler og andet indbo blev redet, og findes stadig hos familien
Egnens daværende Læge mente at det var det bedste der kunne ske for den tuberkulose ramte gård.
Der blev hver år fra 1905 til og med 1914 afholdt auktion over de afgrøder der groede på gårdens jord, der blev på 10år solgt for 42,160 kr.95ører
medens udgifterne for de 10 år Var 35,855 kr.19ører.

overskud 6,305 kr.76ører.

Der har i sommeren 2004 været besøg af nogle af Nicolaj Djernæs Efterkommere de ville jo gerne se hvor Diernesgården havde ligget, der er ikke meget at se, men der er da nogle tjørn der har stået om haven ,som har klaret de hundrede år på tomten og det kan ses at der har været brugt både kampesten- havsten- limsten og amindelige mursten da gården blev bygget, stuehuset som har ligget mod syd må have været tækket med tejlsten .
De var også en tur på Lild Kirkegård, hvor der i mindelunden endnu findes mange gravsten fra familien på Diernesgården.

Mette Amalie og sidste Chr.Kolds sønner Vigo-Kristian og Necolaj

Mette Marie og Christen Kolds døtre Mariane - Inger Marie og Grethe.

Mette Marie moderen til døtrene Mariane-Inger og Grethe og faderen den første Chr Kold.

Kristian- Viggo ogNicolajs Mormor Anne Marie og Morfaderen Necolaj Sand.

Viggo Diernes foran sin faster Grethes hus Søndergade 32 i Frøstrup da han kørte lillebil derfra

Koldkjærgård.

Matr no 86a i Glæde, eller som i dag Klitvejen 140.

Billede af Koldkjærgård.

Helt tilbage i 1442 hørte gården under Bøglum Bispesæde, det vides ikke hvor længe, eller hvem der ejede gården indtil 1795, hvor der står Stephan Brix som ejer af gården. I 1815 hed ejeren Lars Christian Nielsen, og i 1838 var det nok en søn, Casper Josva Preetzmann Larsen, som da stod som ejer. I 1874 var gården nok igen gået i arv til Jens Svensen Koldborg Preetzmann Larsen Koldkjær, og i 1898 var det enken Else Koldkjær der stod som ejer.

I 1907 var det svigersønnen Christian Jakobsen Mortensen som overtog gården og drev den indtil 1928, hvor den blev solgt til broderen Anton Mortensen, gift med Olga Græsbøl fra Bjerget.

I Antons tid på Koldkjær, var der i begyndelsen et folkehold på fire karle og to tjenestepiger til at passe bedriften, hvor besætningen bestod af ca 25 malkekør og et halvt hundrede ungkreaturer plus kalve, af heste var der 6 arbejdsheste og 8--10 yngre dyr, så var der en del får foruden svin, og som andre steder på den tid, en hel del fjerkræ.

På den tid var der stadig store enge og søer, hvor der da på de lave områder og langt ud i søerne blev høstet masser af hø med le, det var meget arbejskrævende at få det dengang løse hø bjerget hjem på staldloft og i lade. Det med at avle korn var ikke det helt store, det var jo før der blev sprøjtet mod ukrudt og kornmarken var gerne helt gul af blomstrende agerkål, som det nok var biavleren i nabolaget som havde mest glæde af, da agerkålen gav en meget velsmagende honning, som var ret efterspurgt.

Nu har jeg selv som dreng arbejdet på koldkjær, det var nu værst om vinteren når der var 77 store kreaturer og 15 heste som der levede af tør stråfoder, hvor det så var mig der skulle pumpe vand op til disse dyr, som kunne drikke uanede mængder af vand, det var ligesom der bare kom en kopfuld vand hver gang jeg tog et slag med pumpestangen, der var ingen læder tilbage på spanden i pumpen, og årsagen dertil var nok de 50 ører jeg fik om dagen.

Billede fra ca 1918, hvor de sider i den pæne stue på Koldkjær, det er fra venstre *Martin Pedersen - Kristine Pedersen - Else Koldkjær* - og hendes datter gift med *Christian Mortensen som sider yderst.*

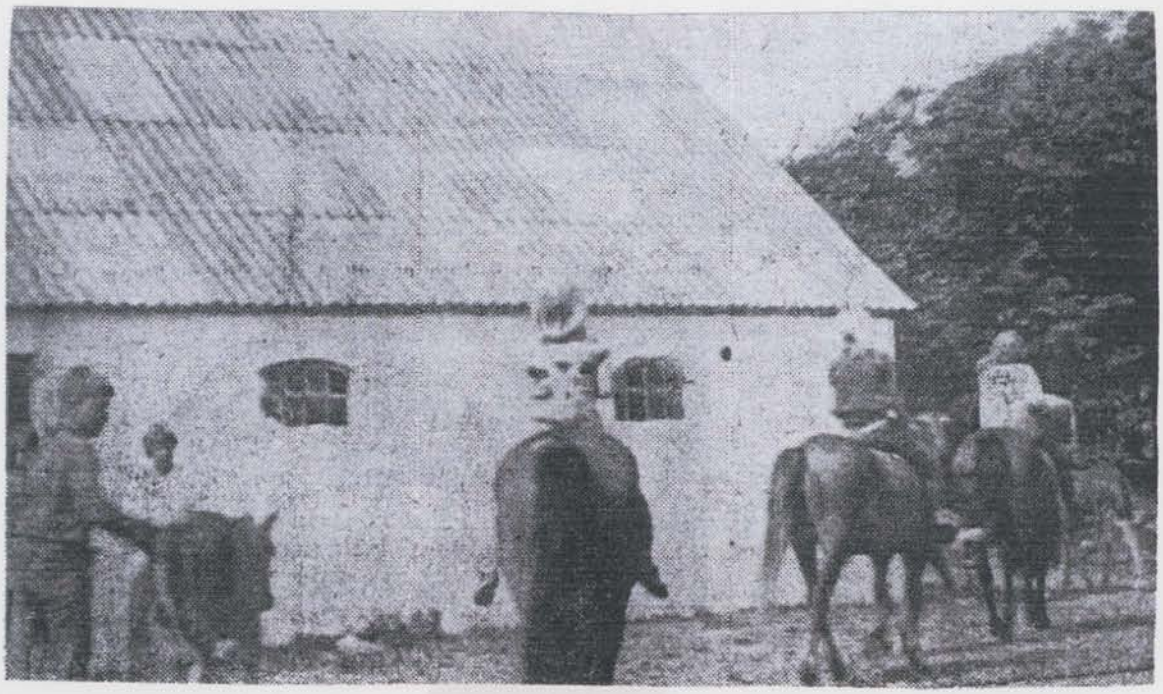
Olga og Anton Mortensen havde to børn, Kristian Mortensen gift med Margrethe Koldkjær, de havde i mange år Frøstrup Øl-handel. Så var der datteren Petra Mortensen, gift med Jens Ottesen, som havde Mekaniker forretning på Storkevej i Frøstrup.

Anton Mortensen solgte i efteråret 1944 Koldkjærgård til et par ejendomshandlerre Krabbe og Gade, som købte gården for 125 tusinde kr, det var med avl og en besætning på 88 store kreaturer en snes kalve 14 heste 25 får og lidt svin. Både avl og besætning og en 60- 70 tdr land jord blev nu solgt fra gården. Jeg kan huske hvordan vi drev den store flok på 88 kreaturer langs ad vejen fra Koldkjær og op i kreaturfolden ved Frøstrup Station, forrest var der var to mand der trak med den store tyr Julius, efterfølgende var det et være virvar af de løse dyr, især stude og kvier som for rundt både i Fuglsang og Djerneshus skove, det var vist deres livs bedste udflugt, så det tog sin tid inden vi endelig fik flokken af dyr drevet op gennem Frøstrup og samlet oppe i kreaturfolden syd for Stationen, den eneste fordel på den tur var faktis, at der dengang ikke færdedes biler på vejen.

Koldkjærgård blev så solgt til Anna og Viktor Andersen, hvor der så igen kom besætning på gården og stort folkehold, men efter et stykke tid blev det med den store besætning opgivet, og der blev sat en støre tørveproduktion i gang, og det kørte i nogle år indtil tørvejorden slap op. Viktor Andersen forsøgte sig så med grusværk sammen med købmand Graversen ved Lild-strand og der blev igen solgt jord fra Koldkjær, ca 40 tdr land.

I 1953 blev Koldkjærgård solgt til Maren og Kristian Bisgård, som spekulerede i at udstykke gården. Der blev bygget pumpestation og jorden blev afvandet, men det med at udstykke til mindre landbrug var vist på den tid opgivet. Nu var Maren og Kristian ikke helt unge mere, de fejrede deres guldbryllup medens de boede på Koldkjær, og sidst i halvtredserne blev gården igen solgt.

Det var Kjeld Kristiansens som da købte Koldkjærgård, de kom fra den stærke lerjord og ud til den magre sandjord, hvor de nok blev ret sjokkeret over afkastet fra den magre jord.

Jytte Jarls Ponnyrideskole rider ud fra Koldkjærgård i sommeren 1962.

Der blev foruden korn avl også forsøgt med opfedning af godt et par tusind gæs, så blev der også gjort en hel del i avl af kartofler. Efter nogle år opgav de landmandslivet på Koldkjærgård og flyttede tilbage til deres hjemegn.

I 1962 var det Jytte Jarl, der sammen med børnene Jens - Jette og Henrik, flyttede ud på Koldkjærgård, hvor bygningerne nu blev indrettet til hestestutteri, og hvor hun om sommeren havde sin ponnyrideskole fra Hjortekær på besøg. I de første år var der også opdræt af grisesøer, som så blev solgt når de skulle fare. Det meste af jorden blev det første år tilsået med korn, det gav et stort underskud, hvorefter der så blev startet med kødkvæg, som jorden der, nok var mere velegnet til.

Gården var en overgang forpagtet ud, sammen med besætningen af kødkvæg, men det er nu Lusia og Jens Jarl der sammen med hans Lægegerning, i de sidste ca 15 år har drevet Koldkjærgård som et alsidigt landbrug, hvor der nu er ret store landbrugs-bygninger. Selv om arbejdet på gården i dag er fritids beskæftigelse for Lusia og Jens, så er størrelsen af besætningen på gården, nogenlunde den samme som den var i Anton Mortensens tid, årsagen er nok den ret store maskinpark som i dag findes på gården, ja så er der det med malkearbejdet, det klarer kalvene i dag.

Koldkjær Mølle.

Den gamle Koldkjær Mølle som lå på Møllebakken som lå på sydsiden af vejen mellem Skolen og Koldkjærgård.

Tilbage i 1793 var det Jeppe Brix der havde møllen, som havde matr no 87 a, der var da en vinkel ejendom til som lå på østsiden af møllebakken, og efter de gamle kort har der hørt en tolv - femten tdr land til ejendommen, liggende fra Koldkjær skov og over på nordsiden af vejen, som dengang hed møllevej. Møllen havde i hartkorn, mølleskyld 2 skæpper og 2 album. Efter Jeppe Brix var det i 1818 Kresten Vestergård der havde møllen, og i 1838 var det ejeren af Koldkjær, Casper Koldkjær Larsen der havde møllen, som i 1882 blev flyttet til Frøstrup.

Møllebakken var ret stor, den var firkantet og ca to meter høj og ret flad, blev i 1961 da vejen der foran blev rettet ud og asfaltteret , brugt som fyld under vejen.
I 1882 da møllen blev solgt og flyttet til Frøstrup, fulgte bygningerne som dengang var tækket med spån med i handelen, men på grund af brandfare blev de genopført på sydsiden af Kirkevejen.

Glædebys første Komuneskole.

Billede af familien Smærup, Hilda - Koroline - Børge og Otto ved siden af hunden med kasket på og pibe i munden.

Efter at denne skole i 1883 blev nedlagt, boede der i nogle år en murer der ved navn Kristen Jensen, han solgte senere ejendommen til Maren Jul (Maren Kirstine Christensen). Maren Jul holdt indtil 1908 privatskole i ejendommen, hvor hun havde mange elever, da der var problemer med Lærerne både i Hjardemål Klit og Glæde, i den nye Glæde skole var der en overgang kun en enkelt elev.

I 1908 da Maren Jul blev Lærer i den nye Glæde skole, købte Karoline og Otto Smærup så ejendommen, hvor der så blev købt mere jord og bygget til. Deres fem børn Anna - Magda - Gotfred - Hilda og Børge blev født medens de boede der. Medens de boede der blev Otto syg af tuberkulose, hvorefter de i 1926 solgte og flyttede til ejendommen Kirkevej 36 i Frøstrup, men efter fem år der solgte de og byggede nyt hus på Skovvej i Frøstrup.

I 1926 var det så Peder Pedersen Bros der købte den gamle skole i Glæde, de kom ude fra Madsbøl-huse hvor de havde boet i mange år, der havde alle naboerne efterhånden solgt deres ejendomme til statsskoven og flyttet bort. De boede kun i Glæde i godt et par år, hvorefter de flyttede hen til en søn Østergård Pedersen, som havde en landejendom i nærhed af Thisted.

I 1928 var det Elna og Lars Mølbæk der købte ejendommen, hvorfra han gik ud som murer, ikke mere om dem her, da deres liv og levned der, er omtalt i Mølbæk Familien i Glæde.

Efter dem var det i 1935 Sine og Peter Pedersen (Mellemmølle), der overtog ejendommen. Peter havde i mange år arbejdet ved banen, hvorved han var blevet invalid og fået en stiv arm, det var flinke naboer, hvor man især med Peter nemt kunne få en snak flere gange om dagen, der var lige vores bier, dem var han altid uvenner med, hvis der kom en bi for tæt på, så slog han altid efter den og hvis han ramte bien, så udsendte den en klagelyd, hvorefter der så kom en hel flok for at hjælpe til, så det endte for det meste med at det var Peter, der ret fortumlet tabte krigen. Peter havde problemer med hjertet og døde i vinteren 1941, 54 år gammel. I 1945 solgte Sine ejendommen og flyttede til Frøstrup.

Vend

Den første Komuneskole i Glæde, bygget i 1849.

Billede af Niels Åge Sigs hus, taget omkring 1955.

Huset blev i 1849 bygget som komuneskole, ifølge brandprotokollen var den da tækket med spån, bygningen var på 79,5 kvadratmeter, hvoraf de 35 var skolestue. Udbygningen blev tilbygget som hestestald omkring 1908 af Otto Smærup, skolestuen var der indenfor og blev da lavet om til kostald, der blev da også bygget lade på ud til venstre. Der var indtil da en bygning lidt derfra, så læreren kunne have hest og ko.

Bjålumvej 31.

100

Øverst Peters Far og Mor - Peter og Sine. I midten Andreas - Kristen - Maren og Anna. Nederst Henry og Olga, på billedet mangler den næstældste, Jens og de tre yngste Helga - Svend og Karl.

Det var nu Jens Nørgård med Kone og Søn, der boede på ejendommen, hvorfra Jens gik på arbejde sammen med landbruget, men efter 2- 3 år forlod de egnen og flyttede til Sjæland.

Det blev nu Niels Åge Sig der købte ejendommen, han kom da hjem fra Amerika, hvor han havde arbejdet i otte år. Efter et par år blev han gift med Elly Jørgensen, og Sig som han blev kaldt, fik fast arbejde i Lild Klitplantage indtil sidst i tresserne hvor de flyttede til Frøstrup.

Ejendommen blev da købt af Lærerparet Hanne og Poul Holtegård, som boede der fast i en snes år, hvorefter ejendommen blev solgt, og har siden været benyttet som sommerhus.

Karl Kristensens Ejendom i Glæde.

Ejendommen hvori Karl og Andrea boede indtil sidst i halvtredserne.

(Klitvejen 115, som den heder i dag). Tilbage i 1879 står der som ejer Jens Kristian Gregersen. På ejendommens matr no 86 b kan det ses at den er udstykket fra Koldkjærgård, og i hans tid der blev der købt mere jord til fra Koldkjær, samtidig blev der også bygget til. Jens Grejsen som han blev kaldt var sammen med landbruget også tømrer. De havde en pige, Margrethe Pedersen som plejebarn, hun var født 12/6 - 1896 og var datter af nabofamilien, Maren og Lars Mathias Pedersen som boede i Bollehus, Margrethes mor var da syg, og døde den 11/3-1902. Jens Gregersens solgte omkring 1920 ejendommen og flyttede til Østerild.

Andrea og Karls tre yngste Børn til hest, det er Erling og Åge sidende på den mørke hest, medens Arnold er rytter på den hvide. Der var to søskende mere Alma og Mathinus,

Efter Jens Gregersen, var det Andrea og Karl Kristensen, der kom til at bo på ejendommen,

Karl og Andrea på deres Sølvbryllupsdag.

hvorfra Karl i mange år kørte med mælken fra Glæde, til mejeriet i Frøstrup. Andrea og Karl de havde deres egen måde at tale til hinanden på, det kunne for vi andre lyde hårdt med kælling og gammel skravl, men det kunne tydeligt ses i deres øjne, at de holdt meget af hinanden. I deres tid på ejendommen kom der mølle op ved ejendommen, den var vi knejte fra skolen meget interesseret i, jeg husker en gang vi var til fødselsdag på Erling, så ville han vise os at han turde kravle op og hænge sig i en vinge, hvordan det så end gik til, måske vi var kommet til at løsne bremsen, for der kom lige pludselig et vindpust der drejede så meget på møllen, at møllevingen med Erling lige pludselig vendte op, ja det gjorde hans ben jo også, han var slet ikke glad ved sin situation, det var vi nu heller ikke, og det tog lang tid inden vi ved hjælp af et stykke reb, fik drejet møllen så meget at vi kunne få Erling ned igen. (møllen ses på første billede).

Under krigen var det en morgen blevet Karls tur til at få sit korn tærsket, folkene der kørte rundt, havde da en traktor med gas generator som trækkraft til tærskemaskinen. Det var en kold morgen hvor alt var hvidt af rim, det var på den tid umuligt at skaffe tørt brænde og traktoren nægtede at starte på dampen der kom ud af brændet, så det var først hen ved middagstid, at der ved hjælp lidt pind der var fundet inde i huset, at bæstet så ville starte, når den først var varmet godt op, så kunne der godt blandes med lidt nyskovet fyrretræ, så der blev sendt en mand på skovhugst i Karls skov.Da vi var færdige med at tærske ved Karls, fortsatte vi ved naboen til langt ud på natten, for som de sagde, det var med at udnytte at bæstet nu var varmet op, det kan vist siges at vi tærskede i røg og damp.

Andrea og Karl solgte og flyttede til Frøstrup i 1948, det var da Anna og Johannes Jørgensen der overtog ejendommen, som de boede i en halv snes år. De gamle bygninger er nu væk, og der er blevet bygget nyt, som nu er beboet af Per Jurik.

Amalie og Niels Mouritsens Hus i Glæde.

Matr no 93a Glæde var i 1818 under Ågård gods, og var dengang beboet af Lars Jensen. Det var først i 1888 at Amalie og Niels Mouritsen flyttede fra Manstrup til Glæde. Niels var fisker og sammen med det mindre landbrug, blev der om sommeren også gravet tørv til at sælge i deres egen eng, da tørvejorden der slap op, kom han til at arbejdede i tørvemosen i Rærgård.

Niels kunne lide at fortælle historier, her er den om koen som han købte på Øsløs marked, som den gang blev holdt nord for den nuværende Frøstruplejr. Hjemme hos Nielses var de efterhånden en stor familie med ni børn, de levede jo mest af fisk, så det kunne være godt med noget oksekød, så han var gået ud til markedet for at købe en ko til slagtning, og han havde fundet en ko der, som han godt kunne bruge og var blevet enig med handelsmanden om en pris a 68 kroner for koen, som han så fik med sig hjem til Glæde. Da de så efter et stykke tid slagtede koen, så fandt de i koens mavesæk, godt 36 kroner i mønter, de mente at koen havde ædt en pung, hvor mavesyren havde fortæret læderet, og mønterne havde klaret syren, så Niels fortalte stolt om at han havde fået koen for under halv pris.

Amalie Mouritsen og nogle af hendes børn, har været gode til at gemme breve, især datteren Emma (gift med Jens Guldhammer) var god til at skrive breve, her er et som hun skrev til sin ældste søster, Jensine (Sine), som udvandrede som 18 årig, den 30/3-1897 til Corney Island, hvor der boede en tante Trine. Emma var på det tidspunkt 13 år, det er helt sjovt at se hvad fornøjelser som en pige i hendes alder havde i 1898.

Glæde den 9 Maj 1898.

Kære Søster Brask.

Ja jeg har forresten ikke noget at skrive om, undtagen jeg skal til at drille dig lidt, jeg kan da fortælle dig at Jens Jul er kommet hjem, og alle de pæne Karle har det så vidt jeg ved godt. Jeg kan da fortælle dig, at jeg har været til så umådelig mange gilder nu i vinter, vi har haft dans i skolen to gange (det har været i Maren Juuls privatskole), og til dans ved Købmand Just, så har vi også været til dans hos Peter Myrups, - Jens Gregersens og ved Jens Havers, så nu tror jeg ikke der var flere.

Jeg ville slutte nu, men der er så meget Mor har glemt at skrive.

Kort og godt Trine Juul skal have en lille, Karen Gregersen skal have barsel, Søren Rægårds Kone - Otto Krogs Kone og Niels Stentofts Kone skal også have små.Jeg kan fortælle dig at Lars Skomagers Jens Peter er forlovet med Dagmar der tjente i Oddersbøll . Niels Kellers Peter er forlovet med Else der tjente i Lund. Krejsten læste det brev som du skrev i, at du havde været i hvide strømper, så sagde han at han ikke synes det så så pænt ud, når Kren Gregersen i Vust kommer i hans Hvide Hoser. *Kærlig hilsen fra Emma Mouritsen.*

Glæde pr Bjerget.

Jensine og Lars Vendelbo på deres Diamantbryllupsdag, 15/11-1958.

Jensine (Sine) måtte have længest hjem, for hun kom hjem allerede året efter, hvor hun da blev gift med Lars Vendelbo fra nabo ejendommen Glæde, den 15/11 1898. Amalie og Niels Mouritsen boede i Glæde i 38 år, og flyttede i 1924 til Lildstrand, hvor de kom til at bo hos datteren Mitte(som hun blev kaldt) og Andreas Guldhammer. Seks af deres børn har boet ved Lildstrand .

I 1924 var det så deres barnebarn Holger Vendelbo og Nikoline, som overtog ejendommen, men efter fire år der solgte de og flyttede til Kæret.

I 1928 var det så Karen og Lars Olsen med sønnen Arnold der kom til at bo der, men efter fire år opgav de livet i Glæde og flyttede til Frøstrup, i ejendommen som i dag heder Håndværkervej 50.

Det var nu Politibetjent Majins og Brøndboeren i Fjerritslev, datidens ejendomshandlere som i et stykke tid stod med ejendommen. En gang i 1933 kom de med et par unge mennesker, det var Thora og Andres Pedersen med to små børn, de kom øster fra som man sagde, de havde dem med ovre og se på ejendommen som lå lige nord for mit hjem, huset var tækket med tagpap, ja det regnede ret meget den dag og taget var langtfra tæt, så de flinke ejendomshandlere kom over til os med Thora og Andreas, og mon ikke de fik dem til at skrive under på slutsedelen.

Thora og Andreas med deres to børn flyttede så til Glæde, de havde en rød ko og en mindre gul hest med, hesten var forspændt en fjedervogn, hvorpå de havde alle deres møbler med, stående bag ved sædet på vognen. De fik et barn mere medens de boede i Glæde, det var en dreng der havde engelsk syge, der var ikke meget arbejde at få på egnen, så efter et par år flyttede de igen øst på. De havde været nogle utrolige rare naboer, men kort tid efter at de var flyttet øst på døde Thora. Andreas kom flere gange med sine tre børn og besøgte os i Glæde.

I 1935 var det Emil Jensen der Købte ejendommen, der blev da bygget en meget høj lade der, meget høj i forhold til de lave gamle bygninger, og blev så tit omtalt som Glæde Kirke.

Emil overtog nu Rærgård efter Inger Hansen, hos hvem han var plejebarn, og han blev gift med Anine Pedersen.

I 1936 var det så Signe og Bernhard Pedersen, som var de sidste der kom til at bo i denne ejendom, hvorfra Berndhard arbejdede i tørvemosen om sommeren.

I 1940 købte Niels Mølbæk ejendommen af Kreditforeningen for 2600 kr. bygningerne blev nu fjernet og laden flyttet hjem til hans ejendom.

Da Byboerne kom til Glæde.

Der skete ting og sager da byboerne i tresserne købte ejendommene i Glæde, før i tiden var det husmansbrug, men nu blev det pludseligt til gårde, men det var jo heller ikke udbyttet fra jorden de nye ejere skulle leve af, men det var nok for dem mere de mange tdr land, der nu kunne prales lidt med, at man var bleven ejer af.

De første byboer der kom til Glæde og købte ejendomme, erhvervede dem for 25 til 30 tusinde, hvorefter der så blev brugt 100 tusinde og mere til repperationer, og efter det kunne vi tilbageblevne beboere rigtigt se hvor fattigt vi havde levet i Glæde, og de fleste fik ret travlt med at forlade egnen.

Mange af de nye beboere var nu meget flinke, men det kunne tydeligt mærkes at vi ikke havde fået den samme skoleuddannelse.

I de første år gik det udmærket med sammenholdet mellem de nye tilflyttere, og der blev om sommeren afholdt en del sammenkomster hos forskellige af beboerne, hvor også jeg til tider blev inviteret med. Det kunne godt mærkes at der var forskel på land og by, især når sådan en fest startede, så blev alle tiltalt ved efternavn, og konversasionen var på det tidspunkt næsten altid om, hvor de forskellige havde holdt deres ferier rundt omkring i verden, og hvor det nok må indrømmes, at jeg følte mig lidt udenfor, men efter et par timer, så var alt det med efternavn glemt, og efter som jeg aldtid blev tiltalt ved fornavn, gled jeg ligesom mere ind i selskabet, som aldrig var kedeligt.

Der skete jo ting derude som vi gamle Glædeboere langtfra var tilfredse med, foreksempel da Odgård fik vejen gennem Glæde (Glevej) opkaldt efter en sø som lå langt ovre i Hjardemålklit, for der havde nu altid været skel mellem dem derovrefra, for de var Thyboer, og sagde æ, medens vi i Glæde var Hannæsboer, og sagde a , og der var da også to søer lige ved enden af Glevej, hvis navne havde passet meget bedre, det kunne foreksempel have været Sverpdybvej eller Kravsøvej, men vi måtte finde os i at det blev Bjålumvej og Odgård der vandt.

Det blev ikke meget bedre da kommunen lavede vejnavne, selv om det så ret fornuftigt ud i starten, hvor vejen fra Hjardemålklit til Frøstrup stadig hed Klitvejen, og vejen fra Klitvejen om ad Glæde til Lildstrandvejen stadig hed Glædevej. Men teknisk forvaltning i Hanstholm løb ind i problemer, for ovre i Djerneshus boede der en dame, som dem på forvaltningen var ret bange for, og da hun ikke vilde bo ved Klitvejen, turde de ikke andet på forvaltningen, end at flytte Klitvejen til Glæde og Glædevejen til Klitvej. Damen fra Djerneshus flyttede ret hurtigt fra egnen, og blev vist ikke savnet.

Desvære blev der problemer imellem byboerne i Glæde, flere af dem havde fået lavet småsøer til fisk og ænder, det så meget idiylsk ud, og det med at oprense grøfterne havde man helt lagt på hylden, og det gav en hel del problemer for nogle af beboerne, deres septitanke og sivebrønde ville ikke fungere, et sted var det galt med deres kalorifer varme, hvor grundvandet stod op i varmekanalerne som lå under gulvene, så det var varmedamp istedet for varmluft der kom op i stuerne.

De fik så derude grøfterne renset med maskine, med det resultat at småsøerne nærmest blev udtørret, siden har naboskabet ikke rigtigt fungeret, og i dag virker Glæde som en meget stille by.

Der er meget der er bleven anderledes siden byboernes indtog i Glæde, før i tiden var det nærmest en æressag, hvis man gik over og så hvad naboen havde på sin jord, så blev man inviteret indenfor på kaffe og en snak, i dag er det lidt anderledes, der er steder hvor man ikke skal træde på deres jord, hvor der i bedste fald falder en skideballe.

Skrevet af Egon Vendelbo.

Skoleholder i GLÆDEBY.

Som Husmand og Skoleholder i Glæde By, sådan nævnes Ole Christensen Dahl i kirkebøgerne.

Det har været en del år før den første Kommune skole i Glæde, som først blev bygget i 1849.

født 1732, død 1800.

Ane 11 ANNE PEDERSDATTER

født 1737, død 1797.

Ole Christensen Dahl nævnes i kirkebøgerne og andre arkivalier som husmand og skoleholder i Glæde by i Lild sogn.

Ole Christensen Dahl var født 1732 i Frøstrup i Tømmerby sogn som søn af Christen Jensen og hustru Maren Olufsdatter. Han blev døbt 15. april 1732 i Tømmerby kirke og blev da kaldt Oluf, mens han ellers senere betegnes som Ole. Faddere ved hans dåb var Niels Jensen og Christen Axelsen, begge af Frøstrup, Jens i Sdr. Wabesgaard, Maren Jensdatter, salig Jens Jensens datter af Vust, og Anne Mortensdatter på Bjerget.
Ole Christensen Dahl døde 1800 i Glæde og blev begravet fra Lild kirke 16. februar.

Den 2. juni 1767 blev Ole Christensen Dahl trolovet og 25. september samme år viet i Lild kirke til Anne Pedersdatter af Glæde.

Hun - Anne Pedersdatter - var født 1737 i Glæde by i Lild sogn som datter af Peder Christensen og hustru Maren Jensdatter. Hun blev døbt 18. april 1837 i Lild kirke, og faddere ved dåben var Peder Christensen i Diernis, Laurits Christensen i Fuglsang, Jens Mortensen i Glæde, Inger Christensdatter, Christen Mogensens hustru i Vesterklit og Else Andersdatter på Bjerget.
Anne Pedersdatter døde 1797 i Glæde og blev begravet fra Lild kirke 21. november, 61 år gammel.

Glæde Skole.

I 1849 blev den første Kommuneskole opført i Glæde. Det var på matr no, 94 d , eller som det heder i dag Bjålumvej 31.

Hele bygningen med beboelse og skolestue, var da 12,60 meter lang og 6,30 meter bred, ialt ca 80 kvadrat meter, hvoraf de 35 var indrettet som skolestue, og huset var da tækket med spån. Der var en 5 -6 tdr land jord som hørte med til skolen, så Læreren kunne holde hest og ko, hvortil der var bygget et hus vest for skolen, som vendte syd - nord, og var på ca 4,5 gange 7 meter. Det er ikke meget der vides fra dens tid som komuneskole, der skulle have været en lærer Peder Pedersen, han skulle blandt andet have udferdiget et Himmelbrev for Lars Bertelsen landpost boende på Bjerget, som var født ude i Glæde, som søn af Bertel Pedersen, boende i den nukaldte Vestergård.

Denne skole blev nedlagt i 1883, da der blev bygget ny skole i Glæde, men uden beboelse. Læreren skulle bo på Kæret Skole, og så undervise i Glæde de tre dage i ugen. Skolestuen i den nye skole i Glæde var på 106,6 kvadratmeter, plus gang og lærerværelse.

I 1901 blev der tilbygget lærerbolig og der kom egen lærer, og der har nok været problemer med denne lærer, for samtidig startede Maren Kirstine Jul, sin private undervisning i den nedlagte skole, hvor hun efter sigende, en overgang havde alle børnene fra egnen, på nær en, der så til gengæld måtte tage opvadsken for lærer Bauer.

Lærerer i Glæde Skole.

Fra 1901	Lærer Bauer.
Fra 1908	Maren Kirstine Jul.
Fra 1913	Gotleib Larsen. Skolen blev dengang lukket på grund af Lærerens sygdom, i juni 1917.
Ny Lærer	Georg Kjær
November 1917	I .M.M Nedergård, Vikar.
December 1918	Skolen lukket på grund af den spanske syge.
Ny Lærer	Osvald J. Nielsen, Vikar.
Juli 1919	E .Th. Larsen, Vikar.
Ny Lærer	A. A. A. Christensen.
Fra 1925	Vilhelm Christensen.
Fra 1930	Niels Christian Nielsen.
Fra 1939	Helleberg, Vikar.
Fra 1941	Poul Chr. Thomsen.
Fra 1944	Peter G. Gregersen, indtil april 1946 da skolen blev nedlagt.

I Ffjerritslev Avisen fra 3/12 -1920 står der,
Der er meddelt Lærer Gotleib Larsen ved Glæde Skole, afsked fra den 31/10 med en pension af 2480 kr. beregnet i henhold til lov om tuberkulosens bekæmpelse.

Ligeledes er der meddelt Lærer N. P. Nielsen ved Kæret Skole, afsked fra årets udgang med pension af 2960 kr.

Elever i Glæde Skole i 1915 .
Lærer Gotleib Larsen .
Yngste Klasse .

Jens Mølbæk	Niels	9 År	fra Glæde.
Svenning Myrup	Casper	8 År	fra Betlehem.
Kr. Bliksted	Martin	8 År	fra Glæde.
Lars Vendelbo	Henrik	7 År	fra Glæde .
Jens O.Larsen	Karl	7 År	fra Betlehem.
Jens O.Larsen	Louise	10 År	fra Betlehem.
J.Poulsen	Karoline	9 År	fra Kæret.
Marinus Sørensen	Ane maria	9 År	fra Djerneshus .
Peder Myrup	Martine	10 År	fra Glæde.
Kr. Damsgård	Klara	8 År	fra Betlehem.
Mogens Fuglsang	Maria	7 År	fra Sønder Fuglsang .
Svenning Myrup	Margrete	7 År	fra Betlehem.

Ældste Klasse.

Marinus Sørensen	Trier	13 År	fra Djerneshus.
Peder Myrup	Kristian	13 År	fra Glæde.
Kr.Bliksted	Jakop	13 År	fra Glæde .
Jens A.Nielsen	Marinus	12 År	fra Glæde.
Lars Vendelbo	Alfred	11 År	fra Glæde og tjente på Odersbøl .
Kr.Damsgård	Kristian	11 År	tra Betlehem og tjente ved Gregers Sekkelund.
Jens O.Larsen	Kristian	13 År	fra Betlehem og tjente på Koldkær.
Jens Mølbæk	Martin	12 År	fra Glæde.
Inger i Rægård	Emil Jensen	12 År	fra Glæde.
Marinus Sørensen	Lund	11 År	fra Djerneshus.
Lars Vendelbo	Eva	13 År	fra Glæde.
Kr. Bliksted	Olga	11 År	fra Glæde.
Kr. Bliksted	Severina	12 År	fra Glæde.
Mogens Fuglsang	Kirstine	13 År	fra Sønderfuglsang.
Mogens Fuglsang	Laura	11 År	fra Sønderfuglsang.
Petersen	Mariane	11 År	fra Hj.Klit og tjente ved Ferdinand Nielsen.

Elever i Glæde Skole i Maj 1917.
Lærer Gotleib Larsen.

Yngste Klasse.

Kr.Bliksted	Martin	10 år fra Glæde.
Lars Vendelbo	Henrik	9 år fra Glæde.
Jens O.Larsen	Karl	9 år fra Betlehem.
Peter Myrup	Hartvig	8 år fra Glæde.
Møllers Enke	Gudmer	8 år fra Frøstrup Hede.
Kr. Larsen	Lars	7 år fra Mellemfuglsang.
Kr.Bliksted	Hans	8 år fra Glæde.
Mogens Larsen	Johanes	7 år fra Sønderfuglsang.
Cristensen	Anna	10 år.ukent.
Kr.Damsgård	Klara	9 år fra Betlehem.
Mogens Larsen	Marie	8 år fra Sønderfuglsang
Svenning Myrup	Magrete	9 år fra Betlehem.
Otto Smærup	Anne	8 år fra Glæde.
Haugård Pedersen	Cristense	7 år fra Kæret.
Jens Frost	Elna	8 år fra Frøstrup Hede.
Sadelmager Jensen	Ida	7 år født i Frøstrup og Plejebarn ved Gregers Sekkelund i Glæde.

Ældste Klasse.

Kr. Damsgård	Kristian	13 år fra Betlehem tjente på Odersbøl .
Jens Mølbæk	Martin	13 år fra Glæde og tjente ved Gregers Sekkelund.
Marinus Sørensen	Lund	13 år fra Djerneshus.
Jens Mølbæk	Niels	11 år fra Glæde.
Svenning Myrup	Kasper	10 år fra Betlehem.
Thorhauge	Kristian	11 år fra Frøstrup og tjente på Myrupgård.
Kr Bliksted	Olga	12 år fra Glæde.
Jens O. Larsen	Louise	12 år fra Betlehem.
Mogens Fuglsang	Laura	12 år fra Sønderfuglsang.
Peter Myrup	Martine	11 år fra Glæde.
Josefh Poulsen	Karoline	11 år fra Kæret.
Marinus Sørensen	Ane Marie	11 år fra Djerneshus.

Glæde Skole I April I920 .

Lærer E.TH.Larsen. Vikar.

Jens Mølbæk	Alfred	9 år	Glæde
Kr. Bliksted	Alfred	9 år	Glæde
Svenning Myrup	Ove	8 år	Lild Klit
Kr . Bliksted	Kristian	8 år	Glæde
Kr. Fulsang	Mical	7 år	Mellem Fulsang
Otto Smærup	Magda	9 år	Glæde
Vilhellem Koldkjær	Thea	8 år	Odersbøl
Vilhelem Koldkjær	Magrethe	7 år	Odersbøl

Ældste Klasse

Jens Mølbæk	Niels	I3 år	Glæde
Kr Bliksted	Martin	I3 år	Glæde
Svenning Myrup	Kasper	I3 år	Lild Klit
Peter P. Myrup	Hartvig	II år	Glæde
Kr. Bliksted	Hans	II år	Glæde
Jens olsen	Karl	I2 år	Lild Klit
Lars P.Vendelbo	Henrik	I2 år	Glæde
Kristen Fulsang	Lars	I0 år	Mellem Fulsang
Farver Møllers Enke	Gudmar	II år	Frøstrup Hede
Marinus Sørensen	Ane Marie	I4 år	Djerneshus
Kr. Damsgård	Klara	I2 år	Lild Klit
Svenning Myrup	Magrethe	II år	Lild Klit
Jens Frost	Elna	II år	Frøstrup Hede
Otto Smærup	Anna	II år	Glæde
H .Petersen	CristenCe	I0 år	Kæret
Gregers Sekkelund	Ida	I0 år	Glæde.Plejedatter Datter af Sadelmager Jensen Frost

Juni I9I7. Skolen lukket fra den I6 og intil videre på grund af Lærerens sygdom. og Skolens Desinfektion.

Ny Lærer Georg Kjær.

November I9I7. Imm Nedergård. Vikar

December I9I8. Skolen lukket på grund af spanske Syge.

Ny Lærer. Osvald J. Nielsen. Vikar.

Juli. I9I9. Ny Lærer. E. Th. Larsen. Vikar.

September I9I9. Skolen lukket den 4 og5 på grund af skolestuens ombygning.

Et stykke af skolestuen i nordsiden blev skilt fra med en trævæg til gangog der blev insat gangdør på østgavlen.Elevtallet var dalet betydeligt.Før i tiden var der omkring 30 i en klasse.

Glæde Skole 1925.

Øverst, Lærer Vilhelm Christensen.-- Henry Bliksted - Kristian Bliksted - Mikael Fuglsang - Kristian Myrup fra Betlehem - Fru Christensen. Anden række, Lars Koldkjær - Mariane Nielsen - Thea Koldkjær - Alma Christensen - Margrethe Koldkjær - Katrine Svanborg Pedersen - Hans Fuglsang.
Tredje række Gotfred Smærup - Ejvind Koldkjær - Anna Svensen - Helga Olsen Larsen - Marie Koldkjær.
Nederst John Vibe Djernes - ukent - Alfred Madsbøl fra Betlehem - ukent.

Glæde Skole 1935.

Stående Tage Koldkjær - Karl Rotbøl - Anna Nielsen - Maren Pedersen (Mellemmølle)- Arnold Christensen - Oskar Stentoft - Kristian Christensen.
Sidende Lærer Nielsen - Anne Pedersen (Vendelbo) - Viktor Koldkjær - Rigmor Bjeregård - Ester Bjeregård - Kristian Andersen fra Myrup - Erna Sunesen - Egon Pedersen (Vendelbo).
Forest Henry og Olga Pedersen (Mellemmølle) - Else var hos Lærerens - Erling Christensen.

Glæde Skole 1941.

Daværende yngste klasse.

Lærer Thomsen.
Bagerst Helga Pedersen (Mellemmølle)-- Marie Ditmark - Andreas Stentoft og Svend Pedersen (Bernhards Svend)
Nederst Vagn Mølbæk - Metha Mølbæk og Svend Pedersen (Mellemmølle).

Om livet i Hjardemål Klit i 1885.

Min Moders Barndom i Hjardemål Klit.

Min Mor var født i Hjardemål Klit den 8/4-1885, og blev døbt i Hjardemål Kirke den 31 maj, på dåbsattesten står der Petra Petersen, men hun blev altid kaldt Petrea, og var datter af Karen Marie Jensen og Niels Peter Petersen (Monsen), som da boede hos Karen Maries forældre, Cristiane og Jens Christian Christiansen ØXE, (Yvs)han var tømrer og snedker og de boede på en mindre land-ejendom i Hjardemål Klit, hvor de var fæstebønder, og måtte blive der til deres død. Ejendommen som stadig består, hørte dengang under en gård i Hillerslev, og ligger sydvest for Klit kirke og hedder i dag Klitvejen 56.

Niels Peter Petersen(Monsen), var født i Vesløs den 2/2-1854, som søn af Ane Jespersen og Peter Sørensen Nielsen (Monsen). Efter at være flyttet til Hjardemål Klit, gik Niels Monsen ud som daglejer på de støre gårde på egnen, det meste af tiden på Bredlundgård.

Efter Cristiane og Jens ØXEs død, overtog Karen Marie og Niels Peter Monsen ejendommen, og købte da 400 tdr. Land af Niels Smed I Bredlundgård for 300 kr. det var et stykke hede med klitter hvor sandet stadig flyttede mod øst, som Niels Smed som var en ældre mand, gerne ville af med inden sønnen Lars som var derhjemme, skulle overtage gården da det var blevet en byrde, for det offentlige forlangte at kanterne af klitterne skulle skæres ned og sandet skulle beklædes med lyng og der skulle plantes marehalm.

Niels Peter Monsen måtte selvfølgelig stadig ud som daglejer, hvor daglønnen var 54 øre for en ret lang arbejdsdag, for selv om de om vinteren først startede kl. 8, og der var et middags-hvil, så skulle de når de havde fået deres melmad (aftensmad), ud i laden og tærske med plejl til kl. 22, hvor de så fik djer nætter (deres natmad).

Min mor var ud af en børneflok på otte, hvoraf kun de tre blev over tyve år, to døde som små, de andre fik blegsot og sygnede hen, der var jo ikke meget at gøre godt med, så der har jo nok været for lidt af det gode, så det var for dårlig en kost de fik.

Min moster Cristiane der var den ældste af børneflokken, kom ikke ud at tjene som barn, i deres hjem havde de nu et par køer og så var der nu en snes moderfår som Cristiane gik og vogtede over og drev rundt med mellem klitterne, hvor de skulle finde føden, de mindre søskende kom ud at tjene når de var en syv -otte år, og deres arbejde bestod mest af at gå og vogte kvæg og får om sommeren, nok mest for at tjene føden og så fik de som løn et par bastard træsko.

Selv om der dengang var ret stor forskel på at være gårdejere og arbejdsmand, så var Niels Monsens blevet inviteret til gilde hos Lars Smed, som da havde overtaget Bredlundgård, hvor Niels var kommet til at side ved Jens Nørgård, den daværende ejer af Tornegården, den havde han faktis giftet sig til.

Nu var Jens Nørgård ikke ligefrem typen, der regnede småkårsfolk for noget, og da der ved festen nok var blevet drukket nogle kaffepundser, var Jens Nørgård efterhånden blevet noget højrøstet og sagde Niels Monsen, dig og din lige i er kommunen vis, så blev Niels Monsen vred, for det var jo næsten som at blive kaldt almisselem, ja det var jo næsten det værste som man kunne ende som dengang, så han sagde til Jens Nørgård, at så tøt han at han skulle betale det han skyldte ham, for han havde i lang tid skyldt ham penge.

Det endte med at de midt under festen, selv om Jens Nørgård protesterede aldrig så meget, gik fra Bredlundgård og tværs over heden til Tornegården, hvor Niels Monsen så fik hvad han havde tilgode.

I 1894 købte Staten Madsbølgård, som lå der hvor Plantørboligen ligger i dag, og det var

Niels Peter Monsen kørende med sine stude
til marked i Frøstrup ca 1918.

starten på Statsskoven, som i de efterfølgende år købte hedejorden op til beplantning, og sidst i halvfemserne solgte Niels Peter Monsen de 400 tdr land klitbakker til staten, som da gav 10 kr. for tdr land, hvorefter han så kom til at arbejde i skoven, med at grave plantehuller og plante træer.

Det styrkede også økonomien at komme til at arbejde i skoven, der kunde han nu tjene 75 ører om dagen på en kortere arbejdsdag.

Mine besteforældre blev efter salget af klitterne, ret pænt stillet, 4000 kr. var på de tider ret mange penge, gjort op i arbejdsdage af 75 ører, svarer det til 5333. dage, eller gjort op i år af 250 arbejdsdage, ville det tage en mand på de tider 21 år og 33 dage at tjene 4000 kr. at det så var før skat er en hel anden historie .

Efter at Karen Marie og Niels P.Monsen, kom til penge, købte de en ejendom mere, den lå bag den ejendom som i dag heder Klidtvejen 59 , det var en ejendom hvor de kunde have en fem seks køer og så med et par stude som trækkraft, det med stude som trækkraft kunde godt give problemer om sommeren, når oksebremsene vilde stikke deres æg ned i ryggen på dyrene, og moster Cristiane har fortalt om engang de var øster i Tømmerby kær, hvor de havde et par jordskifter, hvor de var ude for at bjerge hø, de havde travlt, for det var lummert vejr og trak op til torden, og det satte liv i bremsene, som overfaldt studene med deres stik, og det endte med at de kørte løbsk med hølæsset på hjemvejen, studene havde ikke tid til at følge den dengang så snoede vej, men de kom godtnok hjem, men kun med de to forreste hjul af vognen .

Niels Monsen var en af de sidste der kørte med stude, der er et billede af ham hvor han er kørende til Frøstrup marked, som dengang blev holdt på sydsiden af vejen, vesten for banelinjen ca 1918, hvor nogle handelsfolk står og gerne vil med på billedet, man kan se Bedstefar med bind for det ene øje, som var angrebet af grøn stær, I hans sidste år, han døde i 1923, kørte han med blandet spand, bestående af en rød islænderhest og en stud, også når han skulde til Frøstrup og handle .

Min moster Cristiane og min Mor har fortalt meget om deres barndom, Cristiane var ugift og var som yngre omvandrende skræder, senere var hun i mange år husbestyrerinde ved Jens Rotbøl ude i Vullum, og flyttede i 1940 med ham til Skovsted, hvor hun efter hans død midt i halvtresserne, arvede huset som de boede i.

Vendindebillede, Marie Dal, blev gift med Jens Rotbøl i Vullum -Mariane Nørgård -Karoline ,blev gift med Jesper Rotbøl -Marie Dommerby, blev gift med Tideman Nørgård -Cristiane og Pitrea som blev gift med Kristian Vendelbo.

Det var når Cristiane et par gange om året tog nogle dage fri, hvor hun var hos os i ca otte dage, hvor hun og mor, om aftenen gerne sad og syede, medens de gennemgik hvad der skete i deres barndom og ungdom.

Fra deres tidlige barndom, kunne de huske da Lars Smed skulle gøre bid for dem, det vil sige pløjje og harve en mark for dem, hvor der skulle såes rug, og han skulle jo have noget at spise, så deres mor havde lavet en æggepandekage til ham, og havde lovet børnene at det han ikke spiste, det måtte de få, og nu var æggepandekage nok ikke lige hværdagskost hos dem, det var nok sjældent de fik noget så lækkert, så de stod vældig spændt og så på, medens Lars han spiste, men da han tog det sidste stykke, da begyndte de at græde. Da det gik op for Lars, hvad der var årsag til gråden, blev han meget ulykelig, for Lars Smed havde skyld for at være en meget hjælpsom mand, over for de mindre bemidlede.

De fortalte også om, at når der blev kørt rug ind, om hvordan der blev bredt lagener ud i vognen, og ligeledes blev der lagt lagener på loen, for der måtte endeligt ikke gå kerner til spilde, kornet skulle jo bruges til brød, det var en kattestrofe hvis avlen slog fejl.

Deres mor ville gerne have høns, men det var deres far ikke rigtig med på, for selv om de havde mere end 400 tdr. land, så var der ikke ret meget af det der kunne dyrkes, og det mindre stykke der var dyrket, det lå lige op mod huset, så hønsene kunne nemt komme til at skrabe i rugen. Deres mor fik endelig lov til at have tre høns, men på den betingelse at hun syede sokker til dem af sejldug, for så var det jo begrænset hvad de kunne ødelægge med deres skraben.

Der kunne være mange for os ukendte problemer i deres barndom, de fortalte om at deres mor havde ret store problemer med åreknuder på benene, og en dag var der